

NAŠA 75-ROČNÁ ŠKOLA

**Pamätnica k 75. výročiu Materskej školy,
všeobecnej školy, gymnázia a kolégia
s vyučovacím jazykom slovenským v Budapešti**

NAŠA 75-ROČNÁ ŠKOLA

Pamätnica k 75. výročiu Materskej školy,
všeobecnej školy, gymnázia a kolégia
s vyučovacím jazykom slovenským v Budapešti

2025

Publikácia Materskej školy, všeobecnej školy,
gymnázia a kolégia s vyučovacím jazykom slovenským v Budapešti

Vydanie publikácie podporil

Za vydanie zodpovedá generálna riaditeľka

Monika Szabová

Na príprave a vydaní publikácie spolupracovali

Anita Holá

Peter Pečeňa

Technický redaktor

Imrich Fuhl

Príprava do tlače, typografia, zalamovanie a tlač
Spoločnosť SLAVIO

ISBN 978-615-02-3280-5

2025

Obsah

Podakovanie	5
Naša škola v poézii	7
Pozdravy inštitúcii	11
Z histórie našej školy	20
Vedenie školy a kolégia v prúde času	28
Súčasnosc' školy	29
Zo života našej školy	29
Cena Samuela Tešedíka pre Margitu Zaťkovú	41
Hostujúci učitelia	43
Folklórny spolok Lipa	50
Junior Vertigo	53
Naše projekty a aktivity v priebehu posledných 10 rokov	54
Súčasní pedagógovia a zamestnanci školy	71
Bývalí pedagógovia školy	73
Súčasní žiaci a študenti našej školy	76
Absolventi gymnázia a ZŠ za posledných 15 rokov	82
Zoznam absolventov učiteľského ústavu, gymnázia a nadstavbového štúdia 1949–2009	91
Päť rokov o nás v Ľudových novinách	118
Zdravíme ťa, škola... ..	189
Zdravíme ťa, slovenčina... ..	196
Fotodokumentácia	204

MATERSKÁ ŠKOLA, VŠEOBECNÁ ŠKOLA, GYMNÁZIUM A KOLÉGIUM
S VYUČOVACÍM JAZYKOM SLOVENSKÝM

*„Chod'! Vznecuj plameň lásky nesmiernej
k tým našim dumným horám, k ľudu viesok,
k tej slovenčine našej nádhernej.“*
Andrej Sládkovič

Pod'akovanie

V tomto školskom roku uplynulo 75 rokov, čo brány našej školy prekročil prvý žiak, prvýkrát zazvonilo, prvýkrát sa otvorili zošity a knihy, a začalo sa vyučovať na budapeštianskej slovenskej škole po slovensky. 75 rokov je celý ľudský život. V živote vzdelávacej inštitúcie však znamená dobre fungujúcu vzdelávaciu ustanovizeň, ktorá každý rok posieľa do vysokoškolského prostredia alebo na iné stredné školy svojich absolventov a prijíma znovu a znovu do svojich radov malých ustráchaných prváčikov s obdivom hľadiacich na svoju prvú pani učiteľku.

Touto publikáciou sa chceme poďakovať všetkým učiteľom za ich odvedenú prácu, rodičom za ich spoluprácu a dôveru, žiakom a študentom za ich chuť učiť sa našu krásnu slovenčinu a priateľom školy za ich dlhoročnú priazeň a pomoc. Ďakujeme aj nášmu zriaďovateľovi Celoštátnej slovenskej samospráve v Maďarsku, slovenským menšinovým samosprávam v Budapešti a okolí, Úradu pre Slovákov žijúcich v zahraničí na Slovensku, ako aj Ministerstvu školstva, vedy, výskumu, vývoja a mládeže Slovenskej republiky za ich neustálu podporu, cenné rady, vysielanie hostujúcich učiteľov a organizáciu podujatí, na ktorých sa môžeme vďaka nim zúčastňovať. Ďakujeme redakciám Ľudových novín, Domoviny a Rádia Segedín za prezentáciu našej školy. Ďakujeme aj ostatným slovenským školám v Maďarsku za dlhoročnú spoluprácu a vzájomnú komunikáciu.

Naša škola v poézii

Alexander Kormoš

Banket

maturantov slovenského gymnázia v Budapešti

*akoby prvýkrát v živote
akoby poslednýkrát*

*žeravé uhlíčky
zakázaných dotykov
bolestne spaľujú nádej*

*žiadostivé pohľady
subtílné tancujú
na hraniciach možností*

*záverečná –
už v treťom lokáli
tej istej trýznivej noci*

*horúce slzy Amorčeka
žalostne padajú na kameň
vymretého podchodu*

*nad ránom záhadne blikajú
studené svetlá križovatky
v každom smere budúcnosti*

*alkohol nachvíľku zaplavil
pobrežie najsmelších túžob*

Gregor Papuček
Zdravím ťa, škola

*Zdravím ťa, moja starodávna škola!
Kytičku kvetov prijmi z mojich rúk!
Tvoj zvonček podnes vábi, podnes volá.
Tých tridsať rokov prešlo ako fuk.*

*Ja, starý žiak, vraciam sa k tebe z poľa,
kde hučí život, zuní práce hluk.
Zdravím ťa, moja starodávna škola,
kytičku kvetov prijmi z mojich rúk!*

*Keď som bol ako v sade útly puk,
ďakujem ti, že si mi matkou bola.
Ďakujem, zvonček, za tvoj milý zvuk.*

*Zdravím ťa, moja starodávna škola!
Kytičku kvetov prijmi z mojich rúk!*

Učiteľom

*Vy, ktorí duše oriete, boríte sa s ich úhormi,
zveľaďte duše našich Slovákov,
kyprite pôdu, i ja pôjdem s vami.
Budem vám volky poháňať,
kamenie povynášam z poľa,
každučký deň vám budem pomáhať
tlačiť pluh, by orba hlbšia bola.
Zasejte do tej pôdy semená
z čo najšľachetnejšieho,
veď vaše pole, to je predsa škola,
kde treba zo srdca i z duše siať.
Ja vám pomôžem kúkol' vytrhať,
aby úroda zdravá, čistá bola.*

Eva Fábiánová

Na rozlúčku

*Štyri roky spolužitia
to aj z lásky je veľa.
A teraz na rozlúčenie
prosím všetkých o odpustenie.*

*Za štyri roky sa veľa udeje
ťažko to uviazať do kytice.
Ako sa to vlastne začalo?
Myslím si, že prvým dňom.*

*Ten bol nejak čarovný
tak sme tam sedeli, jak známi.
Rozprávali sme sa o zážitkoch,
veď ešte včera bolo leto!*

*Povedali: „Ako mravenisko!“
To sa nepatrí gymnazistom.
Na ten prvý vyučovací deň
je isté, že nikdy nezabudnem.*

*Potom prišli aj všedné dni,
ale sme si ich spestrili.
Na každý deň nejaké okolky,
občas sme iba nepísali písomky.
Ale teraz, mladí ľudia!
Musíme už zvážniť
a dopiť čašu študentských rokov,
nech len nasleduje ŽIVOT!*

*Vstúpiť do siene ŽIVOTA
ako sa patrí na študenta.
Vstúpiť smelo a nevyjsť,
všetky prekážky premôcť.*

*Predtým sa ešte rozlúčime!
Povedzme zbohom a poďme...
spomienkami nešetrime...!*

.....

Pozdravy inštitúcii

Slovo na úvod

Štátna slovenská škola zriadená v roku 1949 v Budapešti mala svojich predchodcov v cirkevných ľudových školách pôsobiacich v hlavnom meste Uhorska, neskôr Maďarska. Novozaložená inštitúcia, ktorá mala aj žiacky domov, na rozdiel od svojich predchodcov ponúkala vzdelanie v materinskom jazyku aj slovenským deťom z okolia Budapešti a zo severných regiónov Maďarska. Krátko po založení inštitúcie bol popri nej zriadený aj slovenský učiteľský ústav, z ktorého po necelom desaťročí pôsobenia vyrástlo slovenské gymnázium. Všetky vyššie uvedené kroky mali historický význam a výrazne formovali osud našej národnosti.

Žiacky domov sa v ťažkých povojnových časoch stal druhým domovom detí z chudobných rodín a poskytol im dôstojné podmienky pre život a šancu na vzdelanie. V prvom školskom roku to bolo 66 žiakov na nižšom stupni, ktorí sa učili v zlúčených triedach, a 65 žiakov na vyššom. Priekopníckym počínom bolo zriadenie učiteľského ústavu, ktorý počas svojho pôsobenia pripravil prvú generáciu pedagógov, ktorí začali pôsobiť na štátnych školách založených pred 75 rokmi. Z neskoršieho gymnázia vyšli generácie slovenských intelektuálov, ktoré zohrali a zohrávajú rozhodujúcu úlohu v kultúrnom, spoločenskom a politickom živote slovenskej národnosti v Maďarsku.

Od roku 1949 pretieklo Dunajom veľa vody. Po piatich rokoch sa inštitúcia z vtedajšej Cesty Svätého Imricha (dnes Villányi) presťahovala do VIII. obvodu, na Orczyho cestu, kde pôsobila do roku 1992, keď sa mohla presťahovať

do novej budovy v XIII. obvode Budapešti. Kým v čase založenia školy v mnohých obciach patriacich do zaškoľovacieho regiónu inštitúcie boli Slováci vo väčšine, v súčasnosti sa nenájde ani jedna, kde by pomer slovenskej národnosti dosiahol 50 %. Slovenský jazyk sa vytratil z rodín a ulíc. Spoločensko-politické zmeny na prelome 80. a 90. rokov priniesli podstatné zmeny aj na poli školstva, ktorým sa musela a neustále sa musí prispôsobovať aj táto naša škola.

Od školského roku 2014/2015 sa o zabezpečenie podmienok fungovania inštitúcie stará Celoštátna slovenská samospráva v Maďarsku. Výsledkom spoločných snáh prevádzkovateľa, vedenia a pedagógov školy bolo zriadenie tretej skupiny v materskej škole a rozbehnutie nultého, jazykovo-prípravného ročníka v gymnáziu. Od septembra 2018 v priestoroch inštitúcie pôsobí aj Budapeštianske slovenské odborné kolégium pre vysokoškolákov, ktoré bolo prvou takouto inštitúciou v kruhu národností. To všetko si – samozrejme – vyžaduje aj neustály rozvoj a modernizáciu školskej budovy (výmena okien, obnovenie hygienických blokov, výmena nábytku vybudovanie športového ihriska) a zlepšovanie podmienok vyučovacieho procesu (interaktívne tabule, modernizácia učebne výpočtovej techniky). Keď dnes niekto vstúpi do priestranej svetlej budovy školy, vidí výsledok 75-ročného úsilia všetkých vedúcich a pracovníkov inštitúcie, ktorí do nej vložili kus svojho života. Do nasledujúcich desaťročí prajem školskému kolektívu veľa elánu, úspechov a zvedavých, talentovaných žiakov!

Alžbeta Hollerová Račková

predsedníčka

Celoštátnej slovenskej samosprávy v Maďarsku

Slová generálnej riaditeľky inštitúcie na úvod

Drahá moja, naša škola!

Oslovujem Teba, ktorá vyjadruješ hodnotu a lesk svojho bytia. Generácie vyrastali pod Tvojou strechou. Sú to osoby, ktoré sa pod ochrannými krídlami školy stali osobnosťami našej slovenskej komunity. Oslovujem Ťa dnes, keď na narodeninovej torte iskria plamienky sviečok radosť z tohto krásneho jubilea. Zastavím sa a pozerám sa do žltých tancujúcich plamienkov a zamýšľam sa nad životom. 75 rokov je krásny vek aj pre človeka. Pre školu, ktorá v roku 1949 smelými krokmi otvorila svoje brány, znamená veľa.

Pozerám sa do plamienkov a mám pred sebou rôzne spomienky z môjho života. Vtedy, keď som sedela na prijímacom pohovore pri jednom stole s mojimi nastávajúcimi spolužiakmi, som ešte nevedela, do akého sveta ma zavedie moja životná dráha. Vedela som iba to, že okolo mňa už sedeli známi ľudia, s ktorými som sa stretla v čitateľských letných táboroch zorganizovaných ešte Demokratickým zväzom Slovákov. Zúčastňovala som sa na nich, keďže v našom meste nebola zabezpečená výučba slovenčiny ako národnostného jazyka.

Z mamičkinej strany, ktorá pracovala vo voľnom čase ako učiteľka slovenčiny pre vedúceho pobočky DZSM Jozefa Daniša, pochádzam zo slovenskej rodiny. Nemala ukončený pedagogický smer, ale z dedinskej časti mesta Oroszlán dala dokopy skupinu detí a učili sme sa piesne, hry, riekanky, čítala nám z krásnej literatúry. Jazyk mi nerobil až taký veľký problém, keďže doma sme sa rozprávali po slovensky a pravidelné víkendové pobyty u starých rodičov na Slovensku moju komunikáciu zlepšovali. Pred písomnými prijímacími skúškami sme si s mamičkou uvedomili, že neviem nič o skloňovaní, o pádoch, o pravopise. Čo teraz? Rýchlo som sa nabíľovala aspoň gramatické termíny ako nominatív, genitív, datív, akuzatív ..., vybrané slová. Písal sa rok 1985, keď som začala študovať na Gymnáziu Jána Amosa Komenského. Odvtedy ubehlo už 40 rokov...

Pozerám sa do plamienkov a vidím svoje učiteľky, naše vystúpenia, naše cesty na vidiek, trápenia sa s odbornými slovami z dejepisu, zemepisu, matematiky a chémie. Spomínam si na môj prvý školský rok, keď sme na Mező Imre ulici prekročili prah školy. Vošla som viackrát. Viac ako stokrát. Srdce mi bije akosi inak, lebo tam to bolo niečo fantastické. Vidím pred sebou našu

chodbu, jedáleň, telocvičňu, zborovňu a riaditeľňu. V spomienkach zaletím na prvé poschodie, kde oduševnené učiteľky s obrovskou láskou čakali tých najmenších. Tá dobrosrdečnosť, tá odhodlanosť a tie malé detičky. Jaj, koľkokrát som rozmýšľala, že také malé detičky sú už v internáte bez mamy a otca.

Pozerám sa do plamienkov a rozmýšľam o chudobných slovenských rodinách, o vidieckych podmienkach, o ktorých sa dočíta človek v historických románoch. Rozmýšľam o Dolnej zemi, odkiaľ chudobné rodiny zo sálašov posielali malé deti do našich slovenských škôl. Ako takto spomínam a znovu precitujem tú lásku a spolupatričnosť, vidím, ako nás naši pedagógovia viedli k slovenskému slovu, slovenskému cíteniu, ako sme sa zdokonaľovali v slovenčine, ako sme vyhrávali rôzne súťaže, ako sme dozreli.

Naša triedna profesorka Issovítsová nás viedla k tomu, aby sme nikdy nezabudli na naše korene, na našu identitu, na spolupatričnosť, že my ako trieda, my ako škola a my ako Slováci tvoríme najsilnejšiu komunitu v celej krajine. Výjazdové cesty, jazykové kurzy, doškoľovania a spolucítenie sú dodnes silným aspektom medzi nami.

Pozerám sa do plamienkov a vidím školu, internát na Hársfa ulici, chlapčenský internát na námestí Köztársaság a vidím blížiac sa maturitné skúšky, januárové prijímacie pohovory na Slovensko, stretnutie s Čabänmi v Segedíne. Kto je lepší? Oni? My? Súperenie. Áno. Keď sa však pozriem dozadu, časom vidím, že oni sú teraz našimi kolegami, kamarátmi. Stretávame sa na slovenských podujatiach, bojujeme s novou generáciou, učíme sa, vymieňame si svoje názory vo výchovno-vzdelávacom procese.

Pozerám sa do plamienkov a uvedomujem si, že vždy sme mali pred sebou jeden cieľ. Nielen my, ale aj tí ostatní pred nami. Záležalo, záleží aj naďalej bude záležať na tom, aby náš slovenský jazyk žil ďalej, aby tento jazyk, jazyk našich predkov, nevymrel. Národnostné školy, dvojjazyčné školy a jednojazyčná škola musia naďalej existovať, musíme vzdať úctu našim predkom, musíme a chceme pokračovať v tomto smere.

Milá moja, naša škola! Tu sme vyrástli, tu sme prežili prvé lásky, tu sme sa stali ľuďmi, tu sme pocítili, čo je to stať sa národnostným občanom. Roky ubehli, zmenila si sa, máme iné ťažkosti, ako sme mali pred 40 rokmi, ale mne si ukázala tú správnu cestu, aby som nikdy nezabudla, odkiaľ pochádzam. Pokračovala som v tomto smere, nemohla som zísť z cesty, ktorá úzko súvisí so školou. Vybrala som si pedagogickú dráhu. Nebolo to ľahké. Ako mladá učiteľka som začala na vrchole trojuholníka - na vysokej škole, na škole, kde som pomáhala študentkám a študentom získať diplom národnostného slovenského pedagóga. Pedagóga, ktorý musí mať pred sebou lásku k vyučovaniu aj v tomto uponáhľanom svete. Prežila som aj žiaľ z toho, že sa neprihlásili na pedagogický smer naši Slováci. Musela som pokračovať v alternatívnej škole,

kde sme s veľkou láskou učili s kolegynami slovenčinu. Nikdy som neprestala myslieť na výchovu, na vzdelávanie. Vždy som zostala pri svojej profesii. Vždy som snívala o tom, že tu, moja milá škola, budem vyučovať. Pred dvoma rokmi sa mi splnil sen. Stala som sa riaditeľkou školy. Dnes cítim, že som na správnom mieste. Veľká vďaka patrí nášmu zriaďovateľovi, že mi verí, že mi poskytol možnosť, aby som pomohla. Snažím sa. Snažím sa, aby žiaci videli, prežili niečo podobné, čo sme prežili my. Aby verili, že naša slovenčina musí stáť na prvom mieste, že slovenská národnosť má budúcnosť.

Moja drahá škola! Zo srdca Ti želám veľa krásnych rokov, aby si mala vynikajúce podmienky, aby si mala oduševnených pedagógov, aby si mala deti otvorené svetu, aby si pokračovala ďalej pri zvyšovaní národnostne sa cítiacej inteligencie. Ten plamienok nech navždy svieti, nech navždy rozžiari naše srdcia, nech vzbudzuje spolupatričnosť, vytrvalosť a vieru v budúcnosť. Ďakujem Ti, že som mohla byť Tvojou dcérou, že môžem zo všetkých síl pomáhať v naplňaní vytýčených cieľov.

Monika Szabová
generálna riaditeľka

Postrehy o živote v internáte

Moje prvé oficiálne stretnutie so školou bolo – keďže nie som absolventkou tejto inštitúcie, keď sme sem zapísali našu dcéru.

O niekoľko rokov neskôr som sa stala zamestnankyňou internátu a neskôr jeho vedúcou ako zástupkyňa. Odvtedy, tak ako život jednotlivca, aj život inštitúcie prešiel veľkými zmenami, a to tak v oblasti personálnej, ako aj vecnej. Bol a je veľmi bohatý na udalosti.

Pozrime sa trochu do nedávnej minulosti.

V školskom roku 2018/19 došlo ku kompletnej rekonštrukcii sociálnych zariadení v internáte a v materskej škole. Dodnes patrí vďaka a úcta študentom, kolegom, host'ujúcim učiteľkám, ktorí tu vtedy bývali, pracovali. Som si istá, že to pre nich zostane nezabudnuteľným zážitkom, keďže práce prebiehali počas semestra. V ďalšom roku vypukla pandémia a zatvárali sa školy. Z jedného dňa na druhý sa vyprázdnil aj náš internát. Bolo to smutné – prázdne izby, chodby a hlavne ticho vždy hlučnej budovy. Online vyučovanie, online internát... – čo o tom povedať? Máme to za sebou, veríme, že navždy.

V školskom roku 2022/23 sa nám podarilo zrekonštruovať elektrickú sieť na prvom poschodí nášho internátu za 40 000 000 HUF pomocou štátnej podpory a s podporou Celoštátnej slovenskej samosprávy. Vďaka tomu sme mohli vytvoriť úspornejšie, bezpečnejšie a modernejšie podmienky z energetického hľadiska. Veríme v pokračovanie.

V roku 2024/25 bolo na zlepšenie komfortu bývania kompletne vymaľované druhé poschodie internátu, a kedy inokedy ako počas vyučovania.

Čo sa týka každodenného života internátu, mám v srdci veľa pekných príbehov. Je dobré vidieť, ako k nám prichádza malé dieťa, ktoré sa stáva dospelým a potom dospelým, možno časom aj kolegom. Vždy ma poteší, keď sa k nám vrátia naši študenti, ktorí sa sami stali rodičmi, a poctia nás tým, že nám zveria svoje dieťa.

Olga Szincsová Pauliková
zástupkyňa generálnej riaditeľky pre internát

75. výročie slovenskej školy v Budapešti

Slovenská škola v Budapešti oslavuje 75 rokov od svojho založenia. Výročie je príležitosťou nielen na oslavu, ale aj na ohliadnutie sa späť na jej bohatú históriu, na úspechy.

Výchovno-vzdelávacia inštitúcia si vytýčila za cieľ vychovávať žiakov, ktorí majú zdravé sebavedomie, sú empatickí, kreatívni, zaujímajú sa o nové veci, sú schopní využívať svoje doterajšie vedomosti na osvojenie nových poznatkov. Na hodinách a mimoškolských akciách sa zdokonaľujú v slovenskom materinskom jazyku, zachovávajú si nielen dedičstvo, kultúru, tradície svojich predkov, ale sú otvorení aj osvojovaniu si ďalších jazykov, rešpektovaniu iných kultúr. Po-

čas 75 rokov svojej existencie sa v tejto inštitúcii vychovávali a vzdelávali tisíce žiakov, študentov nielen z Budapešti, ale aj zo slovenských obcí Peštianskej, Komárňansko-Ostrihomskej, Boršodsko-Abovsko-Zemplínskej a Novohradskej župy. Škola od svojho vzniku neustále napredovala v zavádzaní nových učebných prostriedkov (audiovizuálne prostriedky), nových foriem vyučovania (škola v prírode, filmové semináre, veda na pódiu, národnostné dni). Obrovský krok v histórii školy znamenalo jej presťahovanie do novej budovy (Lomb u. 1–7), kde sa vytvorili lepšie možnosti na vyučovanie jednotlivých predmetov, predovšetkým slovenského jazyka a literatúry, ale aj spevu a hudby, chémie, biológie, tanca a telocviku. Materská škola, všeobecná škola, gymnázium a kolégium so svojím vzdelávacím programom uskutočnila pod jednou strechou na seba nadväzujúce stupne vzdelania. Spoločenské priestory poskytujú možnosti na udržiavanie kontaktov s vonkajšími partnermi.

Žiaci sa prezentovali a prezentujú nielen na regionálnej, ale aj na celoštátnej a medzinárodnej úrovni, čím si získavajú povest' talentovaných a schopných recitátorov, spevákov a tanečníkov. Nemožno vynechať z radu dobrých výsledkov ani úspechy gymnazistov na celoštátnej súťaži zo slovenského jazyka a literatúry. V rámci osláv si zaspomíname aj na dlhodobú spoluprácu so slovenskými vzdelávacími inštitúciami v Maďarsku, na Slovensku, v Rumunsku a Srbsku.

V tomto roku oslavujeme naše spoločné dedičstvo a verím, že slovenská škola v Budapešti bude aj naďalej žiť s víziou poskytovať kvalitné vzdelávanie v slovenskom jazyku a pripievať k rozvoju slovenského kultúrneho života v Maďarsku.

Dr. Margit Zatykó

Môj život v budapeštianskej slovenskej škole

Pochádzam zo slovenskej národnostnej dediny z Čúváru. Moji rodičia boli roľníci, ktorí sa aktívne zapájali do kultúrneho života dediny. Zachovali si svoj materinský jazyk slovenský, ako oni hovorili – tótsky. Rozprávali sa medzi sebou po slovensky. Takto som sa aj ja naučila jazyk.

Gymnázium som skončila v slovenskej škole v Budapešti. Tu pokračoval aj môj profesijný život. Pracovala som tu ako učiteľka na nižšom stupni. Okrem vyučovania som sa aktívne zapájala aj do kultúrneho života školy.

Vyučovala som ľudový tanec na nižšom stupni. Dlhé roky sme chodili so žiakmi na kultúrne zájazdy do slovenských národnostných dedín, aby sme predstavili našu školu a prilákali do nej čo najviac žiakov.

V roku 1990 sme založili Slovenský tanečný súbor Prameň, ktorý ako civilná organizácia fungoval v škole. Po desiatich rokoch sa premenoval na Folklórny spolok Lipa. Ja som sa stala jeho predsedníčkou. Dalo sa v ňom veľmi dobre pracovať a zapojiť aj žiakov školy.

Na nižšom stupni som sa stala vedúcou metodической komisie. Veľmi dobre sa mi spolupracovalo s mojimi kolegyňami. Skoro každý rok sme organizovali školy v prírode na Slovensku vďaka projektom, z ktorých sme získali peniaze na ich realizáciu.

Keď sa pred 26 rokmi založili slovenské samosprávy v Budapešti, pribudli povinnosti aj nám v škole. Všade nás volali, aby sme sa predstavili s deťmi. Chodili sme však s radosťou, hoci často boli naše vystúpenia aj cez víkend!

Aktívne som sa zapájala aj do predchádzajúcich osláv výročia školy. V roku 2019 som odišla do dôchodku, ale na svoju bývalú školu a pracovisko nezapúdam, a keď môžem, finančne pomáham ako predsedníčka Slovenskej samosprávy ôsmeho obvodu Budapešti. Takisto, keď ma o hocičo poprosia, rada pomôžem, ak viem pomôcť.

Prajem mojej škole všetko najlepšie ku krásnemu výročiu!

Monika Szelényiová
bývalá učiteľka nižšieho stupňa

Cesta za divadlom

Svoju cestu na poli slovenského divadelníctva v Maďarsku som začala detským divadlom. Jednak som v ňom videla potenciál zdokonalenia v slovenčine, jednak možnosť obohatiť deti o – možno pre mnohé z nich – nové formy kultúrnej činnosti. Nuž, a nehovoriac o tom, že išlo, resp. ide o menších či väčších žiakov, ktorí zase obohacujú nás svojou šikovnosťou, vynaliezavosťou, svojím elánom, samotnou hrou. Takto som sa začiatkom 90. rokov v rámci mojej práce stretla okrem iných s deťmi z dramatického krúžku v budapeštianskej slovenskej škole a potom som dlhé, dlhé roky sledovala a obdivovala činnosť a vytrvalosť jeho vedúcej, Mirky Kováčovej, až do jej odchodu do

dôchodku. Aj s ňou som sa častou rozprávala o tom, že by bolo skvelé, keby na budapeštianskej slovenskej škole pôsobil aj dramatický krúžok gymnazistov. Dlhو sa to nedarilo. Až prišiel rok 2022, kedy tu z iniciatívy vedenia školy a s všeobecnou podporou Slovenského divadla Vertigo začalo fungovať aj takéto združenie mladých ľudí, ktorí už majú za sebou ne jeden úspech. Viacerí z nich boli účastníkmi letných školských divadelných táborov, prípadne divadelných dielní, kde do seba nasali vôňu divadelného sveta, ktorá ich už neopustila a pustili sa do jej pretavenia v rámci divadelného krúžku. Pevne verím, že kým sú na škole, vytrvávajú a keď už zo školy odídu a prídu noví, nezabudnú na ten úžasný pocit, keď stáli na javisku a diváci im dojatí tleskali, pričom len oni, mladí herci vedia, čo je za úspechom. Že za úspechom sú hodiny práce, snaženia, memorovania textov, hodiny radosti, smiechu, priateľstva, ale aj prípadných nedorozumení, výčítiek, sklamaní, veď aj o tom sú skúšky, a takto to už v živote chodí. Čo je však isté, bez tohto všetkého a najmä bez spojenia síl by nevzniklo niečo nové, neopakovateľné, niečo, čo voláme divadelné predstavenie. Niečo, čo voláme divadelné umenie.

Umenie, ku ktorému sa veľa krát utiekame. Lebo, ako hovorí slovenský dramatik Peter Zvon vo svojej Modlitbe k umeniu: „Večer čo večer rozsvetujú sa svetlá v divadle a jeho priestory naplnia sa ľuďmi statočnými i nestatočnými. Lebo umenie je ako boh. Ku každému sa skloní a svojou milosťou naplní dušu každého, kto k nemu prichádza s rukou prosiacou a pokorným srdcom“. Veľmi ma teší, že aspoň na krátky čas (hoci, kto vie?) sa sklonilo aj k našim mladým a oni sa skláňajú k nemu...

Daniela Onodiová

riaditeľka Slovenského divadla Vertigo

Z histórie našej školy

Rok 1949 bol dôležitým medzníkom v živote všetkých národností žijúcich v Maďarsku. V tomto roku bola rozhodnutím Ministerstva školstva a náboženstva MLR založená Štátna všeobecná škola s vyučovacím jazykom slovenským v Budapešti. Žiaci a študenti bývali na dvoch miestach v Budíne. Chlapci bývali na Somlói ulici č. 9. a dievčatá na Somlói č. 26. Tam sa nachádzali aj priestory školy, učebne a školská jedáleň. Podľa archívnych záznamov zo 17. októbra 1949 bolo v prvom školskom roku v Štátnej všeobecnej škole s vyučovacím jazykom slovenským v Budapešti na vyššom stupni 65 žiakov, ktorí boli z rôznych slovenských obcí, napr. Mlynky, Santov, Čív, Kestúc, Guta, Čúvár, Lucina, Šamšon a iných. Vyučovanie prebiehalo po slovensky.

Prvou riaditeľkou bola Anna Konečná-Bocskaiová. Žiacky domov viedol Mário Chytil. Na nižšom stupni boli zlúčené triedy, čo bolo vtedy normálne. Nemožno teda ešte hovoriť o všeobecnej škole. Počet žiakov na nižšom stupni bol 66. Škola sa nachádzala na Szent Imre ulici č. 5–7 (dnes Villányi ulica) v priestoroch bývalého cirkevného Gymnázia sv. Margity. Slovenskej škole patrili priestory v pravom krídle prízemia, kde sa nachádzala riaditeľňa, zborovňa a dve triedy.

O pomeroch v škole hovorí v poradí druhý riaditeľ Zoltán Imrecze: „Počiatočné obdobie bolo veľmi úbohé. Chodili sme po slovenských dedinách „verbovať“ deti a presviedčali sme najmä ich veľmi chudobných rodičov, aby k nám zapísali svoje deti. V žiackom domove bolo málo vychovávateľov, deti sa cítili ako doma, no tie najmenšie často plakali. Tie dedinské detičky boli väčšinou chudobné. Na Villányi ulici sme si museli zaobstarať všetok nábytok. Učitelia pochádzajúci z Horniakov boli maďarskej národnosti. Učebnice boli len tie, ktoré si učitelia priniesli so sebou. Ich platy boli nízke. Napriek takýmto podmienkam pracovali veľmi čestne a svedomite. Medzi nich patrili: Lajos Frenyo, Sándor Matulay, Lajos Mészáros, Ferenc Varga, Mário Chytil, Eva Báneszová-Ritókhová, Alžbeta Böhmová, pani Bólyová a Jánossyová,

Ilona Goldová, Katalin Lojka, Dr. Šarlota Zalotaiová, Rozália Lotarczaiová, Kornélia Takátsová, Dr. Szabóová, Dr. Csétyenyiová, pani učiteľky Kürtiová, Beleznayová, Drahosová, Sárová, Betka Angyalová, Helena Ruzicsková, Dr. Barnabáš Nagy, Dr. Augustín Drahos, Jenő Bajza, Jenő Sztopkó, Ján Danko a Nándor Takács“.

V roku 1950 bol založený Štátny koedukovaný učiteľský ústav s vyučovacím jazykom slovenským, kde prebiehala príprava slovenských učiteľov. Z 24 študentov prvého ročníka to boli prevažne absolventi 8. triedy Všeobecnej školy v Budapešti, ku ktorým sa pridali žiaci z vidieka – Mlynky, Komlóš, Nové Mesto pod Šiatrom. Ich triednym učiteľom bol Lajos Frenyo. Učiteľský ústav sa postupne rozširoval. Jeho študenti boli umiestnení na viacerých miestach. V Budíne na Kiss János ulici boli chlapci, na Szentkirályi ulici (bývalý Károlyiho palác) boli dievčatá a tí najmenší zostali na Somlói ulici.

Založením učiteľského ústavu sa postupne zabezpečili predpoklady pre vytvorenie cvičnej školy. Zásluhou pani učiteliek Böhmovej a Angyalovej bol matrikou v školskom roku 1951–52 zaregistrovaný názov Všeobecná cvičná škola s vyučovacím jazykom slovenským. V rokoch 1951–53 bol vydaný prvý zväzok Pedagogiky II., zväzok Dejín pedagogiky a Organizácia školstva. Prebiehala tu intenzívna pedagogicko-odborná práca. Postupne sa vydávali aj

učebnice, často preklady z maďarského jazyka. Študenti učiteľského ústavu vykonávali pedagogickú prax priamo na cvičnej škole.

V roku 1954 sa základná škola a učiteľský ústav presťahovali do VIII. obvodu Budapešti na Mező Imre ulicu č. 73, kde boli oveľa lepšie podmienky. Škola mala samostatný dvor, kuchyňu a viac priestorov. Žiacky domov bol však stále na rôznych miestach. Študentky učiteľského ústavu boli ubytované na Ajtősi Dürer ulici, chlapci bývali na Námestí Republiky a najmenší na Mező Imre ulici.

Počas týchto rokov bol na škole veľmi čulý život. Deti boli organizované v odborných krúžkoch podľa jednotlivých predmetov. Dominoval hlavne zborový spev, ľudový tanec a rôzne športové hry. Obnovilo sa pestovanie slovenských tradícií a zvykov. Škola mala v týchto rokoch veľmi plodné kontakty s materskou krajinou. Pedagógovia chodievali na dvojtyždňové kurzy do Bratislavy, kde nadviazali družobné kontakty s Nitrou, odkiaľ dostávali odbornú pomoc a knižnú podporu. Na vysokej úrovni boli v tomto období aj kontakty s Veľvyslanectvom ČSSR a Zväzom demokratických Slovákov v Maďarsku.

Prvých štrnásti absolventi učiteľského ústavu ukončili svoje štúdium v roku 1954 odbornou maturitou. Po nej mohli pokračovať v štúdiu na vysokých pedagogických školách, iní sa vrátili do svojich rodných obcí. Učiteľský ústav ukončil svoju vzdelávaciu činnosť v školskom roku 1959–1960 so svojimi šesťnástimi študentmi. Výchovu slovenských učiteľov prevzali maďarské inštitúcie. Štúdium v učiteľskom ústave bolo nahradené gymnáziom.

Názov školy sa zmenil na Koedukované gymnázium Jána Amosa Komenského s vyučovacím jazykom slovenským. Neskôr na Všeobecná škola

a gymnázium s vyučovacím jazykom slovenským. Nariadením Ministerstva školstva MLR z roku 1960 sa postupne slovenské jednojazyčné školy premenili na dvojazyčné, čím sa začal asimilačný proces, následky ktorého boli citeľné aj v oblasti národnostného školstva. Inteligencia zameraná na výučbu reálií nemala možnosť sa realizovať. Prevažná časť našich absolventov sa preto hlásila hlavne na filologické odbory, pretože neovládali odbornú terminológiu reálnych predmetov, ktoré sa vyučovali len po maďarsky. Na základe obojstrannej dohody medzi bývalou ČSSR a MLR mohli naši absolventi študovať v ČSSR, kde sa okrem filológie postupne rozširovala paleta študijných odborov.

Bývalý riaditeľ Ladislav Petro si na roky pôsobenia v našej inštitúcii spomínal takto:

„Riaditeľom som sa stal v roku 1977. Bol som si vedomý toho, že ak sa nepodarí dobre odštartovať školský rok, neviem zastaviť úpadok. Podarilo sa, lebo učitelia, žiaci a rodičia očakávali rozhodnú zmenu. Už v nasledujúcom roku sa prihlásilo do prvej triedy trikrát toľko žiakov ako predtým (40). Nebolo to inak ani v nasledujúcom školskom roku, ba objavili sa paralelné triedy i na gymnáziu. Behom piatich rokov počet žiakov dosiahol tristo. Záujem o našu školu radostne stúpал, hlavné mesto nám zabezpečilo žiacky domov pre 50 gymnazistiek, pomohli nám i pri zorganizovaní slovenskej skupiny škôlkarov v jednej obvodnej škôlke, čím sa vlastne založil i tento stupeň v našej škole. Zrodil sa i prvý školský časopis našej školy pod názvom „Plamienok“. Navštevovali nás členovia vlády ČSSR, pozornosť sa obrátila na výučbu slovenského jazyka, pomohla nám Matica slovenská odbornými publikáciami, počet učiteľov, ktorí hovorili po slovensky vzrástol zo 17 na 27. Naša ustanovizeň sa stala školou, kde univerzita ELTE, katedra slavistiky vysielala svojich poslucháčov na prax. Napriek týmto pekným výsledkom sme neboli spokojní, lebo triedy sme nemohli natrvalo nechať v susednej škole. Hoci sa v druhej polovici 80-tych rokov rozbehla modernizácia škôl, my sme sa do tohto prúdu v žiaducej miere nemohli zapojiť. Nová školská budova žila naďalej len v podobe sľubov. V roku 1988 sa rozhodlo o prestavbe a modernizácii starej budovy školy. Bol to obrovský výkon, behom letných prázdnin sme túto prácu takmer úplne dokončili. Čiastočne sme vymenili inžinierske siete, vyhotovili sme etážové kúrenie, zriadili sme odborné učebne pre biológiu, chémiu, fyziku a výpočtovú techniku. Výučbu anglického jazyka sme zaviedli o šesť rokov skôr, ako to úradne bolo možné. Pri prestavbe školskej budovy však vysvitlo, že stropy boli miestami natoľko prehnuté, že sa mohli v každom okamihu zvaliť. Touto prestavbou sme sa vyhlí veľkej katastrofe. Iste aj to bolo podnetom pre vládne orgány, že sa v roku 1990 pustili do výstavby novej školy.“

Z Pamätnice, vydanej pri príležitosti 60. výročia našej školy vyberáme aj zo spomienok riaditeľky Anny Csörgölovej:

„V roku 1992 sme sa presťahovali do novej impozantnej budovy v XIII. obvode, na Lomb ulici 1–7. V roku 1996 došlo k zlúčeniu dvoch samostatných inštitúcií – školy a žiackeho domova. V priebehu niekoľkých rokov sme takmer na každom stupni zamestnávali viacerých hostujúcich učiteľov zo Slovenska, s cieľom plnenia požiadaviek postupne zavedenej jednotazyčnej výučby. Hlavný dôraz sme kladli na výučbu reálnych predmetov v slovenskom jazyku. Bol to neľahký návrat k materinskému jazyku, ktorý si vyžadoval veľa námahy, trpezlivosti, síl a energie. Na základnej škole sa všetky predmety vyučujú po slovensky. Tým žiakom, ktorí pokračujú v štúdiu na gymnáziu, poskytujeme možnosť maturovať z reálnych predmetov po slovensky. Na základe viacročných skúseností sme došli k záveru, že prváci ovládajú slovenský jazyk na pomerne slabej úrovni. Berieme však do úvahy realitu, rodinné zázemie žiakov, zmiešané manželstvá, kde sa slovenčina používa často len v styku so starými rodičmi a ich deťmi. Berúc do úvahy tieto skutočnosti sme tej mienky, že základy slovenského jazyka musia deti získať už v materskej škole. V školskom roku 1993–1994 sme preto zaviedli predškolskú prípravu detí. V roku 2000 sme vytvorili priestory pre hygienické bloky a o rok neskôr priestory

a osobitný vchod pre materskú školu. Postupne sme tu zaviedli viacero vekových skupín. V školskom roku 2001/2002 sme zaviedli ďalšie jednoročné maturitné štúdium Sprievodcovstvo-Hostestvo. Po úspešnom ukončení štúdia a absolvovaní záverečných skúšok získali študenti dvojazyčné vysvedčenie, ktoré im pomohlo uplatniť sa v slovenských inštitúciách pôsobiach v Maďarsku, v rôznych podnikateľských subjektoch, cestovnom ruchu, hotelierstve či v cestovných kanceláriách.“

Do roku 2023 bola riaditeľkou našej inštitúcie *Dr. Júlia Marloková-Szabóová*. Z informácií o jej pôsobení na pozícii riaditeľky uvádzame:

„Inštitúcia prežila v uplynulom období veľa zmien. Škola a internát fungovali dlhé roky v zriaďovateľskej pôsobnosti hlavného mesta, od 1. januára roku 2013 v pôsobnosti XIII. Študijného obvodu Centra Kunoa Klebelsberga, od 1. septembra roku 2014 je jej prevádzkovateľom Celoštátna slovenská samospráva v Maďarsku a od roku 2017 spadá do jej kompetencie aj spravovanie majetku.

Za najdôležitejšie zmeny týkajúce sa organizačných jednotiek a výchovno-vzdelávacieho procesu treba vyzdvihnúť odštartovanie osemročného gymnázia a predškolskej výchovy v deväťdesiatych rokoch 20. storočia, zlúčenie školy a internátu v roku 1996, zavedenie nadstavbového štúdia v školskom roku 1997/1998 a 2001/2002, ktoré žiaľ onedlho zanikli.

Od septembra 2017, má inštitúcia v materskej škole už tri skupiny (Včielka, Lienka, Krtko) a v gymnáziu sme zaviedli slovenský národnostný jazykovo-prípravný (takzvaný nultý) ročník. Od roku 2015 ponúkame možnosť aj slovenského národnostného doplnkového štúdia a od septembra roku 2018 zabezpečujeme v internáte priestory Peštianskemu slovenskému odbornému kolégiu pre univerzitných poslucháčov.

Budova inštitúcie je dvoj- a trojposchodová. V jej jednej časti je umiestnená základná škola a gymnázium, v druhej materská škola, školský internát spolu s izbami pre Peštianske odborné kolégium, výdajná kuchyňa, školská jedáleň, sklady a dielne. Tieto dve časti sú prepojené aulou, knižnicou, zborovňou a kanceláriami. Inštitúcia bola odovzdaná do prevádzky v roku 1992.

Na výchovno-vzdelávacie účely sa využívajú v škole priestory trinástich kmeňových tried, v materskej škole troch skupín. Okrem nich máme k dispozícii odborné učebne, miestnosti pre zamestnanie menších žiackych skupín a iné miestnosti na vzdelávacie účely ako napr. študovne, telocvičňu, tanečnú sálu a kabinety pedagógov. Disponujeme aj uzavretým vnútorným a vonkajším dvorom, na jeho obnovenom detskom ihrisku sú možnosti na hry a športové aktivity.

Materiálno-technické vybavenie školy sa z roka na rok zlepšuje. Obnovila sa materská škola, telocvičňa, ihrisko, miestnosť výpočtovej techniky, školské hygienické bloky a vďaka podpore maďarskej vlády bola nedávno ukončená aj rekonštrukcia internátu. Aj prostredníctvom úspešných grantov Úradu pre Slovákov žijúcich v zahraničí a podpory Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky sa zveľaďuje odbornovo-metodické vybavenie školy. Disponujeme už deviatimi interaktívnymi tabuľami, čo nám umožňuje implementáciu digitálnych technológií do edukačného procesu.

Podľa štatistických údajov vzťahujúcich sa na populačný vývoj v Maďarsku v posledných rokoch možno konštatovať, že nepriaznivý demografický vývoj, žiaľ, pokračuje ďalej. Počet študentov vo väčšine výchovnovzdelávacích inštitúcií hlavného mesta klesá aj dôsledkom suburbanizačných tendencií, ktoré boli charakteristické pre posledné desaťročie.

Podobne, ako to je v prípade detí navštevujúcich maďarské školy, aj v prípade žiakov národnostných základných škôl sa ukazuje klesajúca tendencia. Berúc do ohľadu štatistické údaje Celoštátnej slovenskej samosprávy v Maďarsku v súvislosti s navštevovanosťou slovenských národnostných škôl, kde sa vyučuje slovenský jazyk ako predmet, vôbec nemôžeme rátať s rastom prihlasujúcich sa žiakov do nášho gymnázia. Okrem absolventov našej základnej školy, sa v zaškoľovaní môžeme totiž spoliehať predovšetkým na potenciálnych záujemcov zo slovenských národnostných škôl fungujúcich hlavne v okolí Budapešti.

Počet žiakov slovenských národnostných škôl, v ktorých sa vyučuje slovenský jazyk ako predmet v školských rokoch 2011/2012 – 2019/2020:

Šk. rok	2011/12	2012/13	2013/14	2014/15	2015/16	2016/17	2017/18	2018/19	2019/20
Počet detí	3777	3176	3295	3299	2773	2785	2633	2434	2412

Pri vyššie uvedenej prognóze populačného poklesu a na základe poklesu počtu žiakov v slovenských národnostných základných školách je možné očakávať pesimistickú budúcnosť slovenskej jednojazyčnej národnostnej školy v Budapešti. Napriek hore uvedeným faktom je však potešujúce, že pri takomto poklese počtu detí, keď populácia má až natoľko regresívny charakter v celoštátnom meradle, sa v Materskej škole, všeobecnej škole, gymnáziu a kolégiu s vyučovacím jazykom slovenským v Budapešti za posledné roky podarilo udržať (ba niekedy aj prevýšiť) priemerné počty tried.

V súčasnej dobe, keď každá škola zápasí o svojich študentov, naplniť takúto veľkú budovu študentmi je v slovenskej národnostnej škole v Budapešti zvlášť ťažkou úlohou, pretože v metropole Maďarska je konkurencia iných stredných škôl veľmi silná.

Na zvýšenie záujmu o naše gymnázium sme pre deti neovládajúce slovenský jazyk na dostatočnej úrovni zaviedli v školskom roku 2017/2018 slovenský národnostný jazykovo-prípravný ročník, čo znamená, že okrem štvorročného gymnaziálneho štúdia sa môžu k nám prihlásiť na päťročné (4+1) štúdium aj žiaci vôbec neovládajúci slovenský jazyk. Týždenne majú slovenský jazyk 21 hodín. Poslaním slovenskej národnostnej výchovy a výučby v tomto ročníku je, aby sa deti naučili komunikovať v slovenskom jazyku a nadobudli emocionálny vzťah k slovenskej národnosti v Maďarsku. Po ukončení tohto, takzvaného nultého ročníka, pokračujú absolventi jazykovo-prípravného ročníka v 9. ročníku riadneho gymnaziálneho štúdia spolu s ostatnými študentmi, ktorí sa prihlásili do gymnázia z našej školy alebo z iných slovenských národnostných škôl, kde sa vyučuje slovenčina ako predmet. Domnievame sa, že existencia jazykovo-prípravného ročníka napomáha postupnému zvyšovaniu počtu študentov predmaturitných ročníkov.

Medzi inováciami sa treba zmieniť aj o založení Peštianskeho odborného kolégia Celoštátnou slovenskou samosprávou v Maďarsku v roku 2018. Vďaka tomu, že odborné kolégium sídli v našej inštitúcii, môže sa záujem našich gymnazistov o univerzitné vzdelanie zvyšovať. Naplnenie vytýčených výchovno-vzdelávacích cieľov predpokladá priaznivú výchovno-vzdelávaciu klímu, preto je naša inštitúcia otvorená, ponúka partnerstvo rodičom, ako i iným subjektom. Spolupráca sa realizuje, okrem zriaďovateľa, odborného vedenia, slovenských samospráv, Pedagogicko-metodického centra Slovákov v Maďarsku, Výskumného ústavu Slovákov v Maďarsku, predovšetkým s inštitúciami pre vzdelanie vo vlastnej krajine, ako aj na Slovensku, prostredníctvom profesijného rozvoja učiteľiek materskej školy, pedagógov, riaditeľov, vychovávateľov, ako i prostredníctvom študijných pobytov, rôznych súťaží, letných aktivít a táborov pre žiakov.“

Na záver dodávame, že z radov našich študentov vyšli mnohé známe osobnosti kultúrneho a národnostného života Slovákov v Maďarsku, patria medzi nich hlavne Gregor Papuček, Zoltán Bárkányi, Alexander Kormoš, Imrich Fuhl, Eva Fabiánová, Ildika Fuziková, Róbert Kiss Széman, Štefan Kraslán, Ján Fuzik, Margit Garajszki, Csaba Lampert, Attila Szpisák, Ondrej Horváth, Karola Klauszová a mnohí ďalší. Sme na nich právom hrdí.

Vedenie školy a kolégia v prúde času

ŠKOLA

1949 – 1950	Anna Konečná-Bocskaiová
1950 – 1956	Zoltán Imrecze
1956 – 1964	Dr. Barnabáš Nagy
1964 – 1969	Mária Jakabová-Šingel'ová
1969 – 1977	Helena Ruzicková
1977 – 1992	Ladislav Petro
1992 – 2010	Anna Csörgölová
2010 – 2011	Erzsébet Eszesová Vrbovská (poverená riadením)
2011 – 2023	(do 31. mája) Júlia Marloková Szabóová
2023	(1. júna – 31. júla) Angéla Hipik (poverená riadením)
2023	(od 1. augusta) – Monika Szabová

INTERNÁT

1949 – 1952	Mário Chytil
1952 – 1961	Csaba Szabó
1961 – 1989	Ján Danko
1989 – 1994	Katalin Sárköziová-Mészárosová
1994 – 1996	Gyöngyi Bajnoková-Képesová
1996 – 2010	Tibor Molnár
2010 –	Olga Szincsoková Pauliková

SÚČASNOSŤ ŠKOLY

Zo života našej školy

Inštitúcia v 21. storočí

V podmienkach rýchlo sa meniaceho sveta prešla naša inštitúcia mnohými zmenami. Na postavenie slovenskej menšiny vplývali zmeny okolitého sveta, zmeny v našej krajine, v hlavnom meste, ale aj na vidieku. Slovenské samosprávy, založené pred 30 rokmi, kladli najväčší dôraz na to, aby bol slovenský jazyk používaný aj naďalej.

Naše národnostné školy, vyučujúce slovenský jazyk a slovenskú vzdelanosť, spolupracovali s národnostnými samosprávami aj v snahe zabrániť čoraz rýchlejšiemu tempu znižovania vzdelávacích inštitúcií. Tieto orgány združovali v osadách do jedného okruhu tých ľudí, ktorí

mali slovenské korene, patrili k slovenskej národnosti. Začali pomáhať aj pri zlepšovaní znalosti slovenského jazyka. Pomáhali obyvateľom v udržiavaní svojho materinského jazyka, ale aj v tom, aby sa u mladšej generácie vytvorila silnejšia slovenská identita. V rodinách, kde už nebývali spolu dve-tri generácie, prevzala každodennú slovenskú komunikáciu škola. Naša škola, založená v roku 1949, videla už len zriedka žiaka, ktorého materinským jazykom bola slovenčina. Museli sme začať formovať výučbu v slovenskom jazyku inými metódami.

Na základe národnostného zákona prevzala do svojej správy od školského roku 2014/2015 našu inštitúciu Celoštátna slovenská samospráva v Maďarsku. Vznikli lepšie podmienky na to, aby sa mohlo začať s rekonštrukciou budovy, vymenili sa okná, opravila sa izolácia niektorých častí budovy, zmodernizovalo sa osvetlenie, v internáte sa podarilo zrekonštruovať kúpeľne, osvetlenie, izby.

V tomto školskom roku (2024/2025) dostáva škola nové moderné futbalové ihrisko, dvor a obnovuje sa aj dvor materskej školy. Celoštátna slovenská samospráva v Maďarsku a Ministerstvo pre cirkvi, menšiny a občianske záležitosti Maďarska podľa svojich možností pomáhajú pri renovácii budovy. Výsledkom rôznych obnov boli zmodernizované priestory, v ktorých sa pre žiakov vytvára rodinná atmosféra.

V tomto novom svete by sme nemohli existovať bez informačno-komunikačných technológií, preto sme vytvorili nové učebne výpočtovej techniky. Z európskych zdrojov sa v rámci projektu RIDEX vytvorila učebňa robotiky. V tomto školskom roku sa vraciame aj k našim tradíciám a vytvárame priestor pre žiakov, ktorí majú záujem o hrnčiarstvo a keramiku.

Inštitúcia aktívne slúži slovenskému národnostnému vzdelávaniu v Maďarsku. Naďalej z nej vychádzajú žiaci, ktorí sa aktívne zapájajú do činnosti slovenského národnostného života. Osvojujú si slovenský jazyk, pokračujú v šľapajach svojich rodín. Metódy vyučovania sa však museli zmeniť, keďže znalosť slovenského jazyka je na inej úrovni, ako to bolo v predošlom storočí.

V učiteľskom zbore pracujú prevažne pedagógovia patriaci k našej národnosti. Pomáha nám aj materská krajina, ktorá k nám na našu žiadosť vysiela kolegov s danými aprobáciami. Vyslané kolegyně MŠVVaM SR pomáhajú nielen v profesionálnej výučbe slovenského jazyka, ale aj v posilňovaní národnostnej identity. Do pedagogického kolektívu si vyberáme aj kolegov z radov našich bývalých žiakov, aby sme dokázali aj súčasným žiakom, že práca na národnostnom poli je pre pedagógov najdôležitejšia. Máme medzi sebou aj učiteľov a učiteľky zo Slovenska, ktorým taktiež záleží na smerovaní školy a vštepovaní slovenčiny do každodennej komunikácie. Škola dnes už nezápasí s odbornými problémami ani v smere jednojazyčnosti. Okrem vysokej úrovne výučby slovenského jazyka vyučujeme aj anglický jazyk. Naši maturanti pokračujú v štúdiu na slovenských a maďarských univerzitách, tendencia sa očividne mení. Viacerí si vyberajú aj pedagogický smer.

Vyššie uvádzané situácie a epidémia, ktorá vypukla v roku 2020, postavil aj nás na inú koľaj výučby. Generačné rozdiely nás nútia spoznávať rôzne nové metódy vyučovania. Do zmien učebných plánov, ale aj na tvorbe nových pomôcok, učebníc, digitálnych učebných prostriedkov, prekladov učebníc sa aktívne zapájali aj naši kolegovia. Dnes už je samozrejmé, že frontálne vyučovanie ustupuje modernejším formám vyučovania. Uprednostňujeme párové, skupinové a projektové vyučovanie. Využívame všetky možnosti, ktoré sú v našom slovenskom profile a slúžia ďalšiemu vývinu vo vzdelávaní.

Žiaci, ktorí k nám prichádzajú so stabilnou slovenskou identitou sa naučia jazyk pomocou kvalifikovaných pedagógov. Naše tradičné ročné plány a programy slúžia na to, aby sa ich jazyk stal kvalitnejším. Okrem školských programov spolupracujeme pri kultúrnych programoch so slovenskými samosprávami v obvodoch a hlavnom meste, zúčastňujeme sa aj na kultúrnych programoch CSSM a Slovenského inštitútu v Budapešti. V škole kladieme veľký dôraz na tradície, ktoré si pripomínajú nielen triedy, ale aj celá škola. Pomocou rôznych domácich, zahraničných a európskych fondov získavame dotácie na naše školské projekty. S ich finančnou podporou sa nám podarilo vytvoriť už stále projekty, napr.: Po stopách národného obrodnia – literárne exkurzie po Slovensku, Potulky po Dolnej zemi, Veda na pódii, Kalendárne obyčaje na Veľkú noc a Vianoce, Škola volá, letné jazykové a národopisné tábory na Slovensku, skupinové tábory, spoznávanie Slovenska z dejepisného a zemepisného hľadiska. Zapojili sme sa aj do programu Erasmus+, ktorý v rámci mobility pedagógov a žiakov napomáha vzájomnému zdokonaľovaniu sa.

Počas školského roka prebiehajú v našej inštitúcii aj rôzne krúžky. Máme slovenský, hudobný, spevácky, národopisný, divadelný, žurnalistický, tanečný, matematický a informatický krúžok, v ktorých pracujeme s talentovanými žiakmi. Zúčastňujeme sa na rôznych súťažiach zo slovenčiny, angličtiny, matematiky, slovenského národopisu, ako aj dejepisu a chémie.

Zanietenosť a pracovitosť našich pedagógov je na vysokej úrovni. Od materskej školy po gymnázium máme otvorené hodiny, zapájame sa do systému doškoľovania, kedy po otvorených hodinách, zamestnaniach a prezentáciách nasledujú odborné diskusie. Pedagógovia chodia na doškoľovania organizované doma a v zahraničí, na konferenciách aktívne vystupujú so svojimi prezentáciami.

Udržiavame domáce a zahraničné vzťahy, preto sme aj hosťiteľmi viacerých podujatí Metodického centra Slovákov v Maďarsku, Výskumného ústavu Slovákov v Maďarsku, Národnostného oddelenia školstva, ako aj Zväzu Slovákov v Maďarsku a CSSM.

V posledných rokoch sme sa stali miestom rôznych celoštátnych slovenských a národnostných podujatí. Sme spoluorganizátorom viacerých podujatí, ktoré slúžia spolupatričnosti, slúžia na posilnenie národnostnej identity, posilňujú slovenské cítenie. Záchrana nášho jazyka, kultúry, spolupatričnosť, hodnoty a vytváranie hodnôt sú našimi prvoradými cieľmi, aby sme ako škola pokračovali, aby sme mali budúcnosť.

Za posledných niekoľko rokov škola ožila, vytýčili sme si nové ciele, aj zriaďovateľ nám podáva pomocnú ruku. Pokračujeme v hodnotnej, kvalitnej a

odbornej práci. Školský kolektív kráča smerom upevňovania slovenskej identity, posilňuje hodnoty v žiakoch, vo výchovno-vzdelávacej činnosti zabezpečuje pocit spolupatričnosti a úctu k našim predkom. Chceme vytvárať človeka, Európana, so silnou slovenskou identitou.

Monika Szabová
generálna riaditeľka

Život v materskej škole

V materskej škole vstupujeme deťom prvé skúsenosti, vedomosti, učíme ich „prvým krôčikom“ v živote spoločnosti ľudí, rovesníkov. Uvedomujeme si, že tieto skúsenosti ich budú ovplyvňovať celý život.

V materskej škole vytvárame prostredie založené na úcte, láske a dôvere k dieťaťu. Podporujeme osobnostný rozvoj detí s prihliadnutím na jedinečnosť, individuálne a osobnostné predpoklady. Rozvíjame a podporujeme zdravé sebadomie a sebaistotu detí. Pedagogický prístup sa opiera o pozitívnu výchovu, založenú na láske a dôvere k dieťaťu.

Medzi naše ciele patrí tiež zabezpečiť všetkým deťom plynulú adaptáciu do kolektívu. Podporovať vzťah dieťaťa k poznaniu a učeniu prostredníctvom hry a zážitkového učenia. Viest' deti k upevňovaniu úcty ku kultúrnym a národným hodnotám a ľudovým tradíciám, rozvíjať národné povedomie prostredníctvom ľudových detských piesní, tancov, riekaniek, rozprávok, pohybových hier.

Dôraz kladieme na ochranu a starostlivosť o životné prostredie a v neposlednom rade usmerňujeme deti k ochrane svojho zdravia, ale aj zdravia iných, k pohybovým činnostiam a športu.

Kolektív tvorí 5 pedagógov, 1 pedagogická asistentka a 3 pestúňky, ktoré zabezpečujú chod materskej školy. V našej materskej škole sú 3 skupiny (Lienka, Včielka a Krtko). V súčasnosti materskú školu navštevuje 43 detí.

Počas školského roka organizujeme pre deti a ich rodičov rôzne sezónne kultúrne podujatia ako napríklad:

- V septembri športový deň, kde si všetky deti zašportujú a zdolávajú rôzne, vopred pripravené úlohy a prekážky, našim hlavným cieľom je dobrá nálada a úsmev.

- V októbri navštívime pri príležitosti Dňa zvierat ZOO.

- V decembri je vianočná besiedka spojená s tvorivou dielňou pre rodičov, vianočný bazár (predaj vianočných dekorácií od detí a pani učiteliek, predaj vianočných oblátok, voňavých mydiel...). Výťažky z predaja sa využívajú na financovanie potrebných pomôcok pre deti.

- Vo februári máme fašiangy spojené s interaktívnou hudobnou skupinou a promenáda detí v kostýmoch.

- V marci organizujeme projekt *Týždeň vody*, kde sa deti hravou formou oboznamujú s dôležitosťou vody a jej ochrany pre náš život. V rámci projektu *Rozkvitnutý dvor* v spolupráci s rodičmi a spolu s deťmi sadíme kvety na dvore a skrášľujeme si tak vonkajšie prostredie materskej školy.

- V apríli prebieha tradičná veľkonočná tvorivá dieľňa všetkých troch skupín, nevynecháme ani hľadanie čokoládových vajčiek a pripomenutie si tradícií spojených s Veľkou nocou.

- V máji pri príležitosti *Dňa matiek* usporadúvame besiedky pre mamičky, rozlúčku s predškólakmi a slávnostné ukončenie školského roka, na ktorej deti svojimi piesňami, riekankami, tancom potešia prítomných rodičov, starých rodičov a priateľov.

- V júni na „Deň detí“ sa deti dostatočne vyskáču na skákacom hrade, nesmie chýbať ani maľovanie na tvár, zábavné úlohy na školskom ihrisku a neodmysliteľná zmrzlina.

Na pôde našej materskej školy sa počas celého školského roka konajú pre deti rôzne zaujímavé udalosti ako prednášky rozličných tém, detské divadielka či návštevy mobilného planetária, narodeninové oslavy, besiedky, MDD, Mikuláš, športové podujatia, výchovné koncerty, prechádzky a pod. Deti sa pod vedením pani učiteliek zapájajú do rôznych súťaží (najmä výtvarných) a rôznych projektov. V priebehu školského roka sa deti môžu zúčastniť Ovisportu, ktorý je zameraný na loptové hry a pohybové hry pod vedením kvalifikovaných trénerov. V závere školského roka zvykneme chodiť s deťmi na celodenný výlet, kde majú deti veľmi rôznorodý a zaujímavý program počas celého dňa. Snažíme sa o to, aby v škôlke vládla rodinná atmosféra a naďalej chceme vytvárať pre deti bezpečné a tvorivé prostredie.

Alena Iváková

vedúca pracovnej komisie materskej školy

Život na nižšom stupni základnej školy

Našu inštitúciu som spoznala v máji 2012 a od nasledujúceho školského roka som sa aktívne zapojila do výchovno-vzdelávacej činnosti školy. Odvtedy sa medzi mnou a mojimi žiakmi vytvoril úzky vzťah, pričom sa snažím odovzdať im nielen vedomosti, ale aj hodnoty a tradície.

Momentálne učím predmety ako spev, telesná výchova a tanec, v predchádzajúcich rokoch som žiakom priblížila aj tajomstvá slovenského národopisu. Okrem toho vykonávam funkciu triedneho učiteľa v 9. ročníku.

Už 4 roky pôsobím ako vedúca pracovnej skupiny pre nižšie ročníky a vždy som kládla dôraz na ochranu a podporu slovenskej národnej kultúry. V posledných rokoch som mala tú česť pracovať s mnohými úspešnými žiakmi, ktorí dosiahli pekné výsledky v súťažiach v speve ľudových piesní a mali možnosť reprezentovať našu školu na miestnych, mestských a celoštátnych podujatiach.

Okrem ochrany slovenských národnostných tradícií sme na nižšom stupni venovali veľkú pozornosť nielen vedomostiam, ale aj posilňovaniu komunitných hodnôt. Naši žiaci sa pravidelne zúčastňujú súťaží v slovenskej próze a poézii, speve, športe a študijných súťažiach (Bendegúz, Matematický krúžok), odkiaľ sa vždy vracajú s peknými výsledkami. Umelecká výchova je neoddeliteľnou súčasťou školského života, preto naši žiaci aktívne participujú v speváckych a tanečných skupinách, ako aj v rôznych projektoch. Podporujeme aj zdravý životný štýl, a preto často organizujeme športové podujatia a výlety, počas ktorých sa naši žiaci môžu zoznámiť s radosťou a dôležitosťou pohybu. Naším cieľom je, aby sa mladí ľudia aktívne zapájali do komunitných udalostí, kde môžu samostatne pracovať na dosahovaní spoločných cieľov.

Pre našich žiakov je dôležitý rozvoj nielen akademických, ale aj spoločenských a umeleckých kompetencií. Okrem toho kladieme veľký dôraz na udržateľnosť a rozvoj digitálnych kompetencií, aby naši žiaci boli pripravení čeliť výzvam budúcnosti s otvorenými očami a myslou. Program *Határtalannul* a tábory *Erzsébet* im poskytujú príležitosť zoznámiť sa s inými kultúrami, pričom v nich posilňujú pocit spolupatričnosti.

Účasť na školských aktivitách, výučba a budovanie komunity je pre mňa nielen povolaním, ale aj celoživotným zážitkom. S kolegami sa vždy snažíme vzájomne sa podporovať a prispievať k úspešnému fungovaniu školy a rozvoju žiakov. K dosahovaniu spoločných cieľov je najdôležitejšia podpora, dôvera a spoločné hodnoty, ktoré sa snažíme každodenne realizovať.

„Výučba nie je len odovzdávanie vedomostí, ale aj láska, vzor a ten krásny okamih, keď sa žiak nájde vo svojich schopnostiach a osobnej ceste.“ – (*Neznámy autor*)

Pedagogický program vychádza z týchto základných princípov aj pri výchovno-vzdelávacej práci na nižšom stupni a v školskom roku 2024/25 pracujeme podľa nasledujúcich zásad:

- využívanie vedomostí, skúseností, zážitkov a aktivity detí,
- princíp rovnosti šancí,
- princíp neustáleho rozvoja,
- zohľadnenie vekových a individuálnych vlastností,
- princíp jednoty výchovného pôsobenia,
- dôvera, porozumenie a snaha o osobný kontakt so žiakom,
- princíp metodickej rozmanitosti.

Ciele školského roku 2024/25 sa realizujú v týchto oblastiach:

- vytváranie a dodržiavanie poriadku, disciplíny a čistoty počas vyučovacích hodín a mimoškolských aktivít,
- efektívne plnenie učebných požiadaviek na daný školský rok, neustály rozvoj kognitívnych kompetencií,
- uľahčenie integrácie nových žiakov,
- ochrana a odovzdávanie slovenských národnostných tradícií,
- pomoc pri doučovaní žiakov, ktorí zaostávajú,
- podpora talentovaných žiakov prípravou na súťaže,
- výchova k zdravému životnému štýlu,
- intenzívne využívanie slovenského jazyka, rozvoj slovnej zásoby,
- zoznámenie sa so smernicami udržateľnosti a ich začlenenie,
- rozvoj digitálnych kompetencií.

Počas školského roka sa pravidelne venujeme umeleckej výchove prostredníctvom rôznych krúžkov a projektov, ako sú tanečné a spevácke skupiny. Okrem toho kladieme dôraz na koordináciu popoludňajších aktivít a rozvoj

učebných stratégií. Komunitné udalosti a hry na čerstvom vzduchu pomáhajú deťom v ich rozvoji a šťastí.

„Pedagógovia sú tí, ktorí formujú svet, no nie tým, že formujú budúcnosť, ale tým, že cez scénky v škole formujú všetko, čo budúcnosť prinesie.“
– *Albert Einstein*

Mgr. Ágota Kosár Bartalos
vedúca pracovnej skupiny nižšieho stupňa ZŠ

Život na vyššom stupni základnej školy

Na jar roku 2016 som spoznala Materskú školu, všeobecnú školu, gymnázium a kolégium s vyučovacím jazykom slovenským ako študentka učiteľstva. V školskom roku 2017/2018 som sa zapojila do výchovno-vzdelávacej práce školy. V súčasnosti učím dejepis, slovenský jazyk a literatúru, vizuálnu kultúru a techniku. Som aj triednou učiteľkou v 7. ročníku.

Svoj tretí školský rok som začala aj ako vedúca pracovnej komisie druhého stupňa. Naším dôležitým cieľom je naučiť našich žiakov slovenský jazyk. Kladieme dôraz na pestovanie slovenských národných tradícií, najmä v oblasti spevu, tanca, jazyka, literatúry a folklóru. Naši žiaci dosahujú pekné výsledky na slovenských recitačných, speváckych a študijných súťažiach (recitačná súťaž XIII. obvodu, celoštátna spevácka a recitačná súťaž Spievanky a veršovačky, recitačná súťaž Dobré slovo, OÁTV slovenský jazyk a literatúra, národopis). Často reprezentujú našu školu na okresných, mestských či celoštátnych podujatiach (kostolný koncert na Námestí Béke, Deň Slovákov v Maďarsku).

Našich žiakov 7. a 8. ročníka mentorujeme pri písaní súbehu *Nadácia pre nadaných*, cieľom ktorého je podporovať študentov, ktorí pokračujú vo svojom stredoškolskom štúdiu na našom gymnáziu. Okrem vzdelávania žiakov s národnostným a umeleckým nadaním považujeme za dôležité aj výchovu k zdravému životnému štýlu, láske k športu a pohybu (organizovanie dňa zdravia, korčuľovanie, bowling). Žiaci druhého stupňa radi súťažia v rôznych športoch

(futbal, volejbal, vybíjaná). Meraním (NETFIT, celoštátne merania kompetencií) sledujeme ich vývoj, hodnotíme ich študijné a súťažné výsledky a prácu pre kolektív s odmenou na konci roka. V rámci PÉN7, Týždňov digitálnej témy a udržateľnosti sa snažíme našim študentom poskytnúť praktické poznatky s dôrazom na otvorenosť na svet a inovácie a ochranu nášho životného prostredia. Tieto hodnoty a prístup chceme posilniť prihlásením sa do programu Határtalanul a účasťou v táboroch Erzsébet.

S kolegami si radi navzájom pomáhame, aby sme prispeli k efektívnej práci a rozvoju školy a študentov.

Beatrix Hruska

vedúca pracovnej komisie vyššieho stupňa ZŠ

Život na gymnáziu

Na gymnáziu je momentálne 70 študentov, z ktorých viacerí sú bývalými žiakmi našej základnej školy alebo navštevovali už aj materskú školu. Máme tiež početnú skupinu študentov, ktorí sa k nám pridali v 9. ročníku alebo prišli do nultého, jazykovo-prípravného ročníka.

Nultý, tzv. jazykovo-prípravný ročník už niekoľko rokov úspešne pripravuje záujemcov o gymnaziálne štúdium u nás. Počas tohto roka študenti intenzívne napredujú v znalosti slovenského jazyka ako cudzieho jazyka, získavajú základnú slovnú zásobu, osvojujú si pravidlá gramatiky, ako aj komunikácie. Cieľom je dosiahnutie postačujúcej úrovne jazykových

schopností aj u úplných začiatočníkov, a tým bezproblémový prechod do 9. ročníka, kde je už táto znalosť nevyhnutná z hľadiska efektívneho štúdia.

Naši gymnazisti sa počas niekoľkých rokov štúdia systematicky pripravujú na maturitné skúšky, ktoré z niektorých predmetov ako je anglický jazyk alebo digitálna kultúra skladajú v predčasnom termíne už v 11. ročníku. Za účelom lepšieho zvládania stresových skúškových situácií a postupného prehĺbovania si vedomostí sme na našom gymnáziu zaviedli tzv. malé maturity – koncoročné skúšky. Sú písomné aj ústne, v jednotlivých ročníkoch, z rôznych, stanovených predmetov, pričom slovenský jazyk je povinný v každom roku.

Na gymnáziu pôsobí aj študentská samospráva, ktorá pravidelne zasadá a zaoberá sa otázkami týkajúcimi sa života gymnázia, rieši problémy, predkladá návrhy a nápady, ako skvalitniť podmienky študentov, obohatiť a spríjemniť študentský život. Je hlasom všetkých gymnazistov, ich prostriedkom lepšej komunikácie s vedením školy, možnosťou lepšieho spoznania sa navzájom.

Umelecká činnosť, aktivity – spev, tanec, divadlo, literatúra, šport. Medzi gymnazistami je veľmi obľúbený spomedzi viacerých krúžkov hlavne spevokol – náš zbor vedie už dlhé roky Kosár Bartalos Ágota. Reprezentujú našu školu na nespočetnom množstve školských, samosprávných, okresných či celoštátnych podujatiach, stretnutiach a súťažiach.

V posledných rokoch aktívne pôsobí na našom gymnáziu aj divadelný spolok Junior Vertigo, ktorého predstavenia nás už viackrát presvedčili o tom, že máme medzi sebou talentovaných mladých umelcov, hercov. Divadelná činnosť je prepojená aj s činnosťou tanečnou – vo folklórnom súbore Lipa pôsobia mnohí naši bývalí, ako aj súčasní študenti.

Naše gymnázium je známe svojou rozsiahlou škálou aktivít zameraných na rozvoj a zdokonaľovanie sa v slovenskom jazyku. Tu je potrebné vyzdvihnúť najmä týždne slovenskej literatúry, čitateľské a filmové týždne, náučné exkurzie na Slovensko, exkurzie na Dolniaky, spomienkové vychádzky po slovenskej Budapešti, ktorých hlavnými organizátorkami sú kolegyne Dr. Anita Holá a Marcela Somogyiová. Ich nepretržitá práca a obetavosť sú neodmysliteľnou súčasťou nielen gymnázia, ale aj celej našej inštitúcie. V neposlednom rade sú to tiež početné športové podujatia a súťaže, ktorých sa študenti úspešne zúčastňujú, a tak šíria dobré meno našej školy.

Gymnazisti na spomienkovej vychádzke po slovenskej Budapešti (2024)

Veľké uznanie patrí samozrejme všetkým kolegom, ktorí na našom gymnáziu pôsobia a každodenne prispievajú k jeho skvalitňovaniu, robia ho atraktívnejším a príjemnejším miestom pre nás všetkých. Spoločným úsilím tak vytvárajú prostredie, ktoré je druhým domovom, pôsobiskom mnohých mladých ľudí, formujú ich súčasný, ako aj budúci dospelý život.

Mgr. Kristína Chabanová
vedúca pracovnej komisie gymnázia

Život v internáte

Internát je inštitúciou, kde jednou z jej úloh je zabezpečiť čo najlepšie podmienky pre žiakov, aby sa mohli plynulo pripravovať na vyučovací proces, a to podporou a povzbudzovaním vzdelávania, monitorovaním študijného, ale aj osobného pokroku a zabezpečením rovnosti príležitostí. V našom internáte máme možnosť ubytovať 153 žiakov, výchovná činnosť so žiakmi prebieha v piatich skupinách so šiestimi vychovávateľmi. V jednej skupine máme priemerne 28 žiakov. Z našej školy máme ubytovaných približne 30 žiakov a okrem nich ročne ubytujeme asi 100 žiakov z iných škôl.

Snažíme sa o vytvorenie komunity a o rozvíjanie pocitu spolupatričnosti u našich študentov. Veľký dôraz kladieme na oboznámenie študentov so slovenskými národnými tradíciami, kultúrou a jazykom, smerujeme k tomu, aby im to pomohlo pestovať a uchovávať slovenské národné hodnoty, a zároveň podporovať šírenie dobrého mena našej inštitúcie.

Okrem národnostného charakteru našej inštitúcie sa snažíme aj o to, aby naši študenti užitočne trávili svoj voľný čas, čomu prispôsobujeme naše programy vychádzajúce zo záujmov žiakov. Každoročne sa nám otvára čoraz viac možností na organizáciu rôznych programov.

Výstavy, festivaly, návštevy divadiel či mesta patria medzi ďalšie zážitkové činnosti nášho internátu. Aj tieto aktivity slúžia na podporu a zbližovanie študentov, ale aj na vytváranie hodnotovo pevnej komunity žiakov, ktorí sú z rôznych škôl, z rôznych častí krajiny, z rôznych sociokultúrnych prostredí.

V rámci podpory trvalo udržateľného rozvoja a zdravého životného štýlu realizujeme rôzne aktivity prostredníctvom skupinových aktivít, individuálnych a internátnych programov a vzdelávacích prezentácií. Týmto činnosťami kladieme dôraz na voľbu a rozvoj zdravého životného štýlu, zároveň študentov učíme o význame správnej výživy, výhodách športu a pohybu. Z hľadiska trvalo udržateľného rozvoja sa snažíme poukázať na význam selektívneho nakladania s odpadom. Cieľom nášho internátu je podpora výchovy jedinca k prosociálnemu správaniu, ktoré by malo prispievať k osobnému rozvoju jedinca, ale aj celej spoločnosti. Záleží nám na budovaní vzťahov v kolektíve a na tom, aby sa študenti u nás cítili bezpečne a príjemne.

András Lazár
vedúci pracovnej komisie internátu

Deň slovenskej gastronómie v internáte (2022)

Cena Samuela Tešedíka pre Margitu Zaťkovú

5.októbra 2024 usporiadali v sídle *Demokratického zväzu Slovákov a Čechov v Rumunsku* (DZSČR) v Nadlaku seminár slovenských dolnozemských učiteľov, ktorí pracujú na národnostných školách v Chorvátsku, Maďarsku, Rumunsku a Srbsku. Tradičnou súčasťou podujatia je slávnostné odovzdávanie *Ceny Samuela Tešedíka a Pamätného listu* slovenským zahraničným pedagógom.

Naša bývalá kolegyňa, učiteľka slovenského jazyka a literatúry na gymnáziu, Margita Zaťková, bola na sklonku svojej pedagogickej kariéry ocenená za celoživotné dielo, ktorým sa vytvoril významný príspevok trvalej hodnoty pre rozvoj slovenskej vzdelanosti v zahraničí cenou Samuela Tešedíka.

Laudáciu na M. Zaťkovú predniesla riaditeľka Materskej školy, základnej školy, gymnázia a žiackeho domova s vyučovacím jazykom slovenským v Budapešti Monika Szabová:

Margita Zaťková patrí ku generácii učiteľov, ktorá počas aktívneho pedagogického pôsobenia nezabudla ani na svoj odborný rast a celoživotné zdokonaľovanie. Narodila sa 8. septembra 1959 na Slovensku v Pôtri-Slatine. Od roku 2003 pracuje v Materskej škole, základnej škole, gymnáziu a žiackom domove s vyučovacím jazykom slovenským v Budapešti. V roku 1989 skončila Univerzitu Komenského s aprobáciou slovenský jazyk a literatúra a maďarský jazyk a literatúra. V roku 1997 získala diplom z nemčiny na Univerzite Loránda Eötvösa (ELTE), kde o dva roky neskôr získala diplom stredoškolského pedagóga z nemeckého jazyka a literatúry.

M. Zaťková sa stará o svoj odborný rast a prihlásila sa na doktorandské štúdium na ELTE, kde v roku 2023 obhájila dizertačnú prácu pod názvom „Nemci, Slováci a Česi v Budapešti: úloha kolektívnej identity v dobe dualizmu v kaviarenskom živote etnických kolektívov“ („Németek, szlovákok és csehek Budapesten: a kollektív identitás szerepe a dualizmus kori Budapest etnikai közösségeinek kávéházi életében”).

Počas svojej práce pripravovala žiakov na maturity, regionálne a celoštátne kolá slovenských veršovačiek a Celoštátnu vedomostnú súťaž stredoškolákov, pomáhala pri maturitných projektových prácach zo slovenskej vzdelanosti. Prekladala slovenské texty a bola jednou z aktívnych osôb pri vytváraní maturitných otázok zo slovenského jazyka a literatúry i spoluautorkou rámcových učebných osnov.

(In: Ludové noviny. Naše pedagogičky Judita Nádorová a Margita Zaťková vyznamenané. Uverejnené: piatok, 18. október 2024)

Je hlavnou organizátorkou školského slovenského projektu národopisného charakteru, ako aj Projektu ľúbostnej lyriky ako vyjadrenia lásky od stredoveku až po súčasnosť. Je jednou z aktérok nášho školského projektu „Veda na pódiu“. M. Zaťková aktívne zapája žiakov do spisovateľskej činnosti, pripravuje školské noviny. Svojou agilnou povahou spolupracuje s gymnazistami, kontroluje ich články do novín a zdôrazňuje význam tlačenej beletrie. V záujme ochrany slovenského jazyka rozvíja slovnú zásobu našich žiakov. Svojimi postrehmi a nápadmi pomáha pestovať jazykový a literárny kútik v našej škole. Svojím pedagogickým talentom usmerňovala svojich žiakov, nových pedagógov, dejepisárov počas pedagogickej praxe a učila ich učiteľskému majstrovstvu, za čo sme jej nesmierne vďační. V školskom roku 2024/2025 pomáha svojej inštitúcii už ako dôchodkyňa.

Drahá Margit, ďakujeme!

Hostujúci učitelia

V druhej polovici 80-tych rokov min. storočia sa začalo zo strany materskej krajiny s vysielaním hostujúcich učiteľov. Boli to prevažne učitelia slovenského jazyka a literatúry, ktorí pôsobili v rôznych typoch slovenských národnostných škôl v Maďarsku (ale aj v iných krajinách). V našej inštitúcii pôsobili ako hostujúci učitelia:

Dr. Valéria Böhmová
Imrich Sajko
Anton Pajtinka
Mgr. Zuzana Ležáková

Dr. Pavol Pavlík
Ing. Alexandra Kovaľová
PaedDr. Izabela Holá

V posledných rokoch u nás pôsobili alebo stále pôsobia ako vyslaní (hostujúci) učitelia Ministerstva školstva, výskumu, vývoja a mládeže SR Mgr. Mária Kvašňáková (2018-2024), PaedDr. Anita Holá (od šk. roku 2014/2015) a Mgr. Dana Lukáčiková (od šk. roku 2024/2025).

Kúsok môjho srdca

Milá slovenská škola – už si zrelá vzdelávacia inštitúcia. Sedemdesiatpäť rokov si zbierala skúsenosti vo výchove a vzdelávaní mladých ľudí so slovenským srdiečkom. V každom období ťa hnali dopredu osvietení nadšení učitelia a šikovní žiaci.

Tvojimi bránami som prvýkrát prešla v roku 2018. S malinkou dušičkou som vstúpila do tvojho sveta vyučovania, spevu a tanca. Pred katedrou stála predou mnou veľká úloha – ukázať, že matematika je úchvatná a svet okolo nás tvorí kopec logických súvislostí. Tešila som sa z mojich žiakov, keď sa im darilo nájsť riešenie a pocítiť tak úspech. Vysvetľovala som im, že objavovať

a chuť neustále sa vzdelávať je darom, ktorý im prinesie bezpečný priestor, aj keď s matematikou nebudú priamo v kontakte vo svojej práci. Snažila som sa presadiť myšlienku, že učiteľ musí byť ticho, nechať žiakov pracovať samostatne a naučiť ich robiť aj chyby, poučiť sa z nich, nájsť správne riešenie. Toto je veľmi dôležitá súčasť učenia sa.

Počas šiestich rokov môjho pôsobenia sa mi na základe získaných skúseností z vyučovania matematiky a fyziky podarilo vytvoriť súbor pracovných

zošitov pre základnú školu a gymnázium. Obsahovali úlohy v slovenskom jazyku a boli dôležitou súčasťou prípravy na povinný maturitný test z matematiky. V spolupráci s p. Ing. Editou Hortiovou sme vytvorili *Malý slovník odborných termínov a slovných spojení z matematiky* v slovensko-maďarskom jazyku.

No, nielen prírodovedným svetom dýcha slovenská škola. Mojou dôležitou úlohou ako vyslanej učiteľky MŠVVaM SR bola prezentácia Slovenska, jeho histórie, prírodných krás a historických pamiatok. Za finančnej pomoci ÚŠZZ SR sa mi podarilo zrealizovať vzdelávacie exkurzie pre pedagogických pracovníkov školy po Slovensku. Stretnutia so zanietenými

ľuďmi v oblasti kultúry im pootvorili dvere do slovenského folklórneho sveta spevu a tanca. Počas výletov spoznávali významné miesta na Slovensku, ktoré sú zapísané do Zoznamu svetového dedičstva UNESCO. Mohli sa oboznámiť aj s výchovnovzdelávacím procesom na rôznych typoch škôl.

Milá naša (aj moja) škola, prajem ti k tvojmu veľkému sviatku, nech máš aj naďalej možnosť meniť životy. Nech sú tvoji žiaci tvoriví, vnímaví, dobrí k sebe aj iným. Nech sú tvoji učitelia pracovití, kreatívni, múdri a skvelí, pre ktorých bude žiak, študent na prvom mieste, lebo je to najväčší dar aký sme dostali. Nech sa ti darí šíriť slovenský jazyk, slovenskú literatúru a kultúru v rôznych formách a oblastiach života.

Strávila som na pôde školy krásne chvíle, na ktoré budem ešte dlho spomínať.

Mgr. Mária Kvašňáková

vyslaná učiteľka MŠVVaM SR

akademických predmetov matematika a fyzika (2018–2024)

*„Vyučovanie má srdce zušľachtit', myseľ osvietiť,
človeka do života pripraviť!“*

Ludovít Štúr

Viete, kde sa začína cesta učiteľa slovenského jazyka? U jeho dobrých učiteľov slovenčiny. Ja som mala vždy šťastie na výborných slovenčinárov. Vstúpovali

nám lásku k jazyku a k literatúre. Na základnej škole som dostala dobré základy gramatiky a slohu, na gymnáziu nás pán profesor „drvil“ hlavne literatúrou. Na vysokej škole som sa zamilovala do onomastiky – jazykovednej disciplíny o menách. Profesor Blanár bol najlepší z najlepších, odborne aj ľudsky. Verím, že práve moji učitelia slovenčiny ma nasmerovali na moju súčasnú pracovnú dráhu vyslanej učiteľky MŠVVaM SR. No, ešte jeden faktor je dôležité spomenúť – moju rodinu. Mama, učiteľka, mi ukázala krásu tohto povolania a otec, ktorý síce pracoval celý život s číslami, miloval históriu, a tá má k jazyku a literatúre veľmi blízko.

A kde začína cesta vyslaného učiteľa slovenského jazyka v zahraničí? Tá moja ma vyviedla pred 23 rokmi z mojej rodnej Novej Bane do Mandabokoru pri Níredháze, pokračovala v ukrajinskom Užhorode, až ma nakoniec pred

jedenástimi rokmi priviedla do Budapešti. Nebolo to však moje prvé stretnutie s našou školou. Prvýkrát som sem vstúpila v decembri roku 2001, keď tu jeden školský rok pôsobila ako vyslaná učiteľka v materskej škole moja mama. Prvý dojem bol príjemný šok z priestoru a množstva kvetov v impozantnej aule školy. Častokrát, keď znovu a znovu vchádzam cez dvere školy, myslím na moje prvé pozdravenie sa s ňou. V tom čase som spoznala pána Gregora Papučka, pani Zuzku Hollósyovú či moju neskoršiu kolegyňu Moniku Szelényiovú. V lete pred odchodom na pôsobisko v Níredháze som bola na jazykovednom onomastickom výskume v slovenských pilíškych obciach, kde som sa zoznámila s Júliou Marlokovou Szabóovou, ktorá ma o niekoľko rokov prijímala do školy ako vyslanú učiteľku.

Hovorí sa, že človek si má dávať pozor na to čo si praje, lebo sa mu jeho pranie môže splniť. Ja som za svoje prania a sny vďačná. Och, koľkokrát som stojac v zápche na M0 alebo na „Hungarii“ cestou z Užhorodu myslela na budapeštiansku slovenskú školu?! Tu by som raz chcela učiť! A moje pranie sa stalo skutočnosťou koncom augusta roku 2014. Začalo sa moje pôsobenie v Budapešti na pozícii vyslaného učiteľa pre prvý stupeň základnej školy. Dostala som triedu tretiakov. Už som to v jednom rozhovore spomínala, že vtedy mi tretiak Oliver povedal: „Pani učiteľka, nebojte sa, my rozumieme po slovensky“. Rezonuje mi to v ušiach dodnes.

Moji prví žiaci minulý rok maturovali. Vyrástli z nich mladí ľudia, s ktorými sa mi v júni 2024 počas odovzdávania maturitných vysvedčení ťažko lúčilo. Spomínam na nich s láskou, na Zorku – skvelú študentku a recitátorku, na Krištofa – veľkého triedneho filozofa, na Nikitu – „pohodáka“, ktorého nič nerozhádzalo, na Leventeho - chlapca s veľkým srdcom, na Marka – zanieteného futbalistu, Janku – tajomné dievča s milým úsmevom. To boli moji prví, ktorí u nás zostali a zmaturovali. Keď som si neskôr doplnila vzdelanie o učiteľstvo slovenského jazyka a literatúry pre základné a stredné školy, stala som sa pre štyroch z nich učiteľkou slovenčiny v gymnáziu. Mám rada svojich študentov, 0. ročník za ich chuť učiť sa slovenčinu od základov a snahu komunikovať, 9. ročník za svedomitú prípravu na hodiny, 10. ročník za dobrú atmosféru na hodinách a 11. ročník za ochotu dať sa vždy nahovoriť na literárne aktivity a programy, na ktorých so mnou spolupracujú. Cítim sa medzi nimi stále mlado, aj keď som tu zostala o viac ako desať rokov.

Od pondelka do piatka patrí môj život škole, pracujem v nej, žijem tu, je to môj ostrov v ruchu veľkomesta. Keď sa obzriem za svojou prácou, vidím tam okrem svojich študentov všetky aktivity, na ktorých som sa za tých jedenásť rokov spolupodieľala – malé divadelné predstavenia k Vianociam, Dňu matiek,

výzdoby auly, fašiangové pochovávanie basy, vynášanie Moreny, pozorovanie motýľov, čitateľské týždne, pasovanie prvákov, adventné okienka, vianočné bazáre, literárne popoludnia, príspevky do Ľudových novín, prípravu žiakov a študentov na recitačné súťaže, filmový týždeň, spoznávanie Slovenska so žiakmi a rodičmi z nižšieho stupňa a literárne exkurzie s gymnazistami po stopách národného obrodzenia, učebnicu čítania a pracovný zošit pre štvrtý ročník, aktivity so žiakmi a študentmi mimo školy a mnoho ďalších v spolupráci s mojimi milými kolegyňami.

Dnes má naša škola 75 rokov, predtým tu pôsobilo veľké množstvo učiteľov a po mne budú tiež. Rada počúvam príbehy zo života školy od kolegyň, ktoré tu učia dlhšie ako ja. Mnohí tu zanechali hlbokú stopu svojou prácou, verím, že sa to podarí aj mne. Snažím sa robiť svoju prácu pre školu najlepšie ako viem, no bez podpory vedenia školy a kolegov by sa to nedalo. Ďakujem Ministerstvu školstva, výskumu, vývoja a mládeže SR za túto vynikajúcu pracovnú skúsenosť, za ich dôveru v moje učiteľské schopnosti, ako aj vedeniu školy za možnosť spolupracovať na školských projektoch a aktivitách a cítiť sa potrebným človekom.

Milá škola, čo Ti teda popriať? Nech tu stále znie slovenské slovo, nech tu počuť slovenský spev, nech máš stále dost žiakov a študentov, nech sú tu milí a kvalitní učitelia, nech sa sem bývalí študenti radi vracajú a nech sa naplňa citát Ľudovíta Štúra „*Vyučovanie má srdce zušľachtit', myseľ osvietiť, človeka do života pripraviť!*“ Pripravuj na život mladých ľudí, ktorí si budú vedomí kto sú, odkiaľ pochádzajú, ktorí nám budú aj naďalej robiť dobré meno!

Prajem škole, žiakom, študentom, kolektívu veľa ďalších úspešných rokov a krokov pri šírení a udržiavaní slovenského jazyka. Všetko najlepšie!

PaedDr. Anita Holá

vyslaná učiteľka slovenského jazyka MŠVVaM SR

Budapešť – moje nové pôsobisko

Moji starí rodičia sa narodili v Rumunsku, v malej dedinke Foglaš, v oblasti, kde žili a doteraz ešte žijú Slováci. Z Rumunska sa presťahovali na Slovensko, do obce Kalinkovo pri Šamoríne, kde žije veľká komunita Maďarov. V Kalinkove sa vždy rozprávalo nielen po slovensky, ale aj po maďarsky. Detstvo som prežila v dvojjazyčnej obci a netušila som, že raz budem učiť potomkov Slovákov v Maďarsku slovenský jazyk.

Strednú školu som navštevovala v Modre, kde som sa vyučila v odbore keramik so zameraním na umelecko-remeselné práce, čo som neskôr využila počas práce hosťujúcej učiteľky. Modranská keramika bola v tom čase preslávená po celom svete. Vysokú školu som vyštudovala na Pedagogickej fakulte Univerzity Komenského v Bratislave, odbor učiteľstvo pre 1. stupeň základných škôl a neskôr som si rozšírila vzdelanie o slovenčinu pre 2. stupeň ZŠ a stredné školy.

Prvýkrát som prišla do Sarvaša v roku 2009. Neviem, či to bol môj osud, keďže moji predkovia odjakživa žili na dvojazyčnom území, alebo to bola iba náhoda. Pamätám si to presne, v kaviarni som si

čítala noviny, kde som objavila inzerát slovenského ministerstva školstva ponúkajúci miesto vyslanej učiteľky v Maďarsku. V tom období som nepracovala v školstve, ale učenie detí mi chýbalo. S malou dušičkou som sa prihlásila na výberové konanie. Inzerát v celoštátnom denníku? To ma určite neprijmú, ale vyskúšam. O to väčšie bolo prekvapenie, keď mi z ministerstva prišiel list s informáciou, že ma prijali ako hosťujúcu učiteľku slovenského jazyka do Sarvaša. V Sarvaši som strávila s prestávkou 12 rokov, počas ktorých som učila len slovenský jazyk, viedla som však aj keramický krúžok, ktorý bol na škole veľmi obľúbený. Deti sa pri práci

s hlinou naučili nielen vytvárať rôzne predmety, ale sa zdokonaľovali aj v slovenskom jazyku. Po každej hodine keramického krúžku odchádzali bohatší o pár slovenských slov. Prežila som tam pekné obdobie, no na konci môjho pôsobenia som už vedela, že by som sa rada posunula do inej školy.

Tento školský rok 2024/2025 je môj prvý rok v Materskej škole, všeobecnej škole, gymnáziu a kolégiu s vyučovacím jazykom slovenským v Budapešti. Každá škola je niečím výnimočná. V Budapešti som prvýkrát počas svojej kariéry hosťujúcej učiteľky triednou učiteľkou.

V 3. ročníku mám veľmi šikovné deti. V Sarvaši som učila iba slovenčinu v niekoľkých triedach na prvom aj na druhom stupni. Tu učím slovenský jazyk, matematiku, vecné učivo, techniku, výtvarnú výchovu a tanec iba v „mojej“ triede.

Učenie najmenších detí na prvom stupni ma vždy naplňovalo a robilo mi radosť. Myslím, že s deťmi sme si našli k sebe cestu. Vždy sa ich snažím

zaujať, aby nebrali učenie slovenčiny ako povinnosť, ale ako hru, pri ktorej si nevšimnú, že sa učia.

Pri učení sa im snažím predstavovať Slovensko nielen rozprávaním rôznych zaujímavostí, ale aj cez ich chuťové poháriky. Varením bryndzových halušiek, slovenskými chrumkami a cukríkmi... Detské hlavičky častokrát ani nezbadajú, koľko nových slovíčok sa naučia pri chrúmaní slovenských chrumiek.

Spolu s vedením školy, ktoré je veľmi ústretové, zakladáme v našej škole keramický krúžok. Deti si už vyskúšali prácu s hrnčiarskou hlinou a vyrobili si svoje prvé výtvary. Pri tom sa pomaly zoznamujú so slovenskou terminológiou používanou v tomto obore.

Deťom sa snažím vštepovať lásku k Slovensku a prehľbovať priateľstvo medzi oboma národmi. Nie je predsa dôležité akým jazykom kto rozpráva, ale ako sa správa. V minulosti sme zažili obdobie, keď neboli dobré vzťahy medzi našimi krajinami. Učením slovenského jazyka nielen ja, ale všetky hostujúce učiteľky v Maďarsku prispievame k priateľskému spolunažívaniu Maďarov a Slovákov. Deti neučíme len spoznávať slovenský jazyk, ale vedíme ich tiež k úcte a tolerancii iných národov a kultúr.

Mgr. Dana Lukáčiková
vyslaná učiteľka MŠVVaM SR

Folklórny spolok Lipa

Korene Folklórneho spolku Lipa siahajú do roku 1990, keď na základe iniciatívy vtedajšieho riaditeľa školy Ladislava Petra vznikol Ústredný tanečný súbor pri slovenskej škole, neskôr Ústredný slovenský tanečný súbor Prameň, vedúcou ktorého bola Zuzana Hollósyová, choreografom Zoltán Varga, asistentkami Monika Szelényiová a Eva Szilágyiová Šubová, pri skúškach zabezpečoval hudobný sprievod Martin Glück.

Súbor si vytýčil dva základné ciele – vychovávať slovenských tanečníkov a byť bázou pre doškoľovanie učiteľov tanca, odborne pripravovať vedúcich slovenských tanečných súborov. Do svojho repertoáru zaradil tance všetkých slovenských regiónov v Maďarsku. Na svojich vystúpeniach predvádzal tance rôznych oblastí, čím umožnil jednotlivým osadám, aby sa zoznámili s tanečnou kultúrou Slovákov žijúcich v Maďarsku. Podobne i spevácka zložka čerpala z bohatej studnice ľudových piesní všetkých Slovákami obývaných osád v Maďarsku. Do práce súboru Prameň sa zapojilo 57 detí z 25 osád šiestich žúp. Tanečníci pôsobili v troch vekových skupinách a osvojili si nielen tance, ale pri ich nácviku sa oboznámili aj s pôvodom tanca, zvykmi a tradíciami Slovákov danej oblasti. Ústredný slovenský tanečný súbor Prameň sa v roku 2003 transformoval na Folklórny spolok Lipa, ktorého predsedníčkou sa stala Monika Szelényiová a umeleckou vedúcou Eva Szilágyiová Šubová.

Hlavnou úlohou spolku je šírenie ľudovej kultúry Slovákov žijúcich v Maďarsku. Najdôležitejším cieľom je zbieranie a spracúvanie tanečných prvkov rôznych Slovákami obývaných regiónov.

Spolok vydal roku 1993 videokazetu Slovenské detské hry a tanečné prvky Slovákov v Maďarsku, zbierku slovenských ľudových piesní z Maďarska pod názvom Konope a dva kalendáre – Slováci v Maďarsku a Slovenské nevesty.

Trikrát organizoval Antológiu slovenského ľudového tanca, na ktorej sa okrem slovenských súborov z Maďarska zúčastnili aj súbory zo Slovenska, Belgicka, Srbska a Rumunska.

Členovia spolku sa schádzajú raz týždenne v budove budapeštianskej slovenskej školy.

Folklórny spolok Lipa vystupoval na mnohých medzinárodných festivaloch v zahraničí: na Slovensku v Detve, Liptovských Sliačoch, Tvrdošovciach, Košiciach a v Nižnej, v Českej republike, Poľsku, Belgicku, Holandsku a v Juhoafríkii. Hostoval po celom Maďarsku a najčastejšie vystupuje v Budapešti.

Spolok sa prostredníctvom grantov z rôznych fondov snaží každoročne organizovať tanečný tábor na Slovensku a viackrát ročne usporiadať intenzívne trojdňové tanečné tábory v Budapešti, na ktorých nacvičuje nové choreografie. V súčasnosti je predsedníčkou folklórneho spolku Szilvia Salgai a umeleckou vedúcou je Kata Szilágyi. 20-členný súbor tvoria naši súčasní a bývalí študenti, ako aj tanečníci z okolia Budapešti.

Junior Vertigo

Slovenské divadlo Vertigo začalo skúšať svoju prvú hru ako ochotnícky divadelný súbor na jeseň roku 1996, dátum jeho oficiálneho založenia je 1. január 1997. V roku 2003 sa súbor stal inštitúciou Celoštátnej slovenskej samosprávy a premenoval sa na Slovenské divadlo Vertigo. V divadle hrajú popri sebe ochotníci aj profesionáli. Od roku 2022 funguje v našom gymnáziu jeho mládežnícky variant Junior Vertigo pod vedením herečky Ági Jókai a učiteľky Enikő Óvári. Z našich študentov sa pomaly stávajú mladí profesionáli, z čoho sa veľmi tešíme. Majú za sebou úspešné hry *Montague&Capuletová*, *Márika z Tovajec* a pripravujú sa na premiéru tretej hry *Zatvorení v priestore*. So svojimi hrami vystupovali v Budapešti, v Sarvaši, v Komárne na prehliadke ochotníckych divadiel, v Níži na Dni Slovákov v Maďarsku, v Mlynkoch na podujatí MASZFISZ. V súbore účinkovali, resp. stále účinkujú Luca Kovács, Ádám Tungli, Márk Bónis, Liliána Berki, Stella Styevó, Hanna Nyerges, Rafael Lis-ka, Dóra Szekers, Viktória Tar, Jázmin Tóth, Kincső Köteles, János Györi, Zoja Nagy, Filip Nyárhidy.

Mladí herci účinkujúci v hre Montague&Capuletová so svojimi vedúcimi – herečkou Ági Jókai a učiteľkou Enikő Óvári

Naše projekty a aktivity v priebehu posledných 10 rokov

Školské projekty a aktivity sú výborným spôsobom ako podporovať medzi-predmetové vzťahy, komunikačné schopnosti, kritické myslenie, tímovú spoluprácu, poznávanie, toleranciu, kreativitu a mnoho ďalších aspektov. U nás sú dlhodobou súčasťou našej práce počas celého školského roka. Zapája sa do nich často celá škola, od najmenších až po gymnazistov. V nasledujúcich riadkoch uvádzame prehľad najdôležitejších a najčastejších projektov a aktivít, ktoré sme zrealizovali za posledných desať rokov, mnohé z nich sa každoročne opakujú.

Projekt V4

Cieľom projektu krajín V4 bolo počas jeden a pol roka (projekt bol ukončený v marci 2021) vytvoriť spoločnú fiktívnu firmu, ktorá dostala meno ChartEco a získala viacero medzinárodných ocenení, za účelom získania skúseností študentov na poli ekonomickom, finančnom či na trhu práce.

Projekt Mladý podnikavec krajín V4

Projekt pozostával z prednášok v anglickom jazyku a následnom online teste finančnej gramotnosti našich študentov. Vyhrali sme značnú finančnú sumu, z ktorej sme nakúpili elektronické zariadenia a pomôcky uľahčujúce digitálny proces vzdelávania v čase celosvetovej Covid pandémie.

Projekty s podporou Úradu pre Slovákov žijúcich v zahraničí:

Tancuj, tancuj, vykrúcaj 1., 2., 3., 4. (viacročný projekt)

nákup ľudového odevu pre dievčenský zbor ľudového spevu, ľudové kroje pre chlapcov, zakúpenie interaktívnych technických prostriedkov a ozvučovacej techniky do tanečnej miestnosti, zakúpenie inovatívnych technických prostriedkov, interaktívnej tabule s počítačom a potrebným softvérom – didaktických prostriedkov, Orffových nástrojov a plagátov.

Týždeň slovenskej literatúry (viacročný projekt)

V našej škole pravidelne realizujeme čitateľské týždne. V čase online vyučovania sme pre deti robili denne večerné čítanie, pripravujeme ich na recitačné súťaže, v ktorých sa umiestňujú na popredných miestach. Z aktivít minulých rokov sú to napríklad čitateľské maratóny, projektové spracovania kníh v rôznych ročníkoch, čitateľské kvízy, čitateľské stromy, malé dramatické formy práce s textom, tvorivé literárne stretnutia.

Stretnutie s Gregorom Papučkom a Evou Fabiánovou (2019)

Cestujeme po Slovensku – Po stopách národného obrozenia (viacročný projekt)

Projekt pre gymnazistov zameraný na spoznávanie slovenskej literatúry v praxi. Cieľom je navštíviť miesta, kde pôsobili významní slovenskí autori, kde sa narodili, žili, kde tvorili. Projektom podporujeme vzťah k slovenskej literatúre, národnú hrdosť, prehlbujeme vzťah k materskej krajine. V rámci projektu sme už navštívili Šahy, Krupinu, Banskú Štiavnicu, Hronsek, Radvaň, Tajov, Hronský Beňadik, Kláštor pod Znievom, Martin, Mošovce, Kremnicu.

*Študenti gymnázia v Národnej sieni Literárneho múzea Matice slovenskej
v Martine (2024)*

Spoznaj krajinu svojich predkov (viacročný projekt)

Projekt sme realizovali v rokoch 2016–2019. Išlo o predchodcu súčasných literárnych exkurzií. Bol určený pre žiakov nižšieho stupňa. Snažili sme sa v rámci neho spoznať zaujímavé miesta Slovenska, o ktorých sa deti učili na hodinách slovenskej vzdelanosti a vecného učiva.

Do projektu sme zapojili aj rodičov, ktorí s nami vlastnou dopravou precestovali kus Slovenska. Videli sme Banskú Štiavnicu, Španiu Dolinu, Donovaly – Habakuky, Vysoké Tatry, Dobšinskú ľadovú jaskyňu, Trenčianske Teplice, Beckov, Trenčín, Čičmany, Rajeckú Lesnú, Bojnice.

Žiaci a učiteľky nižšieho stupňa na výlete v Španej Doline (2018)

Výlet na Dolniaky (viacročný projekt)

Cieľom exkurzie je návšteva miest na Dolnej zemi. Uplynulo viac ako 300 rokov od prvého doloženého skupinového príchodu Slovákov do Békešskej oblasti, kde v roku 1718 slovenskí evanjelici založili terajšie mesto Békešská Čaba, ako prvú obec na maďarskej časti Dolnej zeme. Študenti majú možnosť pozrieť si oblasť domy, kultúrne pamiatky našich predkov, navštíviť slovenské národnostné školy a pozdraviť rovesníkov, ktorých poznajú aj z národnostných súťaží a projektov.

Účastníci výletu v sarvašskom arboréte (2023)

Spoznávajme Slovensko – krajinu v jazyku, ktorý učíme naše deti (viacročný projekt)

Cieľom projektu je realizácia exkurzií pre pracovníkov školy, ktorí vzdelávajú a vychovávajú žiakov a študentov v slovenskom jazyku. Obsahom je ukázať krásy slovenskej prírody, navštíviť historické skvosty na Liptove a v Terchovej, ukážky tradícií a remesiel – kreatívna dielňa pracovníkov, výroba drevených predmetov, stretnutia s predstaviteľmi slovenského folklóru, výmena skúseností, zlepšenie jazykových a komunikačných zručností pracovníkov v slovenskom jazyku.

Prijemné ukončenie exkurzie pedagógov v Košiciach (2023)

Pracovné zošity pre žiakov a študentov z matematiky a fyziky (viacročný projekt)

Pracovné zošity výrazne pomohli žiakom na hodinách matematiky, aktivizujú ich prácu vo VVP, napomáhajú upevňovaniu a systematizácii učiva. Realizovala sa tlač PZ MAT pre všetky ročníky podľa nových učebných osnov a MAT pre gymnázium pre 9. až 11. roč. Nové pracovné zošity – PZ FYZ – sú zostavené a vytlačené v súlade s novým programom školy pre II.st. ZŠ. Tlač PZ je farebná, ich dôležitou súčasťou je aj odborný slovensko-maďarský slovník. Súčasťou sú aj matematické karty s odbornými názvami (prehľad učiva).

Pracovné zošity a slovníky z matematiky pre všetky triedy základnej školy vytvorila vyslaná učiteľka MŠVVaM SR Mgr. Mária Kvašňáková

75. výročie založenia našej školy

Cieľom je pomocou dotácie osláviť 75. výročie založenia našej školy. Podpora stretnutia bývalých študentov, ktorí chodili do našej školy. Zabezpečenie kultúrneho programu počas celodennej oslavy. Vyhotovenie fotovýstavy zo života našej školy na chodbách školy. Kultúrny program v znamení hudby, kultúry a osláv. Pozvaní na podujatie sú bývalí žiaci, triedy, učitelia, riaditelia. Súčasťou celodenného programu bude premietanie filmov, kultúrne podujatie, stretávka tried a školský ples v našej telocvični, v blízkom kultúrnom dome (KD Láng) oslava 75. výročia založenia školy.

PROGRAM	SÍRDEČNE VÁS POZÝVAME NA SLÁVNOSŤ UPOKOŘADENÚ PRI PRÍLEŽITOSTI 75. VÝROČIA ZALOŽENIA MATERSKEJ ŠKOLY, VÝCHOVNEJ ŠKOLY, STIMÁKZA A KOLÉJIA S VYUČOVACÍM JAZYKOM SLOVENSKYM, KTORÁ SA BUDE KONÁŤ V BUDAPEŠTI (šombi ulica 1-7) 5. APRÍLA 2025	PROGRAM
13:00 75-ROČNÁ ŠKOLA V OBRÁZOCH - otvorenie výstavy fotografií v škole školy - výstava obrazov Karla Szabov, germanistka rodného mesta	13:00 KÉPERBEN A 75 ÉVES ISKOLA - rozprávanie o škole a o jej histórii - a o histórii mestskej školy Szabó Mária	
13:30 PAMÄŤNICA K 75. VÝROČIU ŠKOLY - predstavenie publikácie v škole školy - publikácia predstaví školu, ktorá sa bude konať, vystúpenie učiteľov školy	13:30 EMLÉKEZŐNK – 75 ÉVES ISKOLA - a jubileum publikácie o škole - a o škole školy - a o škole školy	
15:00 NAŠA ŠKOLA A MI (Láng Művelődési Központ – 1039 Ép., Rozsnyai utca 3.) - kultúrny program: škola - slávnostná príhovor - Junior Váloga – divadelná hra Zoltán v prírode	15:00 AZ ISKOLÁNK ÉS MI (Láng Művelődési Központ – 1039 Ép., Rozsnyai utca 3.) - a o škole školy - Junior Váloga – divadelná hra Zoltán v prírode	
18:30 ZAFANCUJ SI BÍBÓ MÓKÓ - stretnutie absolventov v telocvični školy - o škole školy	18:30 TÁNCOLJ VELEM - o škole školy - a o škole školy	

Pozvánka na 75. výročie založenia našej školy (2025)

Školské projekty

Tieto projekty sú v znamení rozvíjania slovnej zásoby. Naším cieľom je, aby sa žiaci zapojili do kultúrneho života Slovákov v Maďarsku, ako aj kolobehu slovenských tradícií. V priebehu školského roka majú možnosť žiaci a študenti školy v jednotlivých projektových aktivitách rozvíjať kľúčové kompetencie – čitateľskú, prírodovednú, matematickú gramotnosť, komunikatívne zručnosti, sociálne kompetencie.

Projekty sú naplánované v čase od septembra do júna. Zahŕňajú nielen témy spojené s upevňovaním tradícií, ale aj tie, ktoré podporujú rozvoj vzťahov medzi žiakmi a študentmi v škole. Tiež sa zameriavajú aj na ochranu životného prostredia. Dôraz kladieme na pravidelnosť aktivít a na ich následné opakovanie v nasledujúcich rokoch. Stali sa súčasťou života školy a jej profilácie. Sú prostriedkom vytvárania pozitívneho vzťahu našich žiakov k svojej škole, ale aj prostriedkom vytvárania dobrých vzťahov s rodičmi, tak aby fungovala spolupráca v línii žiaci – škola – rodičia. Realizácia čiastkových

projektov je vedená učiteľmi školy podľa vekového a predmetového zamerania. Každý čiastkový projekt má svoje pevné ukotvenie v konkrétnej časti školského roka.

Stretnutia s literatúrou a filmom

Do tohto projektu sme zahrnuli tie naše aktivity, ktoré sú v znamení ochrany nášho jazyka, kultúry, vzdelávania. Tieto sú zamerané na čítanie s porozumením - čitateľský týždeň, na počúvanie s porozumením - filmový týždeň, na spoznávanie zvykov a tradícií slovenskej národnosti v Maďarsku a Slovákov v materskej krajine, uvedomovanie si súvislostí s pôsobením Cyrila a Metoda na území Veľkej Moravy a ich prínos pre dnešnú slovenčinu, prepojenie básne a piesne, podpora slovenských recitačných súťaží, organizácia školských a oblastných kôl.

Prezentácie prác študentov 1. ročníka gymnázia o sv. Cyrilovi a Metodovi (2020)

Modernizácia tried

Zdokonaľovanie sa v IKT technológiách je neoddeliteľnou súčasťou práce učiteľa a patrí aj medzi základné kompetencie 21. storočia. Interaktívne dotykové tabule sú širokospektrálne využiteľné vo výchovnovzdelávacom procese. Výučbou slovenského jazyka a ostatných predmetov vyučovaných v slovenskom jazyku pomocou moderných technológií sprístupňujeme žiakom jazyk a slovenskú jazykovú kultúru. Efektivita, motivácia žiakov, modernizácia výučby a zachovanie slovenských národnostných zvykov a tradícií patrí medzi hlavné ciele našej školy.

Zmodernizovaná učebňa slovenskej vzdelanosti s kútikom ľudových tradícií a replikou pece

S robotmi pre lepšie čítanie s porozumením

Čítanie je jedným zo základných systémov ľudskej komunikácie. Čítanie s porozumením v slovenčine podporujeme pomocou robotiky a robotov. Dať všetkým žiakom príležitosť pracovať s edukačnou robotikou nám umožňuje rozvíjať ich zručnosti potrebné na riešenie problémov, konštruktérské a programátorské zručnosti, schopnosti komunikácie a spolupráce.

Robotika pomáha lepšiemu pochopeniu textu

Malí záhradkári

Revitalizácia areálu školy prostredníctvom samostatných vyvýšených záhonov, v ktorých sa môžu pestovať plodiny rôzneho druhu v nadväznosti na učivo prírodovedy. V rámci projektu podporujeme kladný vzťah detí k manuálnej práci, environmentálnu výchovu, učíme ich manuálnym zručnostiam a zároveň v rámci medzipredmetových vzťahov rozširujeme ich komunikačné zručnosti, napríklad opis pracovného postupu, tvorba projektov o ceste semienka k rastline, vytvorenie dvojazyčného slovníka z oblasti poľnohospodárskych prác, tvorba herbárov, podpora medziľudských vzťahov.

Detská radosť na dvore

Pre zdravý psychický a fyzický rast detí je jednou z hlavných podmienok pobyt vonku. Pobyt vonku na dvore zlepšuje detskú psychickú pohodu a je významnou prevenciou proti obezite a chorobám obehovej sústavy v dospelosti. Preliezky, šmykľavky a ďalšie atrakcie podporujú rozvoj motoriky, zručností a psychických vlastností. Obnova dvora materskej školy vytvára možnosti, aby sa deti rozvíjali po viacerých stránkach.

Nová preliezková zostava na dvore materskej školy

Pravidelné aktivity počas školského roka:

Tekvičková slávnosť – jesenná aktivita určená pre celú inštitúciu je spojená s vyrezávaním tekvíc, plná zábavy, súťaží, tvorivosti.

Časť výstavy vyrezávaných tekvíc pred vstupom do školy (2018)

Adventné okienko – očakávanie najkrajších sviatkov v roku, počas ktorej denne otvárame s deťmi materskej školy a nižšieho stupňa vždy jedno okienko nášho adventného kalendára, spievame si koledy, rozprávame sa o význame adventu a adventných nediel, vysvetľujeme si významy dôležitých adventných dní.

Otváranie adventného okienka (2024)

Vianočný bazár – celoškolská aktivita, ktorej predchádzajú tvorivé dielne, v rámci ktorých vytvárame kreatívne veci do bazáru. Tie si potom môžu žiaci a rodičia zakúpiť za vianočné groše, ktoré deti dostanú za mimoriadne aktivity pred konaním bazáru. Samozrejme nemôžu chýbať ani chutné zemiakové placky a vianočný čaj.

Vianočný bazár sa koná v aule alebo na malom dvore školy (2024)

Vianočná akadémia – aktivita, ktorá sa koná vždy posledný týždeň pred Vianocami ako program žiakov a študentov pre rodičov. Vystupujú v ňom malí škôlkari, žiaci základnej školy, ale aj študenti gymnázia, ktorí pod vedením svojich učiteliek predstavia program plný spevu, tanca, dramatizácie. Aktivita sa koná vo vianočne vyzdobenej telocvični školy.

Vianočná akadémia (2024)

Vianočný koncert v kostole Sv. Ladislava na Námestí hrdinov – aktivita členov školského spevokolu, ktorý vedie pani učiteľka Ágota Kosár Bartalos láka každoročne na vystúpenie množstvo divákov.

Betlehemske hry – aktivita súvisiaca s upevňovaním slovenských tradícií, pri ktorej sa každoročne odvíja príbeh pastierov prinášajúcich dary malému Ježiškovi.

Betlehemci v podaní chlapcov z vyššieho stupňa (2024)

Fašiangové tanečné slávnosti – celoškolská aktivita, v rámci ktorej sa deti a študenti obliekajú do fašiangových masiek, súťažia o najkrajšiu masku, tancujú sa tance tried, súťaží sa vo fašiangových kvízoch a zručnostiach. Súčasťou tohto dňa je aj program pochovávania basy, ktorý približuje starú ľudovú tradíciu ukončenia zábav pred Popolcovou stredou.

Fašiangy sú vždy v znamení masiek (2018)

Literárne popoludnia – aktivity študentov gymnázia, ktoré sú zamerané na predstavovanie významných osobností slovenskej literatúry – napr. Jána Koláru, Andreja Sládkoviča, Gregora Papučka, slovenských autorov v Maďarsku.

Študentka Dóra Trenka počas stretnutia so spisovateľom Gregorom Papučkom (2024)

Veda na pódiu – celoškolská aktivita oboznamovania sa s rôznymi vednými disciplínami, v prvom roku sme začali hlavne prírodnými vedami – matematikou, fyzikou, chémiou, neskôr sme zapojili aj iné vedné disciplíny – literárnu vedu, onomastiku, kulturológiu.

Fyzikálne pokusy s pani učiteľkou Máriou Kvašňákovou (2023)

Slovenský národnostný deň – celodenná aktivita pre gymnazistov plná slovenských tradícií, rozprávania o nich, spoznávania ľudovej slovesnosti, besied s hosťami, členmi národnostných spolkov z okolitých obcí.

Príprava gymnazistov na dramatizáciu ľudových rozprávok (2023)

Týždeň zdravia – celoškolský týždeň zdravého životného štýlu, cvičenia, pobytu v prírode, ochutnávok zdravých jedál, besied s odborníkmi na zdravú výživu a zdravotníkmi.

Ochutnávka zdravých jedál (2017)

Code Week – týždeň kódovania a oboznamovania sa s informačnými technológiami, uvedomovanie si, že jazyk je systém znakov a kódov, ktoré slúžia na dorozumievanie.

Vyhodnotenie týždňa kódovania (2017)

Súťaže ľudového spevu – spevácka skupina Dúha sa počas celého roka zúčastňuje rôznych súťaží v speve slovenských ľudových piesní (napr. Slovenské spievanky, Slovenský škovránok), z ktorých prinášajú mnohé ocenenia robia dobré meno našej škole.

Úspešné členky speváckej skupiny Dúha s ocenením, ktoré získali pod vedením Ágoty Kosár Bartalos (2019)

Recitačné súťaže v slovenskom jazyku – príprava žiakov a študentov na dve významné recitačné súťaže v slovenskom jazyku – Recitačná súťaž Slovenskej samosprávy 13. obvodu Budapešti a Slovenské veršovačky, ktoré organizuje Zväz Slovákov v Maďarsku. Pravidelne si z nich prinášame vynikajúce umiestnenia.

Z recitačnej súťaže Slovenskej samosprávy 13. obvodu Budapešti, v porote boli pani Rozália Néveryová a pán Alexander Kormoš

Recitačná súťaž v spolupráci s Katedrou slovanských a baltských jazykov ELTE v Budapešti a lektorkou slovenského jazyka doc. PaedDr. Máriou Imrichovou, PhD. (2019)

Súčasní pedagógovia a zamestnanci školy

PEDAGÓGOVIA

Szabó Mónika

generálna riaditeľka inštitúcie

Pecsenya Péter

zástupca generálnej riaditeľky pre základnú školu a gymnázium

Paulikné Szincso Olga Anna

zástupkyňa generálnej riaditeľky pre internát

Baranyi Richárd
PhDr. Bartal Jana, PhD.
Bene Koppány
Boriszaová Ildiko
Mgr. Chabanová Kristína
Csapó Tamás
Dobai Péter
Mgr. Főző Noémi
Mgr. Gallotta Zuzana
Hanusz Zsuzsanna
Havrán Katalin Hermin
Hegedüs Vivien Bettina
Hirtling Attiláné
PaedDr. Holá Anita
Hruska Beatrix
Mgr. Husaniková Simona
Mgr. Iváková Alena
Mgr. Kosár Bartalos Ágota
Lázár András
Mgr. Lukáčiková Dana

Mgr. Malá Viktória
Márkus Katarína
Mátrai Zsuzsanna Emese
Nagy Dániel
Nagy Danyi Tímea
Németh Józsefné
Orsós Vivien Erzsébet
Óvári Enikő Éva
Puha Bernadett Ilona
Remeli Anton
Salgai Szilvia
Mgr. Simon Krisztina
Somogyiné Juhász Mónika
Somogyiová Marcela
Sturbán Anikó
Szabó Hedvig Marianna
Taksányi Anna
Tuléziné Ondrejó Márta
Ing. Urbancoková Katarína
Volter Domonkos

POMOCNÍ A TECHNICKÍ PRACOVNÍCI

Benke Istvánné
Berki Alexandra
Berki Árpádné
Bodnárné Kornya Eszter
Csire Sándorné
Dianovszky László
Farkas Anett
Gere Lajosné
Hatos Norbert
Károlyi Bernadett Niké
Kósa Angéla

Melicher Jana
Patakiné Kiss Róza
Pécsiné Jurák Katalin
Sirhán Bálint
Stramszky Lászlóné
Szatmári Zsolt
Szedő Lászlóné
Szedres Katica
Szőke Gitta Rita
Váradi Krisztina
Vig László

Bývalí pedagógovia školy

Alberti József
Almási Miklós
Bajnokné Képes Gyöngyi
Barabás Vilma
Békássy Csabáné, Dr.
Blaskó Anna
Blaskó János
Bodzár Magdolna
Borka Lászlóné
Bolya Lea
Borsos Jelena
Botyánszky Mihály
Brtoš Stanislav
Böhmová Valéria
Carl Arthur Ricks
Čipková Rozália
Csákvári Andrásné
Csapó Lászlóné
Cseszárová Katarína
Csengődi Ágnes
Csetényi Imréné, Dr.
Csibi Sándor
Csörgölová Anna
Czina Marián
Daróczi Mária
Detrich Judit
Dudás Imréné
Ecsenyi Tamás

Elek Anita
Erdősová Andrea
Eszes Erika
Eszes Erzsébet
Fabuľová Hilda
Fenyves Józsefné
Fiedler Anna, Dr.
Fray Ružena
Garai Anna, Dr.
Garamvölgyi Adrienn
Gémesi Gyuláné
Gera Imre
Gregor Józsefné
Gyöngyösi Mónika
Hankó Jánosné, Dr.
Hanuska Angelika
Hatvany Eörsné Szabó Anna
Herédy Ágnes Borbála
Hipik Angéla
Holá Izabela, Dr.
Hollósy Tiborné
Honníngrová Irena
Honti Lászlóné
Hornyák Mária
Hortiová Edita, Ing.
Hortobágyi Annamária
Hubacsek Ladislav
Chukwuma Anna

Issovits Rozália
Istenes Jolán
Izsó János
J. Blaskó Erzsébet
Jáki Szilvia
Jánosy Istvánné
Juhászné Somogyi Éva
Juhászová Mária, Dr.
Jurkovicsová Mária
Kalina Mária
Kaprinay Tibor
Kaveschán Ágota
Käfer György
Käfer Istvánné
Kelecsényiová Zuzana
Kereszturszkiné Kovács Katalin
Kiss Judit
Kiss Mária
Klbacs Mihály
Kocsis Kata Erika
Kohulák Zsófia
Kollár Katarína
Kollárová Hana
Komenda István
Kontra Anna Mária
Kormoš Alexander
Kormos Katalin
Kosznovszki Hana
Kótay Enikő
Kovács Anna, Dr.
Kovács Katalin Cecilia
Kovács Rita, Dr.
Kovácsová Miroslava
Koval'ová Alexandra, Ing.
Kőszegiová Anna
Kövér Györgyné
Krajcsová Ágnes
Krajnyáková Alžbeta

Kvašňáková Mária, Mgr.
Laluska Veronika
Latorczai Lajosné
Lenárt Zoltán, Mgr.
Lenthár Rózsa
Liptai Katalin
Litauská H. Alžbeta
Maglóczki András
Mata Mihály
Mata Mihályné
Máté Klára
Mázi András, Dr.
Melicherová Janka
Mészáros Katalin
Molnár Tibor
Morongová Anna
Nagy Barnabás, Dr.
Nagy-Szajkó Darina
Nagyváradi Bernadett
Néveryová Rozália
Németh Lajosné
Némethová Edit
Nothartová Viktória, Mgr.
Pajtinka Anton
Pajtinková Alena
Pálmaiová Marta
Palotás Jevgenija
Papucsek Ferencné
Pavlik Pavol, Dr.
Pázmány Ágnes
Petró László
Plánki Edit
Pluhár Emília
Rácz Kornélia
Réti Ágnes
Rezešová Tímea, Mgr.
Rithók Éva
Rithók Istvánné

Rozovlyán Zsuzsanna
Rusnák Atila, Mgr.
Ruzicska Ilona
Sajko Imrich
Simon Tünde
Sirgely Borbála, Mgr.
Stass Imréné
Subová Szilágyiová Eva
Sušková Mária
Sutyinszki Mária
Sütő Károly
Szabó Ildikó
Szabó Marlok Júlia, Dr.
Szabó Veronika, Mgr.
Szelényiová Monika
Szilágyi Hajnalka, Mgr.
Szlovák Szabina
Szpisák Attila
Szrnka Ildikó
Szücs Lilla
Szücs Eszter

Takács Kornelné
Takács Nándor
Takodi Anikó
Táll Teréz
Toncsenka Ildikó
Tóth Peter
Tóth Renáta
Tóthová Ivana
Válint Tiborné
Vámosné Telekes Eva
Varga Éva
Vargová Éva
Várszegiová Eva
Veres Katalin
Veres Vlastislava
Vidék Gyöngyi
Walková Borbála
Zalotai Józsefné, Dr.
Zatykó Margit, Dr.
Ziman Erzsébet
Zsákai Ágnes

Súčasní žiaci a študenti našej školy

MATERSKÁ ŠKOLA

1. skupina

Učiteľky: Mgr. Iváková Alena, Márkus Katarína

Pestúnka: Stramszky Lászlóné

Brindza Boglárka

Dénes Eszter

Gál Barnabás

Halász Milán

Kaprinay Dalma

Klisz Luca

Kondratyenko Dániel

Laczkó Simon

Lamour Kristína

Maina Bonifác Wamagata

Mináriková Ema

Nagy Irina Tatiana

Nagycenki Konrád

Németh Dániel

Péter Dániel

Sávai Szofi

Székely István

2. skupina

Učiteľka: Hirtling Irén

Pedagogická asistentka: Melicher Jana

Pestúnka: Szőke Gitta Rita

Benko Oskar

Filep Zente Zsolt

Fridel Dóra Panna

Gyenes Emília Mária

Klaics Barnabás

Lamour Hugo

Lánci-Entz Boglárka Flóra

Pajda Erik

Polievka Samuel

Sonkoly Márk

Tóth Levente

3. skupina

Učiteľky: Boriszaová Ildikó, Taksányi Anna

Pestúnka: Kósa Angéla

Bajza Valéria
Bakóczy Deák Márk
Fülöp Márton Mór
Gaál Hanna Róza
Goda István
Kocsis Ema Lena
Laczkó Emma

Mezősi Gréta
Micúch Mirko
Nagy Izabella Anna
Németh Anna
Pavlanská Ela
Tari Lujza
Varga Máté

ZÁKLADNÁ ŠKOLA

1. trieda

Mgr. Gallotta Zuzana

Dániel Anna
Kaprinay Alexa
Klaics Benedek László
Lánci-Entz Botond
Liker Ádám Vilmos

Mezősi Gergely
Pathó Liliána
Tárnok Simon
Tóth Roland János

2. trieda

Mgr. Főző Noémi

Bakóczy Deák Bálint
Horváth Patrik Alex
Joób Dominik Adrián
Kálmán Anna
Lakatos Frida
Malomsoki Klára
Mičúch Olívia
Pajda Márk

Pavlansky Leonard
Patrik Hanka
Procházka Eduard
Veres-Pataky Gergely
Vígh Milán
Viszok Zsófia
Zsolnai Alíz

3. trieda

Mgr. Dana Lukáčiková

Bajzáth Tamás Bodó
Bátori Izabella Ráhel
Bence Milán
Béni Martin
Fehér Fruzsina
Filep Zalán Zsombor

Kosziba Márk
Kulcsár Kevin Marcelló
Lyócsa Blanka Silvia
Mesterházi Lea
Nagy Botond Zoltán
Nagy Szofia

4. trieda

Mgr. Simon Krisztina

Bánlaki Bernát
Horváth Daniel Michal
Horváth Zekő
Kálmán Boldizsár
Kántor Levente Zsolt
Lyócsa Joan Stefanie
Mesterházi Marcell
Nagy Bulcsú
Ondrova Kristina

Prácsér Ábel
Procházka Anastázia
Puha Janka Katalin
Růža Kateřina Angelika
Shpakova Daria
Szabó Noel Olivér
Török Dávid Lajos
Varga Vilmos
Vígh Lotte

5. trieda

Somogyiné Juhász Mónika

Frejvald David
Gaál Ádám
Kárpáti Nándor Péter
Király Vanda Emma
Kiss Cecília Zsófia
Kiss Emma Róza

Kosziba Tiborc
Papp Luca
Rátkai Izabella
Török Marcell Krisztián
Zhyha Nataliia

6. trieda
Mgr. Malá Viktória

Bigos Mia Blanka
Bóhl Zalán
Gantner Hanna
Jakab Sándor Martin
Kállai Noel
Kálmán Barnabás
Király Ádám Levente

Kiss Márton Boldizsár
Nagy Szilas
Ricsli Bianka Mária
Taksonyi Dorka
Varga Nóra
Wieszt Lora

7. trieda
Hruska Beatrix

Gaál Dávid
Kárpáti Zsófia Liliána
Marmolenko Mykola

Sárkány Olivér
Szakács Júlia Anikó
Varga Léna Sára

8. trieda
Salgai Szilvia

Farkas-Mérey Zorka
Istók-Sárándi Balázs László
Jónasová Žofia
Koncz Alex
Nagy Bianca
Pásztor Laura
Popsa Szélina
Pyntya Kamilla

Szépová Kristína
Tóth Dániel
Tóth Nimród Ajtony
Tuska Kersztin Zsófia
Tuska Vanda Oxána
Veres-Pataky Márton
Zhyha Illia

Gymnázium
9/Ny. trieda
Mgr. Kristína Chabanová

Belicza Fanni
Homola Ízisz
Horváth Kincső Bora

Kósa Lili Maja
Mesterházi Dániel
Záček Lea Emma

9. trieda
Mgr. Kosár Bartalos Ágota

Bánlaki Brúnó
Fridel Dominik András
Hicsák Natasa Mirella
Horváth Anna Sára
Horváth Bernadett
Izraileva Eva
Lyócsa Anna Orsolya
Miklošková Lilien

Nagy Zoja Antónia
Nyárhidy Filip
Popovics Hanna
Tar László Lajos
Tauber-Motika Péter
Veres Zsófia
Voit Vsevolod

10. trieda
Bene Koppány

Bengyik Gergő
Borostyánkői-Baldauf Zelma Júlia
Györi János
Hámori Lilla
Horváth Lóránd Endre
Köteles Kincső
Liska Ladislav Rafael
Markó Martin
Miklós Míra
Papacsek-Glózik Zia

Pintér Marcell
Safár Enzo
Szekeres Dóra Kata
Szigetvári-Sirák Emília Anna
Tar Viktória Csenge
Tarácsky Laura Tamara
Tóth Jázmin Anna
Uhlár Zorka
Zemen Réka

11. trieda

Mgr. Simona Husaniková

Aladvan Aleksandra
Balogh Luca Gabriella
Filipinyi Sára Anna
Horváth Szórád Erik
Karakán Marcell
Kirschner Henrik
Kőlcsei Zsófia

Kosár Emma
Marková Sofia Bernadeta
Pham Thienphu Viktor
Tóth Gergely
Trenka Dóra
Wieszt Renáta

12. trieda

Marcela Somogyiová

Bogyó Dóra
Csikós Norbert
Fenyő Flóra Rozália
Fridel Dániel Fortunát
Gesztli Domonkos Máté
Markó Milán
Mihalics Attila

Nyerges Barbara Hanna
Ondo Daniel
Radnóti Kevin Krisztián
Stocker Donát
Styevó Stella
Szép Samuel
Szili Zsombor

Absolventi gymnázia a ZŠ za posledných 15 rokov

2002–2010 (základná škola)

Hatvany Eörsné

Bacsa János
Chmelik Mária Kitty
Dobos Botond Buda

Kovács Adrienn
Solár Dániel

2006–2010 (gymnázium)

Herédy Ágnes

Asztahov Anna
Dékányová Dominika
Erdei Beáta
Kolozsvári Dóra

Kovács Tibor
Lakner Márton
Lidák Marina
Szilágyi Kata

2003–2011 (základná škola)

Lénárt Zoltán – Hatvany Eörsné

Bozó Jakub
Eszes Anna
Farkas Péter
Kollár Elizabeth
Kollár Péter
Ludányi Dóra

Morong Antonella Jana
Rivnyák Richárd
Somogyi Vencel
Varga Alex
Wieszt István László

2007–2011 (gymnázium)

Kollár Katarína

Bartalos Norbert
Erdei Flóra
Geri Balázs
Kalocsaiová Katarína

Kovács Anett Klaudia
Laczkó Viktor
Makovínyi Kristián
Tóthová Laura

2004–2012 (základná škola)

Eszesné Németh Erika

Bene Alexandra
Boldog Barbara
Gadanecz Gabriella
Hajnal György Tamás

Háló Szilárd
Lampert Krisztián
Melicher Bernadett
Mikáči Mirella

2008–2012 (gymnázium)

Szilágyiné Suba Éva

Bujtár Brigitta
Győry Viktor
Juhászová Noémi
Kürthyova Karina
Marcsek Bernadett Kira

Papp Adam
Tóth Tomáš
Tukora Burns Bianca Nicole
Vágvöldiová Nikoleta

2005–2013 (základná škola)

Sturbán Anikó

Bódiš Martin
Gács Olivér
Kovács Gergely Attila
Mészáros Bernadett

Ónodi-Pető Marcell Tibor
Szczecina Tomáš
Tatai Mihály Tamás
Topor Alexandra Chelsea

2009–2013 (gymnázium)
Szabóné Dr. Marlok Júlia – Veres Vlastislava –
Eszesné Vrbovszki Erzsébet

Győry András
Kis Balázs
Máthéová Monika
Mórocz Oliver
Munkácsi Bence

Pšenák Peter
Remes Judit
Šoóšová Alexandra
Szabad Dominika

2006–2014 (základná škola)
Herédy Ágnes – Šimko Rezešová Tímea

Glück Ákos
Glück Laura
Háló Géza
Kementzey Péter
Kmettyová Kristína
Kovácsová Livia

Málik Ludovít
Munkácsi Dániel
Szűcs Vilmos
Topor Sophie Daniela
Varga Viktória Gréta

2010–2014 (gymnázium)
Zatykó Margit

Bacsa János
Chmelik Kitti
Drégely Anikó
Gedaiová Melitta

Kovács Adrienn
Kovács Regő Kevin
Osztroluczki Kinga
Rajkovics Viktória

2007–2015 (základná škola)
Hatvany Eörsné

Bodolóczki Márk
Findt Panna
Gács Attila
Hava Erzsébet

Havas Zoltán László
Horváth Brigitta
Joóbová Zoe
Kiánek Bence

Kis Zsófia Anna
Kopó Ariel Mátyás
Lukacsina Szimóna
Mikáči Mirsam

Pastoreková Edina
Számel András
Szénási Sándor
Tamás Korinna Zita

2011–2015 (gymnázium)

Kollár Katarína

Eszes Anna
Farkas Péter János
Horváth Bátor
Kollár Elizabeth
Kollár Péter
Lengyel Eliza
Ludányi Dóra

Mátéová Zuzana
Morong Antonella Jana
Ónodi-Pető Gábor Filip
Rivnyák Richárd
Somogyi Vencel
Varga Alex

2008–2016 (základná škola)

Eszesné Németh Erika

Glück Vanessza
Imre Hanna
Kementzey Dóra
Kopó Vivien
Kovács Kármén

Kovács Orsolya
Peter Málík
Pintér Amina Tímea
Valovics Larissza Ilona

2012–2016 (gymnázium)

Kollár Katarína – Laluska Veronika – Kiss Mária

Boldog Barbara
Bozó Jakub
Gadanez Gabriella
Gócsová Vanesa

Káčmarik Rafael
Polóová Franciska
Somogyi Katalin
Verner Márk

2009–2017 (základná škola)

Somogyiová Marcela

Balogh Mihály
Dobos Katica Enese
Kačmariková Laura
Kopó Szabasztján

Noszlopy András Róbert
Szénási Melinda
Szilágyi Dorka Szirka
Vogyeraczki Dóra

2013–2017 (gymnázium)

Eszesné Vrbovszki Erzsébet

Bódiš Martin
Gács Olivér
Izsák Alexandra

Molnár Bianka
Ónodi-Pető Marcell Tibor
Vitek Luca

2010–2018 (základná škola)

Šimko Rezešová Tímea – Bolya Lea

Cap Beáta
Havas András György
Kopó Martin Richárd
Mórocz Viktor

Pajda Renáta
Puha Bernadett Ilona
Szabó Flóra

2014–2018 (gymnázium)

Zatykó Margit

Glück Laura
Háló Géza Ágoston
Kancsár Viktória
Kiss Gergő
Kmettyová Kristína
Knáb Dominika Dóra
Kovácsová Livia
Lezsák Barbara

Málik Ludovít
Munkácsi Dániel
Orsós Vivien Erzsébet
Szűcs Viliam
Topor Sophie Daniela
Varga Viktória Gréta
Wirth Borbála

2011–2019 (základná škola)

Hatvany Eörsné

Baré Boglárka Lilla	Kopó Kornélia Nelli
Blazsó Kira Viktória	Mérés Dorina
Bodó Levente	Móroczová Olivia
Bozó Benjamin	Muranský Adam
Hicsák Tamara Katalin	Ricsovics Laura
Holicza Nándor	

2015–2019 (gymnázium)

Kollár Katarína – Kiss Mária

Abramov Artem Arturovics	Horváth Brigitta
Bécsy Mónika	Kiánek Bence
Bodolóczki Márk	Pastoreková Edina
Gács Attila	Praszná Sára
Hava Erzsébet	Számel András
Havas Zoltán László	Vančová Anna
Havrylová Alexandra	

2012–2020 (základná škola)

Eszesné Németh Erika

Blazsó Márkó	Patay Olivér József
Geszti Domonkos Máté	Popovics Janka
Koszorus Levente	Puha Kristóf Titusz
Nagy Zorka	Szilágyi Benedek György
Palkech Nikita	Újhelyiová Rebeca Mária

2016–2020 (gymnázium)

Hipik Angéla

Glück Vanessza
Horváth Noémi
Kovács Kármén

Málik Péter
Szabó Anett
Valovics Larissza Ilona

2013–2021 (základná škola)

Hruska Beatrix

Ceglédi Anett Boglárka
Dajka Ádám
Fáy Pál Dániel
Fridel Dániel Fortunát
Kállai Timotej

Karkus Péter
Karminás Kende
Marková Sofia Bernadeta
Mérés Botond
Wieszt Milán

2017–2021 (gymnázium)

Eszesné Vrbovszki Erzsébet

Husztí Réka
Noszlopy András Róbert
Pochyba Maxim
Praszná Panna

Reichert Tifani
Salik Szintia
Vogyeraczki Dóra

2014–2022 (základná škola)

Szilágyi Hajnalka

Balogh Luca
Karái Balázs Levente
Karakán Marcell
Kosztics Gloria
Miklós Mira

Nagy Áron
Sesták Mihály Dalibor
Szász Ármin
Trenka Dóra

2017–2022 (gymnázium)
Rusnák Atila – Bolya Lea

Cap Beáta	Pajda Renáta
Havas András György	Puha Bernadett Ilona
Hegedüs Vivien Bettina	Szabó Flóra
Horváth Csaba Hunor	Török Bálint
Krammer Nikolett	Willinger Roxána
Liksay Katalin	

2015–2023 (základná škola)
Szabó Anna

Bengyik Gergő	Šesták Milena Zsófia
Dudás-Soltész Bíborka Veronika	Solti András
Kállai Csaba Áron	Szekeres Dóra Kata
Köteles Kincső	Tar Viktória Csenge
Mátyij Árpád Sándor	Tóth Jázmin Anna
Papacsek-Glózik Zia	Uhlár Zorka
Pintér Marcell	Veres Zsófia
Procházka Ana Karolina	

2018–2023 (gymnázium)
Chabanová Kristína – Nagy-Szajkó Darina

Baré Boglárka Lilla	Laibl Vivien
Berceli Botond	Mérész Dorina
Blázsó Kira Viktória	Nagy Csenge
Ertl Domos	Nagyová Dorina Karmen
Horváthová Rebecca Sarah	Poláková Viktória
Kopó Martin Richárd	Sándor Valéria Viktória

2016–2024 (základná škola)
Eszesné Németh Erika – Kosár Bartalos Ágota

Ambrus Marcell	Miklošková Lilien
Bánlaki Brúnó	Popovics Hanna
Dudás-Soltész Boglárka	Růža Kersten Gabriela
Erős Dorina	Tar László Lajos
Fridel Dominik András	Tauber-Motika Péter
Hicsák Natasa Mirella	Varga Sophie Rebecca
Horváth Bernadett	Voit Vsevolod

2019–2024 (gymnázium)
Chabanová Kristína

Berki Liliána	Koszorus Levente
Blazsó Márkó Balázs	Kovács Luca Sarolta
Bobós Lili	Nagy Zorka
Gosztola Kitty	Palkech Nikita
Hicsák Tamara Katalin	Popovics Janka
Hlósková Nikoletta	Puha Kristóf Titusz
Juhász Bálint	Rumpli Gabriella
Juhos Krisztián	Szabó Blanka
Kara Szintia	Tungli Ádám
Klányi Panna	

Zoznam absolventov učiteľského ústavu, gymnázia a nadstavbového štúdia 1949–2009

MATURANTI

Učiteľský ústav

1949–1953

Dr. Zalotai Józsefné

Antal Mátyás
Balogh Mária
Csicsely Pál
Dálnoki Margit
Fuhl Gabriella
Kara Ilona
Klausz László
Karasz Pál

Krett János
Papp Zsófia
Pauló Mihály
Petrik József
Tereny Judit
Velmovszky Eszter
Vida Erzsébet
Zuberecz Judit

1950–1954

Latorczai Lajosné

Bakai Pál
Fekete Mihály
Jánszki László
Kukely János
Petró László
Prokk Ottó
Seres Anna
Singely István

Singely Mária
Szmeló Anna
Szemán Erzsébet
Takács Ilona
Tarnóczy László
Varga István
Viszkok Zoltán

1951–1955
Jánosy Istvánné

Abonyi Júlia
Bajtek Margit
Blaskó János
Bobros Mária
Danis József
Drótos Ferenc
Fijam Zsuzsa

Gazsó András
Juhász Rezső
Kormos Katalin
Kusnyjar Judit
Pálvölgyi Emma
Pluhár Etel
Titkó Miklós

1952–1956
Dr. Nagy Barnabás

Adámi Erzsébet
Alt Gyula
Antal Zsuzsanna
Juhos Erzsébet
Kádek Klára
Kochan Ludmila
Komáromy Olga
Krajcsovics Mihály
Licsik Róza

Mata Mihály
Nyíregyházi Zsuzsanna
Offertáler Béla
Orliczki Károly
Szívós Lajos
Valykó János
Varga Pál
Zuba Mihály

1953–1957
Ruzicska Ilona

Blaskó György
Laukó István
Majoros János
Moravcsik Sándor

Nagy Ignác
Polgár Anna
Szemán Bertalan

1954–1958

Dr. Csetényi Sándorné

Bódi Gyula
Brunácki Etel
Császári Ildikó
Farkas Erzsébet
Galuska Lujza
Halász Klára

Köteles Magdolna
Lehoczki Erzsébet
Majnek Attila
Malárcsik Gizella
Zelenák Márta

1955–1959

Ruzicska Ilona

Bagyura József
Balczó Judit
Bárkányi Zoltán
Barna Eszter
Bodo Anna
Karkus Mária

Kugyela Judit
Mihalovics Sándor
Mikus Erzsébet
Minczér Róza
Plejsovszky Mihály
Szemán Anna

1956–1960

Takáts Kornélné

Abonyi János
Belencsik Éva
Blaskó Erzsébet
Erdős Béla
Gazsi Anna
Kánya Miklós
Kormos Sándor
Makai Mária

Medvegy András
Mészáros Katalin
Srobár László
Szemes Mihály
Urbanovics Vilmos
Varga Erzsébet
Varga Rozália
Zelman Judit

ABSOLVENTI SO SKÚŠKOU O SPÔSOBILOSTI

Učiteľský ústav

1953

Antal Mátyás
Balogh Mária
Csicsely Pál
Dálnoki Margit
Fuhl Gabriella
Kara Ilona
Klausz László
Karasz Pál

Krett János
Papp Zsófia
Pauló Mihály
Petrik József
Tereny Judit
Velmovszky Eszter
Vida Erzsébet
Zuberecz Judit

1955

Bakai Pál
Jánszki László
Dusánek Alajos
Petró László
Prokk Ottó
Seres Anna

Stefáni Mihály
Szemán Erzsébet
Szmeló Anna
Takáts Ottília
Tarnóczy László
Viszkok Zoltán

1956

Abonyi Júlia
Bajtek Margit
Blaskó János
Bobros Mária
Danis József
Drótos Ferenc
Fijam Zsuzsa

Juhász Rezső
Kormos Katalin
Kusnyjar Judit
Pálvölgyi Emma
Takács Ilona
Titkó Miklós

1957

Adámi Zsuzsanna
Alt Gyula
Antal Zsuzsanna
Juhos Erzsébet
Kádek Klára
Kochan Ludmila
Komáromy Olga
Kúkely János
Krajcsovics Mihály

Licsik Róza
Mata Mihály
Nyíregyházi Zsuzsanna
Offertáler Béla
Orliczki Károly
Szívós Lajos
Valykó János
Zuba Mihály

1958

Ambrus Zsuzsanna
Blaskó György
Laukó István
Dr. Katona Ottó
Majoros János
Moravcsik Sándor

Nagy Ignác
Petrina Zsuzsanna
Polgár Anna
Pribelszki Zsuzsanna
Szemán Bertalan
Tőkés Gyula

1959

Bódi Gyula
Brunácki Etel
Császári Ildikó
Farkas Erzsébet
Galuska Lujza
Halász Klára

Köteles Magdolna
Lehoczki Erzsébet
Majnek Attila
Malárcsik Gizella
Zelenák Mária

1960

Bagyura József
Balczó Judit
Bárkányi Zoltán
Barna Eszter
Bodo Anna
Karkus Mária

Kugyela Judit
Mihalovics Sándor
Mikus Erzsébet
Minczér Róza
Pljesovszky Mihály
Szemán Anna

1961

Abonyi János
Belencsik Éva
Blaskó Erzsébet
Erdős Béla
Gazsi Anna
Kánya Miklós
Makai Mária
Medvegy András

Mészáros Katalin
Srobár László
Szemes Mihály
Urbanics Vilmos
Varga Erzsébet
Varga Rozália
Zelman Judit

MATURANTI GYMNÁZIA

1957–1961

Ritókh Istvánné

Jeder Margit
Hertik Rozália
Kollár Klára
Mali László

Puskás István
Sebján György
Szivek József

1958–1962

Latorczai Lajosné

Balkó János	Koritár Mária
Bencze Pál	Kovács Margit
Bernula Mária	Kovár Olga
Katona Sándor	Szűke Judit
Klányi Jozefina	Trembecky Anna
Kohári László	Urbanics László

1959–1963

Takács Nándor

Bartolen Klára	Kosznovszki Janka
Bugány Margit	Kovács Erzsébet
Drótos Etelka	Sárszegi Mihály
Kara István	Szemes Béla
Kaveschán Ágota	Takács Sarolta
Knyazovics Ilona	

1960–1964

Ruzicska Ilona

Antalics Ágnes	Pupek Mária
Bacsák Mária	Sárszegi László
Csapucha Anna	Sebján Zsuzsanna
Gogolyák Mária	Stork Piroška
Hesz Mihály	Vadas József
Holecz Tivadar	Zelenyák Katalin
Krizsák János	

1961–1965
Takáts Kornélné

Bugány Judit
Csorba András
Fuzik Mária Ildika
Gaján Géza
Hajnal Piroska
Klausz József
Kukely György
Kun Iván
Ludinsky Éva
Mák Rozália
Megyeri Margit

Molcsán Mária
Nyulasi József
Papucsek Kálmán
Papucsek Klára
Polgár Lajos
Sebők Mária
Spiegelhalter István
Suhajda Kamilla
Szászvári István
Vlcsek Katalin

1962–1966
Ritókh Istvánné

Angyal Péter
Bakter Katalin
Bálint Anna
Balogh Mihály
Bencze Mária
Bernula Emília
Bugány Gyula
Eisner Mária
Fazekas Teréz
Fehérvári István
Fuzik Anna
Garajszki Jenő

Gorján Mária
Hollósy Tibor
Imró János
Minárik Gergely
Molnár Gábor
Nebehaj József
Pleva Mihály
Pieva Mihály
Sutyinszky Zsuzsanna
Szamoiljuk Gabriella
Tóth István Roland

1963–1967
Ritókh Istvánné

Balkó Anikó	Hurta Róza
Brozsó Zsuzsanna	Nagy Imre
Ekési Zsuzsanna	Somosi Margit
Gaján Márton	Szauer Emília
Gogolák Borbála	Trkala Miklós
Greksza Mihály	Varga Mihály

1964–1968
Ritókh Istvánné

Balázsovits János	Győri Józsefné
Briniyczki Mária	Sír Károly
Farkas Pál	Szabó György
Fuzik Magdolna	Tóth Mária
Gíber Imre	

1965–1969
Fenyves Józsefné

Farkas József	Sebján Katalin
Gabonás Éva	Szauer Éva
Kukucska Zsuzsanna	Torma Ágnes
Lami Anna	Vandlik Anna
Matyij Tatjana	Varga Berta
Normann Ágnes	Varga Katalin
Sándor László	Villányi Zoltán

1966–1970
Botyánszky Mihály

Csapucha Veronika
Gosztola Ferenc
Keczkó Mihály
Logvinov Elena
Morauszki Zsuzsanna
Nagy Gizella
Nyikó Anna
Oroszi Hajnalka
Papucsek Ilona

Petró Gyula
Pintér Anna
Sörös József
Spiegelhalter Anna
Spiegelhalter Hermin
Várhelyi Mariann
Visnyovszki Rozália
Vicsek Katalin

1967–1971
Takáts Kornélné

Bacsa György
Fuzik Gabriella
Hernádi Ágnes
Lami Eszter
Mihalovics Paula
Mócsán László
Pampuch András

Polgár Géza
Selmeczy Romola
Sulyok Mária
Sutyinszky Mária
Tóth Katalin
Zajakovszki Mária

1968–1972
Honti Lászlóné

Dusaneck István
Fekete Magdolna
Hudec Jaroslav
Meleg János
Morauszki Pál
Nyárádi Péter

Papucsek Gergely
Reznik Katalin
Szauer Rozália
Szépe Anna
Weisz Erzsébet
Zalka Anna

1969–1973
Ritókh Istvánné

Békési Rozália
Bozsik Anna
Bozsik Teréz
Csipkés Piroska
Dubiczky Katalin
Hamberger Judit
Hernádi Kvetoslava
Hornyák Anna

Mihály Rozália
Rekeny István
Sulyan Pál
Szénási Lajos
Szentesi Anna
Szikora Anna
Varga Mária

1970–1974
Hankó Jánosné dr.

Balazsovcics György
Farkas János
Offertáler Miklós
Ritókh Éva
Szabados Terézia

Szénási István
Tóth Emília
Valovics Mária
Vojczek Teréz

1971–1975
Alberti József

Bartolen Ferenc
Bartos Zsuzsanna
Csévi István
Csjernyik Zsuzsanna
Hertlik Magdolna
Karkus Ágnes

Lehoczki Mária
Mátrai Károly
Mikesz Mária
Nagy János
Puskely Erzsébet
Vrbovszki Erzsébet

1972–1976
Válint Tiborné

Dinyák Antal
Fuzik János
Győri János
Kozmér Lajos
Lestyán Johanna

Mahut Anna
Mlinárcsek Zsuzsanna
Oprendek Etelka
Petőfi Valéria
Pigler János

1973–1977
Ritókh Istvánné

Blaskó Mária
Bódis Ferenc
Csévi Mária
Fojta Terézia
Garajszki Teréz Erzsébet
Hoffner Anna

Sír Irén
Szabó Péter
Szunyog Eszter
Talapka Ágnes
Zelencz Erzsébet Magdolna
Zima Zsuzsanna

1974–1978
Fenyves Józsefné

Bódis Magdolna
Fuhl Rozália
Hajor Éva
Kara Gábor
Krizsán Szonja

Matulay László
Nagy Irén
Papucsek Éva
Sütő Magdolna
Szabó Péter

1975–1979
Diószégi Ibolya

Glück Márta
Juhász Attila
Kovács Györgyi
Nádasi Mihály

Nagy Márta
Pataki József
Paksi Pál Zoltán
Zahorecz Pál

1976–1980

Hankó Jánosné dr.

Alt Csaba	Kraszlán István
Fuhl Imre	Miklós Katalin
Glück Zoltán	Szabó Anna
Kiss Szemán Róbert	Zahorecz Emília

1977–1981

Ritókh Istvánné

Buhály Emília Ibolya	Kovács Ferenc
Czmorek Melinda	Králik Katalin
Gál Eszter	Misák András
Gergely Mária	Simonek Mihály
Haluska Veronika	Szabados Eszter
Kara Zoltán Ervin	

1978–1992

Békássy Csabáné dr.

Bajnok Edit	Kiss Szemán Zsófia
Balogh Mária	Nyíregyházi Pálma
Bátyi Erika	Pacsirta Erzsébet
Bozsik Éva	Szabados Margit
Bukovszki József	Varga Ildikó
Kababik Katalin	Weisz Éva
Király Hajnalka	

1979–1983

Latorczai Lajosné

Blaskó Edit
Brandhuber Katalin
Czmorek Hedvig
Dobos Mária
Garajszki Éva 1.
Garajszki Éva 2.
Giber Mária
Glück Márta
Gubala Mariann
Havrán Katalin
Hudecz Izabella
Juhász Marianna
Király Judit

Kis Erika
Kondákor Emőke
Marlok Júlia
Nagy Pálma
Pásztor Tibor
Peller Mónika
Rusinová Mercedes
Szivek Éva Júlia
Szivek Ilona
Tánczos Gábor
Urbanics Gyula
Vaczlavik Györgyi
Wágner Gabriella

1980–1984

Kövér Györgyné

Bágyon Zsuzsanna
Bartos Ágnes
Boda Zoltán
Bulejsza Hajnalka
Csicsvári Erzsébet
Csoba Paula
Dankovics János
Dolák Sándor
Farkas Edit
Hattinger János
Kopó Ferenc
Korbély István
Krizsán József

Labát Márta
Lampert Zsolt
Mikusik Anna
Muszka Erzsébet
Skripek Rozália
Szabó Ferenc
Szabó Katalin
Szakács Gabriella
Szeifert Márton
Szemán Illés
Turecsán Sándor
Varga László

1981–1985

Issovits Rozália IV. A

Csoba Petra	Kőszegi Mihály
Dallos Emőke	Ladányi Lóránd
Dallos Gabriella	Németh Katalin
Fehér Erzsébet	Sarokin Zoltán
Fekete Csilla	Szűcs Mária
Gíber Terézia	Takács Marianna
Kizur Anikó	Zelenyák Gyöngyi
Kohan Magdolna	

1981–1985

Békássy Csabáné dr. IV. B

Barta Ildikó	Kondákor Levente
Bárány Andrea	Kozák Attila
Bárány Erika	Lomen Zoltán
Boros István	Makovics Sándor
Havrán Márta	Palotai Eleonóra
Király Katalin	Skripek Péter
Klbacs Mihály	Urbanics Borbála
Kolozsvári Ilona	

1982–1986

Bodnárné Csipka Rozália

Bencsik Mária	Mátrai Zsuzsanna Emese
Csicsvári Katalin	Nagy Ildikó
Csorba Erika	Orliczki Judit
Fazekas Tímea	Stedra Katalin
Kiss Judit	Strbik Gabriella Zs.
Klebaskó Ilona	Szurmik Anikó
Kovács Zsuzsanna	Turányi Anikó
Mamuzsics István	

1983–1987
Kovács Anna

Boros Tünde
Dukony Ildikó
Horejsi Iva
Ihnatisin Csilla
Kis Szemán Péter
Komenda Ágnes
Kormos Andrea

Kulik Tamás
Laczkó Magdolna
Lindmayer Katalin
Palotai Magdolna
Rendek Anikó
Szlovák Andrea

1984–1988
Horti Edit

Balla Mónika
Bege Mária
Berényi Zoltán
Deszk Mária
Gáspár Csaba
Heinrich Rita
Janek István
Jánszki Ildikó

Korbély Katalin
Lampert Csaba
Lestyák Ildikó
Máté Klára
Nozdroviczky Alena
Silye Györgyi
Szokol Emese
Szpisák Attila

1985–1989
Issovits Rozália

Baják Zoltán
Galda Beáta
Gancsár Mária
Hugyecz Anna
Ivanics Attila
Jelenek János
Kovács Róbert
Lampert Gergely
Mamuzcics Ákos
Mátrai Judit
Pap Krisztina

Rendek Erika
Román Klára
Szabó Henrietta
Szabó Mónika
Szutorcsik Krisztina
Tóth Mária
Urbanics Bernadett
Verebes Mária
Vojczek Zsuzsa
Wittmann Andrea

1986–1990
Kaveschán Ágota

Avar Hajnalka	Kucsera Andrea
Fekete Hajnalka	Kun Raymond
Fusková Alica	Kurucz Rita
Füßy Scarlett	Lindmayer Mónika
Hanuska Angelika	Majnek Attila
Jászberényi Ildikó	Salgai Szilvia
Kacsovsky János	Szabó Kázmér Endre
Kárpáti Andrea	Szűcs Ágnes
Kertészfi Andrea	Tukora Renáta
Korecz Gábor	Víg Kis Anita

1987–1991
Dr. Garai Anna

Benyovszki Judit	Oprendek Mónika
Nagy Veronika	Salik Gyula
Nógrádi Nóra	

1988–1992
Válint Tiborné

Avar Réka	Mészáros Miklós
Barczy Zsolt	Moravcsik Michaela
Borsiczky Vanda	Nagy Beáta
Diószegi Gizella	Paksi Krisztina
Dobos Péter	Pravetz Anita
Estočáková Ágota	Szabó Zsuzsanna
Hollósy Katalin	Szászvári Anikó
Ivanics Mónika	Tóth Erzsébet
Kartik Beáta	Ulicny Antal
Kustár Rozália	Varga Krisztina
Kutenics Szilvia	Wittmann Barbara

1989–1993
Kollárová Hana

Acsai Anikó
Angyal Judit
Báldi Gabriella
Čipka Ivan
Császári Éva
Csengődi Ágnes
Fábián Éva
Gunda Péter
Haraszi Petra
Hollós Roland

Horváth Endre
Hruskó Krisztián
Klausz Karola
Kocsis Borbála
Kozár Ágota
Körtvélyesi Ivette
Párkányi Mária
Številová Patrícia
Szabó Anett
Szabó Orsolya

1990–1994
Issovits Rozália

Bagdán Katalin
Berta Noémi
Dinka Klára
Gáspár Ivette
Hollósy Gabriella
Horváth Roland
Jurkovicsov Mária

Lampert Judit
Medveczky Katalin
Motika Szilvia
Rubin Hajnalka
Sutyinszky András
Sommer Petra
Ulicny László

1991–1995
Eszes Erzsébet

Barsi Gergely
Bucsánszky Alexandra
Czeplédi Ildikó
Dousková Zuzana
Ekrem Daniela
Jakus Anikó
Jelinek Judit

Kiss Igor
Majnek Katalin
Rezsák Katalin
Sommer Štěpán
Szabó Mónika
Szabó Zoltán
Tukora Radana

1992–1996

Hubacsek Ladislav IV. A

Ary Boglárka
Boda Katalin
Farkas Gusztáv
Kiss Ferenc
Petráss Alexandra

Rab Krisztina
Rozgonyi Róbert
Sebestyén Balázs
Tóth Renáta

1992–1996

Kollár Katarína IV. B

Brunáczki Mónika
Cziczka Orsolya
Csörgöl Anikó
Friedel Fruzsina
Halkovics Adrienn
Kálmán Norbert
Klausz Kornél
Krizsák Erzsébet
Mátrai Barbara

Mészáros Gábor
Mészáros Márk
Soóky Szilvia
Suska Hajnalka
Szeifert Annamária
Takó Krisztina
Vas Péter
Vágó Viktória
Zelina Attila

1993–1997

Eszes Zsuzsanna

Glück Mária Julianna
Gyöngyös Dóra
Gyöngyösi Mónika
Králik Ervin

Roznik Tímea
Varga Mariann
Zsámár Krystian Adrian

1994–1998
Issovits Rozália

Baka Zsuzsanna
Bódis Tamás
Csató Vanda
Galda Norbert
Gosztola Katalin
Halász Edit
Illés Albert
Issovits Márk
Kálmán Orsolya

Kovács Péter
Laczkó János
Lukács Gábor
Movik Rita
Nagy Bernadett
Številová Eleonóra
Szöllősi Rita
Ulicny Éva
Veres Nikoletta

1995–1999
Veres Vlastislava

Balog Tamás
Balogh Katalin
Benyó Márton
Gogolák Erzsébet
Horváth Ákos
Hubacsek Márton
Kosztka Róbert

Lukács Gábor
Nagy Zsuzsanna
Radics György
Seres Diána
Silling Nikoletta
Toldi Valéria

1996–2000
Issovits Rozália

Gedő Attila
Kara Tamás
Kertész Nóra
Klausz Bence
Körmöndi Kitty

Maulik Judit
Névery György
Sulykó Zoltán
Szabó Zoltán
Varga Tímea

1997–2001

Júlia Marloková Szabóová

Balouch Nadim
Csikós Ildikó
Garajszki Margit
Hackl Andrea
Kiss Tibor
Korán Krisztina

Kormos Jarmila
Kornfeldová Nelli
Körmöndi Zsolt
Papucsek Zlatko
Rácz Tomáš
Tick Zsuzsanna

1998–2002

Kornélia Rácz

Bašista Lýdia
Buris Károly
Farkas Peter
Fehér András
Ficza Ján
Halász Zsolt
Höseová Veronika
Jókai Zoltán

Komjáthi Anna
Kontó Márk
Kováčová Eva
Papucsek Márta
Schmögnerová Kinga
Simon Norbert
Sulykó Szilvia

1999–2003

Katarína Kollár

Bašista Johanna
Bašista Pavol
Blaško Ján
Gedő Ildikó
Horehľeď Andrea
Kiss Tibor
Labancz Viktória
Lakatos Benedek

Nagy Ladislav
Nádas Janka
Podhradaská Lea
Romanov Dávid
Roy Gabriella
Szamosi Levente
Tárnoková Tünde

2000–2004
Issovits Rozália

Benczeová Michaela
Dikáczová Monika
Faragó Izabella
Gallová Éva
Horváthová Veronika
Huszár František
Huszárová Hana
Kolozsvári Tímea

Kondéová Petra
Missíková Katarína
Nagy Dániel
Pápaiová Adrianna
Škultétyová Diana
Szamosi Etelka
Szarka Ágnes

2001–2005
Júlia Marloková Szabóová

Bašista Michal
Bögi Ludovít
Dikáczová Katarína
Gyökeresová Andrea
Tršo Lukáš
Hubáč Dušan
Kováčová Judita

Madarászová Agáta
Nagy Peter
Rudinský Peter
Stancz Valter
Szakállas Tomáš
Tóth Peter
Vincze Tibor

2002–2006
Kornélia Rác – Dr. Mária Juhászová

Czuczorová Viktória
Hrneková Eva
Juhász Oliver
Kartík Dávid
Katonová Anita
Kepštová Martina

Laczkó Gergő
Lešková Lea
Lovács Kristián
Molnár Angelika
Struhár Zoltán
Varová Petra

2003–2007

Marián Czina – Margita Zatyková

Czinová Renáta
Dobosiová Ramóna
Hulková Henrieta
Illés Claudia
Kopervász Andrea

Kovács Júlia Marianna
Molnárová Martina
Šimuneková Nikoleta
Sitová Krisztina
Valent Patrik

2004–2008

Issovits Rozália

Csóka Dávid
Gábrisová Petra
Horváth Gabriel
Kollárová Angela
Laiszner Nóra
Mančuška Peter
Maršíková Simona

Mizseiová Adriana
Pap Kitty
Pfliegelová Izabela
Sipiczka Karolína
Szénásiová Krisztina
Vanyová Sandra

2005–2009

Júlia Marloková Szabóová

Fabuľová Anna
Huber Szandra
Jakab Marin
Jakubčák Róbert
Kováčová Zuzana
Kovács Benjamin
Kovacsicsová Nikola
Laczóová Silvia
Mesiariková Lucia

Mészáros Mónika
Munkácsi Márk
Péčová Erika
Sedlárová Simona
Šmejkalova Veronika
Topolčániová Veronika
Valásek Péter
Voláková Silvia
Zelinková Daniela

NADSTAVBOVÉ ŠTÚDIUM

Manažment – Sekretárske práce

1998–1999

Ing. Alexandra Kovaľová

Molnárová Sandra
Motika Szilvia

Szabó Mónika
Tóth Renáta

1999–2000

Ing. Alexandra Kovaľová

Bán Zsuzsanna
Kornfeld Martin
Lukács Lívia

Bódis Tamás
Galda Norbert
Brúder Éva

1999–2001

Ing. Alexandra Kovaľová

Balogh Tamás
Gogolák Erzsébet
Kovacsovics Tamás

Polozsányiová Silvia
Rampaská Zuzana
Silling Nikoletta

2000–2002

Vlastislava Veres

Balogh Ágnes
Bolyky Alexandra
Kulcsár László
Miklós Attila
Miklós Veronika

Nagy Tibor
Sulykó Zoltán
Takács Edina
Varga Tímea

2001–2003

Ing. Alexandra Kovaľová

Bobříková Veronika
Csákányová Silvia
Hrnek Tomáš
Kazup Annamária

Mihalovič Radovan
Pelle Karol
Rácz Tomáš
Sósiková Zuzana

2002–2004

Vlastislava Veres

Buris Károly
Kún Tibor

Lábadyová Valéria
Tömösváryová Eva

2003–2005

Vlastislava Veres

Halász Zsolt
Kiss Tibor
Molnár Ákos
Sabó Ákos

Sedláková Livia
Sulykó Szilvia
Szamosi Levente

2004–2006

Ing. Alexandra Kovaľová

Artimovičová Bernadett
Barta István
Huszár František
Kecskés Ján
Sikora Tomáš

Szabová Anita
Širilo Štefan
Tóthová Gabriella
Csizmadia Ján

2005–2007
Vlastislava Veres

Farkas Kristián
Ficza Ján
Gál Szilárd

Hubáč Dušan
Krídlová Anita

2006–2008
Ing. Alexandra Kovaľová

Bozová Andra

Szabóová Edit

SPRIEVODCOVSTVO – HOSTESKÉ SLUŽBY

2001–2002
Eszes Erzsébet

Adamcsek Mária
Bábi Krisztián
Bertók Anett
Edmár Béla
Horváth Linda
Illés Zsuzsanna
István Anna

Kósa Anita
Kovács László
Molnár Anna
Molnár Tímea
Oláh Gábor
Polozsányi Szilvia
Rampaskó Zsuzsa

2002–2003
Eszes Erzsébet

Bergendiová Beatrix
Halamová Bianka
Halász Zsolt
Jókai Zoltán

Kovácssová Judita
Pelech Štefan
Sulykó Szilvia

2003–2004
Eszes Erzsébet

Benešová Tímea
Gálová Xénia
Szabóová Annamária

Kovácsová Borosová Alžbeta
Tóthová Gabriela

2004–2005
Eszes Erzsébet

Csoszor Mónika
Kasnyiková Mária
Kvaková Zuzana

Radič Alexandar
Németh Zoltán

2005–2006
Hubacsek Ladislav

Tršo Lukáš
Roy Gabriella

Stancz Valter

2006–2007
Hubacsek Ladislav

Csoszor Nóra
Dokič Sonja
Kovács Attila
Laczkó Gergő
Molnár Dalma

Szarka Ágnes
Szöllősi Krisztián
Tomič Darko
Vujič Branislav

2007–2008
Hubacsek Ladislav

Bakalič Branimír
Balatináč Milán
Kovács Kornélia
Kovács Viktória

Liszkai Ivett
Mitrič Attila
Perišič Ned

Päť rokov o nás v Ľudových novinách

Ľudové noviny prinášajú na svojich stránkach informácie o živote slovenskej komunity v Maďarsku. Dovoľujeme sme si do Pamätnice uviesť aj príspevky o našej škole a živote v nej za posledných päť rokov.

Sú najlepším dôkazom toho, ako sa v našej škole pracuje, čo všetko s našimi žiakmi a študentmi robíme. Tu zostanú uchované k rýchlemu nahliadnutiu pre ďalšie generácie našich žiakov a učiteľov ako inšpirácia pre ich ďalšiu prácu.

Grandiózna a vtipná stužková v Budapešti

(Uverejnené: pondelok, 23. december 2024)

V deň, keď sa predovšetkým menšie deti tešili na príchod Mikuláša rozdávať darčeky, štrnásť študentov budapeštianskeho slovenského gymnázia pripnutím modrej stužky prekročilo prah dospelosti.

V krásne vyzdobenej modro-bielo-striebornej telocvični školy umne vytvorené rady stoličiek obsadili rodičia, príbuzní a priatelia hlavných aktérov dňa. Pedagógovia a spolužiaci sa k nim pridali až potom, ako privítali a usadili hostí. Veselá vrava stíchla, keď moderátori stužkovej slávnosti, študenti jednástej triedy Dóra Trenková a Marcel Karakan, oznámili príchod študentov 12. ročníka na čele s triednou profesorkou Marcelou Somogyiovou.

Prítomných privítala a maturantom sa prihovarila riaditeľka Materskej a základnej školy, gymnázia a študentského domova s vyučovacím jazykom slovenským v Budapešti Monika Szabová. Ako uviedla, nadišla chvíľa, na ktorú sa gymnazisti mesiace pripravovali. Chvíľa, keď maturanti asi neistým krokom vstupujú do sveta dospelosti. Môžu byť hrdí na to, že im pripnú stužku v roku, keď oslavujeme 75. výročie založenia školy. Pani riaditeľka spomenula, že túto inštitúciu absolvovalo veľa popredných predstaviteľov našej slovenskej komunity a dnešní maturanti môžu pokračovať v ich šľapajach. Pripomenula im krásne chvíle, ktoré spolu prežili a zvlášť sa poďakovala ich triednej profesorky za to, že vedela usmerňovať študentov, stála pri nich, morálne i duševne im naznačovala správnu cestu. Na záver ubezpečila maturantov, že škola zostane ich druhým domovom, kde budú vždy vítaní. Zaželala im veľa šťastia, zdravia, lásky a úspechov v ďalšom živote.

Za tónov príjemnej hudby triedna profesorka slávnostne pripla trom dievčatám a jedenástim mládencom stužky nádeje. Po prípitku Stella Styevová a Donát Stocker v mene maturantov poďakovali rodičom i učiteľom za všetko,

čo pre nich urobili, za to, že ich obklopili obetavosťou a láskavosťou. Poprosili triednu profesorku, aby im aj naďalej pomáhala, aby úspešne zvládli skúšku dospelosti.

Po dojímavých chvíľach sa mikrofónu chopil matematikár Koppány Bene, ktorý najprv vtipne rozospieval prítomných, aby ich vzápätí prekvapil prednesom piesne Hallelujah. Potlesk utíchol, až keď sa slova ujali študenti 11. a 10. triedy, ktorí sa pripravili na rozlúčku s maturantmi nielen príhovormi, ale i veselým programom, ku ktorému sa pripojili aj hlavní aktéri stužkovej.

Nadišiel čas, keď hostia slávnosti mohli bližšie spoznať jednotlivých maturantov. Na plátne sa objavili fotografie zobrazujúce študentov v detstve a súčasnosti, sprevádzané krátkymi a vtipnými textami. Po projekcii zavládlo v sále ticho, blížilo sa vyvrcholenie stužkovej. Všetky zraky sa obrátili jedným smerom, kde pod rúškom tajomného modrého svetla nastúpilo v snehobielych plesových róbach a elegantných oblekoch jedenásť párov, aby predviedli pôsobivú choreografiu krásneho valčíka.

Tancom s rodičmi sa oficiálna časť stužkovej slávnosti skončila. Nie však pre maturantov, ktorí si spoločne pochutnali na torte a vykročili za zábavou do vysvietených ulíc hlavného mesta.

(VZS)

Kúзло rozprávok pomocou robotiky

(Uverejnené: piatok, 20. december 2024)

Robotika pre inkluzívny rozvoj atypických a typických detí

Zazvonil zvonec a rozprávke je koniec. Môžeme žiť na rôznych miestach, vyrastať v iných dobách, mať rôznych rodičov, ale jedno nás určite spája, a to sú rozprávky. Zábavné, odvážne, strašidelné, napínavé i poučné príbehy, do ktorých sme vo svete fantázie v detstve vstupovali a do ktorých by mali vstupovať aj naše deti. Ale doba sa mení, potreby, zručnosti, schopnosti detí už sú úplne odlišné aké mali malí pred desiatimi, dvadsiatimi rokmi. Ako tieto príbehy, rozprávky vplývajú na psychiku, komunikačné schopnosti a správanie súčasného dieťaťa? Aký obraz o svete si na základe nich utvára a čo všetko prinášajú rozprávky do života detí? Stačia dvojrozmerné príbehy deťom, ktoré sú socializované v digitálnom svete? Práve projekt RIDEX – Rozšírené robotické riešenia pre inkluzívny rozvoj atypických a typických detí sa pokúša hľadať riešenia a ponúka priehrdie podnetov k zamysleniu.

Cieľom projektu v rámci trojročného strategického partnerstva v oblasti školstva s podporou programu mobility Erasmus+, bolo, resp. ešte stále je, umožniť pedagógom, aby na základe vlastných skúseností zistili, ako možno princípy inkluzívnej pedagogiky spojiť s robotikou a rozprávaním príbehov (storytelling). Hlavným cieľom je však aktívne využitie vzdelávacích robotov v každodennej praxi, aby pomáhali deťom s ťažkosťami v učení, s problémami v komunikácii a správaní, a aby zmiernovali pocit menejcennosti a neúspešnosti detí so špeciálnymi potrebami, a tým aj každoročne zvyšujúcu sa mieru predčasného ukončenia školskej dochádzky už na základných školách. Do medzinárodného projektu sú zapojené školy z Turecka, Talianska, Španielska, Rumunska, Rakúska a viaceré vzdelávacie inštitúcie z Maďarska. Iniciátorkou zapojenia sa do výskumu v Materskej škole, všeobecnej škole, gymnáziu a internáte s vyučovacím jazykom slovenským v Budapešti je riaditeľka inštitúcie Monika Szabová, kým srdcami projektu sú informatička Monika Somogyváriová Juhászová a špeciálna pedagogička Erika Zemenová Palečková. Vedeckú záštitu nad programom garantujú výskumníčky Ústavu pedagogických vied ELTE Enikő Orsolya Bereczká, Anikó Fehérváriová a Borbála Bacsa-Károlyiová, ktoré pracovali na vytvorení testov a na záver sumarizujú a vyhodnocujú výsledky projektu.

Do projektu sú zapojené dve triedy, resp. skupiny z každej školy, jedna ako testovacia a druhá ako kontrolná skupina. Experimentálna skupina pracuje s programom RIDEX a s robotikou, zatiaľ čo druhá spracúva tie isté rozprávky bez pomoci robotiky. Účinnosť projektu sa bude merať porovnaním vstupných a záverečných výsledkov oboch skupín. Testy a kontrolné otázky sú zamerané na vývin schopností v štyroch kľúčových oblastiach 21. storočia, akými sú algoritmické myslenie, kreativita, sociálne a emocionálne kompetencie a prístup k robotike a vede.

Vítazmi projektu sú jednoznačne deti, ktoré vďaka programu majú možnosť získať nové zručnosti, s ktorými sa dostanú bližšie k požiadavkám 21. storočia.

(ik)

Budapešťianski študenti znovu na literárnej exkurzii

(Uverejnené: sobota, 30. november 2024)

Po stopách národného obrodenia II.

Pani učiteľka slovenčiny pre nás každý rok pripraví projekt, vďaka ktorému môžeme my, študenti našej školy navštíviť miesta spájajúce sa so slovenskou literatúrou a dejinami. Takýmto spôsobom dostaneme lepší prehľad o učive a získame cenné informácie, ktoré možno nezaznejú na hodinách. Tieto exkurzie nie sú užitočné iba pre naše maturity a ďalšie vzdelávanie, ale pomocou nich môžeme bližšie spoznať Slovensko, Slovákov a ich kultúru.

Minulý rok sme prešli po stopách života Andreja Sládkoviča. Boli sme v Krupine, Banskej Štiavnici, Hronseku, Radvani, ale odbočili sme aj do Tajova, ktorý sa spája s Jozefom Gregorom Tajovským a do Hronského Beňadiku do gotického kláštora. Tentokrát (22. – 24. októbra) sme sa vydali po stopách matičných. Exkurzia sa mohla uskutočniť vďaka finančnej podpore z Úradu pre Slovákov žijúcich v zahraničí (106/HU/2024) a Slovenskej národnostnej samosprávy V. obvodu Budapešti. Ďakujeme!

Prvý deň

Po dlhej ceste autobusom sme konečne dorazili do Kláštora pod Znievom. Je to dedina postavená pod krásnymi horami, ale my sme tam nešli kvôli krásam prírody. Pre nás bol oveľa dôležitejší fakt, že v tejto obci stálo tretie slovenské matičné gymnázium.

Prvá budova tohto gymnázia dnes funguje ako súkromná základná umelecká škola. Druhá budova (z nášho pohľadu najdôležitejšia) je dnes prerobená na pamätnú izbu. Je tam výstava o histórii Kláštora pod Znievom, ktorej súčasťou je aj história slovenského gymnázia.

Prvé záznamy o obci sú z roku 1113, z čias kráľa Kolomana. Meno dostal podľa hradu Zniev, ktorého ruiny dodnes stoja na neďalekom kopci. Belo IV. tam mal sídlo počas tatárskeho vpádu. Narodila sa tam údajne aj jeho dcéra svätá Margita, podľa ktorej je pomenovaný Margitin ostrov v Budapešti.

Do 18. storočia sa obyvatelia Kláštora pod Znievom zaoberali hlavne olejárstvom a obchodovaním. Vraj boli výborní a uznaní až za hranicami Ruska.

Keď preskočíme do čias matičných, dostaneme sa do obdobia, kedy tam bolo zriadené tretie matičné gymnázium v Hornom Uhorsku. V roku 1869 tak už boli na území dnešného Slovenska tri gymnáziá, kde sa študenti mohli vzdelávať po slovensky. Ďalšie dve boli v Revúcej a Martine, lenže tie boli

evanjelické, katolíci zatiaľ takúto školu nemali a rozhodli sa, že škola bude fungovať práve v tejto dedine, vtedy mestečku. Zaujímavé je, že okolie Kláštora pod Znievom je čisto evanjelické, a iba táto obec ostala katolíckou, teda aj škola v nej bola katolícka. Prvým riaditeľom gymnázia bol Martin Čulen.

Študenti ale nemali riadny žiacky domov. Bývali na privátoch v rodinách. Škola bola veľmi prísna a každé ráno po omši profesori kontrolovali, či si študenti dávajú pozor na svoju obuv, ktorú dostali ako „štípéndium“, či nepijú alebo nefajčia. Keď poriadok nedodržali, dostali fyzický trest – obrovskú facku. Avšak aj napriek tejto prísnosti tam študenti radi chodili, veď mohli maturovať v slovenčine – v rodnom jazyku. Popri tom sa učili aj po česky, rusky, nemecky a latinsky, mali aj veľa iných hodín, tak ako študenti dnes.

V tom istom čase tam na vyváženie slovenskej školy uhorská vláda postavila Maďarský učiteľský ústav, v ktorom študovali aj niektorí významní slovenskí spisovatelia, napr. J. G. Tajovský a Martin Kukučín.

Slovenské gymnázium v Kláštore pod Znievom malo dokonca tri budovy. Prvá, už spomenutá, je dnes základnou umeleckou školou, druhá pamätnou izbou a tretia je dodnes fungujúcou základnou školou.

Ako aj meno obce ukazuje, nachádza sa tam aj kláštor. Dnes funguje ako rehabilitačné a sociálne centrum. Pod kostolom sa nachádzajú tri krypty, v jednej z nich je pochovaný Benedikt Szöllösi, autor barokového cirkevného spevníka *Canthus Catholici*.

Z Kláštora pod Znievom sme prešli do skanzenu slovenskej dediny v Martine. Sú tam architektonické pamiatky zo štyroch oblastí Slovenska: Liptov, Turiec, Orava a Kysuce. Spozorneli sme, keď nám sprievodkyňa povedala, že na cintoríne sa pochovávali zvlášť katolíci a evanjelici, na okraji boli pochovaní žobráci a nepokrstené deti, a za múrom pochovávali samovrahov.

Druhý deň

Skoro ráno sme už sedeli v Literárnom múzeu v Martine. Aj Matica slovenská, podobne ako gymnázium v Kláštore pod Znievom, má tri budovy. V prvej je dnes Literárne múzeum, v druhej sídli Matica slovenská a tretia funguje dnes ako Slovenská národná knižnica.

V múzeu sme dostali zhrnutie celej slovenskej literatúry. Rozprávali nám všeličo zaujímavé od veľkomoravských čias až po dnešnú dobu. Hoci sme už väčšinu preberali v škole na hodinách slovenskej literatúry, nevyrovná sa to zážitkom vidieť originálne exempláre diel, rukopisy, portréty a maľby, neopomenúc to, koľko nových informácií a historiek sme sa dozvedeli od našej

sprievodkyne. Naviac, naša trieda zarecitovala začiatkové verše básne Slávy dcéra pred portrétom Jána Kollára.

Cestou do budovy Matice slovenskej sme sa zastavili na Memorandovom námestí. Tam sa v roku 1861 konalo Memorandum slovenského národa. Na počesť tejto udalosti je tam postavený pamätník, k nemu sme položili veniec.

Budova Matice slovenskej je obrovská. Je ťažké si predstaviť, že sa na ňu ľudia voľakedy groš po groši museli vyzbierať. Pred budovou stojí socha Matice. Dookola je park s bustami významných predstaviteľov Matice slovenskej alebo tých, ktorých životné dielo sa k nej viaže. Je tam napríklad busta Karola Kuzmányho, Ľudovíta Štúra a Anny Jurkovičovej Hurbanovej. Trošku vzadu stojí aj socha sv. Cyrila a Metoda.

Mali sme možnosť vstúpiť aj do budovy. Tam sme videli reprezentačnú miestnosť plnú obrazov členov Matice slovenskej. Ale teraz si nemyslíte, že tam boli len dnešné fotky. Našla sa aj fotka, na ktorej stojí Jozef Miloslav Hurban.

Okrem toho som v budove našla aj obrovskú mapu Slovenska, do nej zapichnuté rôznofarebné špendlíky. Tie znamenali všetky miestne organizácie Matice slovenskej. Skoro tam ani miesta nebolo.

Z Matice slovenskej sme sa po pár minútach chôdze ocitli na Národnom cintoríne. Mali sme za úlohu pohľadať hroby veľkých osobností. Nebolo ťažké nájsť slovenské trikolóry, hoci sa tam pochovávali aj martinskí občania. Nakoniec sme našli hroby Martina Kukučína, Jána Kalinčiaka, Svetozára Hurbana Vajanského, Anny Jurkovičovej Hurbanovej, Jozefa Cígera Hronského, Janka Jesenského, dokonca aj fotografa Karola Plicku, ktorý, hoci je Čech, je pochovaný na Slovensku. Nachádza sa tam aj symbolický hrob Janka Kráľa. Janko Kráľ tam však nie je pochovaný. Jeho telo (resp. hrob) sa nikdy nenašlo.

Tretí deň

Tretí deň bol dosť krátky, lebo sme sa museli vrátiť do školy. Ráno po nastúpení do autobusu, sme sa vybrali do Mošoviec. Mošovce sú rodnou dedinou už spomínaného autora Slávy dcéry Jána Kollára. Nad vstupom do múzea bolo napísané: Slávme slávne slávu Slávov slávnych. Trošku sme medzi sebou súperili, kto to vie prečítať rýchlejšie. V dome sme sa dozvedeli, že väčšina je už nanovo postavená, lebo pred mnohými rokmi skoro všetko zhorelo, iba jedna izba je originálna.

Naša sprievodkyňa nám ukázala rukopisy, citácie, fotky a všeličo, čo sa o Kollárovi dalo dozvedieť. Najviac sa mi páčili originálne exempláre jeho diel. Tiež bolo veľmi zaujímavé porovnávať Slávy dcéru v češtine, ktorou ešte

Kollár písal, s prekladom Ľubomíra Feldeka do dnešnej slovenčiny. Všimla som si aj fotky jeho potomkov. O nich je zaujímavé povedať, že od čias Kollára sa v rodine rodili dcéry a všetky dostali meno Ľudmila, podľa Kollárovej dcéry, avšak už to nebude ďalej pokračovať, lebo poslednej dcére sa narodil chlapec a tomu sa nedá dať meno Ľudmila. Nakoniec sme si aj tam zarecitovali časť Predslovu zo Slávy dcéry.

Nové poznatky z exkurzie si budem niešť so sebou po celý život, tak isto ako zážitky. Užívala som si používanie slovenčiny, zvlášť dobre mi padlo, keď samotní Slováci chválili moju slovenčinu. Už sa neviem dočkať budúcej exkurzie, ktorá, ako nám už pani učiteľka prezradila, bude po stopách Ľudovíta Štúra a Jozefa Miloslava Hurbana.

Dóra Trenková, študentka 11. ročníka

Metodické doškoloňovanie slovenčinárov v Budapešti

(Uverejnené: piatok, 29. november 2024)

Za účasti 22 pedagógov a 10 odborníkov školstva v Maďarsku sa v spolupráci Univerzity Komenského v Bratislave a Celoštátnej slovenskej samosprávy v Maďarsku uskutočnilo v Budapešti doškoloňovanie slovenčinárov pod názvom „Ako efektívne učiť a hodnotiť v slovenskom jazyku“.

Do celodenného kurzu sa aktívne zapojili slovenčinárky z 15 škôl z celého Maďarska, z Nového Mesta pod Šiatrom, Čabačúdu, Dunaedhazu, Katolíckej školy v Dabaši, Mlynkov, Santova, Kestúca, Čívu, Tardoša, Bánhidu, Terian, Novej Huty, Répáshkej Huty, Jášču i Budapešti.

Po celodennej práci vo veselej nálade dostali pedagógovia k svojej každo-dennej práci užitočné publikácie SAS UK a certifikáty o školení.

Ďakujeme lektorkám Studia Academica Slovaca za vysokú profesionálnu odbornosť a osožné metodické rady k vyučovaniu slovenčiny v našich školách.

Podujatie sa mohlo uskutočniť vďaka finančnej podpore Ministerstva školstva, výskumu, vývoja a mládeže SR. Za pohostinnosť a spoluprácu ďakujeme budapeštianskej slovenskej škole, ktorá poskytla na doškoloňovanie priestory!

(EL)

Zábavy nikdy nie je dosť

(Uverejnené: nedeľa, 10. november 2024)

Tekvicové dni, noc svetlonosov, noc strašidiel, halloween... každý si vyberie podľa gusta, čo sa mu zapáči. Sú takí, ktorí by tento „sviatok“ zakázali, a aj takí, ktorí ho využívajú ako možnosť aktívnej zábavy s deťmi.

Tak tomu bolo koncom októbra aj v Materskej škole, základnej škole, gymnáziu a internáte s vyučovacím jazykom slovenským v Budapešti, samozrejme bez náboženskej či marketingovej ideológie, že pedagógovia využili možnosť a zabavili sa spolu so svojimi zverencami. Na nádvorí školy opekali cukríky marshmallows, tep sa im zrýchlil v tmavom labyrinte plnom strašidiel (či pedagógov) v pivnici školy, zaspievali si evergreeny na karaoke, vypočuli si improvizovaný klarinetový koncert a samozrejme tancovali, spievali a cítili sa vynikajúco.

Strážcom ohňa bol zástupca riaditeľky školy Peter Pečeňa, o pivničnú zábavu sa postarali učiteľky Agáta Kosárová-Bartalosová, Simona Husaniková a Silvia Salgaiová a koncertom potešil poslucháčov študent maturitného ročníka Norbert Csikós.

(ik)

Škola v prírode – Spoznaj svoje korene

(Uverejnené: piatok, 04. október 2024)

Tento rok som sa druhýkrát zúčastnila Školy v prírode – Spoznaj svoje korene. Strávila som tam opäť celý september ako učiteľka slovenského jazyka. Táto „škola“ si ma získala z viacerých dôvodov. Tým prvým je samotná myšlienka celého projektu – aby deti spoznali krajinu, kde sú ich korene a rovnako tak aj jazyk.

Myslím si, že je naozaj dôležité vedieť, odkiaľ pochádzame a kto sú naši predkovia. Cieľom celého pobytu je v slovenskom prostredí zabezpečiť pre žiakov slovenských národnostných škôl možnosť zdokonaľovať sa v slovenskom jazyku, prehĺbovať v nich pocit spolupatričnosti so slovenským národom, pripraviť ich na štátnu jazykovú skúšku zo slovenského jazyka, spoznávať históriu, kultúru a prírodné krásy Slovenska.

Druhým dôvodom, ktorým ma Škola v prírode očarila, sú ľudia, ktorí sa na tomto projekte podieľajú. Ruženka Egyedová Baráneková je nielen

predsedníčkou Zväzu Slovákov v Maďarsku (ZSM), ale aj dušou a srdcom celého projektu. Jej zaniietenosť a láska, s ktorými to všetko vedie, sú aj pre mňa veľkou inšpiráciou. Rovnako skvelí sú aj ďalší učitelia – Katarína Kovačechová, Viliam Kačaliak, Juraj Súdí ml. a animátori Tory a Matyz, ktorí učia a vedú deti k slovenskému jazyku, ale aj k dôležitým ľudským hodnotám. V neposlednom rade tento úžasný projekt funguje aj vďaka vedeniu a všetkým zamestnancom penziónu Tále v Bystrej. To, s akou láskou sa o nás starajú, ako všetko organizačne zabezpečujú, nie je v dnešnej dobe samozrejmosť, ale veľká vzácnosť a my všetci sa tam vďaka nim cítime viac než fantasticky.

Škola v prírode – Spoznaj svoje korene trvá jeden celý mesiac – september. Prvé tri týždne ju navštevujú žiaci základných škôl z Maďarska. Štvrtý týždeň patrí študentom Slovenského gymnázia v Budapešti a Gymnázia v Báčskom Petrovci v Srbsku.

Každé ráno mládež začína rozecvičkou s animátormi, a potom nasleduje dopoludňajšie vyučovanie slovenčiny. Žiaci sú rozdelení do troch skupín podľa ich jazykovej znalosti. Na hodinách slovenského jazyka, ktoré vediem ja, V. Kačaliak a K. Kovačechová si žiaci rozvíjajú slovnú zásobu, učia sa o histórii, folklóre a ľudových zvykoch Slovenska, ale zdokonaľujú sa aj v tom, ako sa vyjadrovať a reagovať v bežných životných situáciách. Učiteľ Juraj Súdí prostredníctvom hudby a rozličných hudobných nástrojov a metód učí deti piesne o priateľstve, o Jánošíkovi, populárne piesne a spievajú aj hymnu školy v prírode.

Keď už spomínam učiteľov, nedá mi nespomenúť tých, ktorí svojich žiakov do Školy v prírode privedú a zodpovedajú za nich dvadsaťštyri hodín denne počas siedmich dní pobytu. Aj im deti vďačia za to, že môžu niečo takéto zažiť. Popoludňajšie a večerné aktivity vedú počas celého projektu animátori Martina Kádarová – Matyz a Richard Novák – Tory. Niektoré sa odohrávajú vonku v prekrásnej tatranskej prírode a niektoré v penzióne, v závislosti od počasia. Každý deň žiaci vytvárajú zmiešané skupiny a animátori sa snažia o to, aby zamestnania boli dynamické, zábavné, aby žiaci spolu komunikovali, rozmýšľali, boli kreatívni a vynaliezaví.

V škole v prírode sa ďalej žiaci nielen zdokonaľujú v slovenskom jazyku, ale majú aj množstvo sprievodných podujatí – pešia túra v krásnom prostredí Táľov, raft na Hrone a divadelné predstavenie Potulného divadla J + T z Medzibrodu, ktoré vedú páni Tomáš Pohorelec a Juraj Haviar. Mládež si taktiež užíva celodenný výlet do Bachledovej doliny, prechádzku v korunách stromov alebo okolo Štrbského plesa, ale aj návštevu Bojnického zámku a Jaskyňu mŕtvych netopierov.

Za zmienku určite stojí aj spolupráca zahraničných škôl s tými slovenskými počas tohto projektu. Tento rok sme spoločne navštívili Gymnázium Andreja Sládkoviča v Banskej Bystrici a svojou účasťou nás potešila aj riaditeľka Drahomíra Tereňová zo Spojenej školy Hlavná 1 v Pohronskej Polhore. Pani riaditeľka by rada našla partnerské školy na rozličné projekty, takže ak by mala nejaká škola záujem, môžete sa jej ozvať na dterenova@gmail.com. Žiaci štvrtého turnusu absolvovali aj besedu o Slovákoch v Maďarsku a ich organizáciách, o čom im prišli porozprávať slovenský parlamentný hovorca Anton Paulik a významný publicista, básnik, fotograf a tajomník VPN ZSM Imrich Fuhl.

Na záver by som dodala, že v dnešnej dobe nie je dôležité len miesto, na ktorom práve stojíme, ale aj to, odkiaľ pochádzame a kam smerujeme. V živote nás totiž neformuje len to, kto sme, ale aj to, kto boli naši predkovia, kde sú naše korene. Až keď budeme dobre poznať svoju históriu, až vtedy sa vieme ešte viac zdokonaľovať a formovať. Aj to je jeden z dôvodov, prečo je Škola v prírode – Spoznaj svoje korene tak dôležitá – pretože aj vďaka nej mnohí žiaci zistia, odkiaľ pochádzajú a slovenský jazyk prežíva naďalej aj za hranicami Slovenska.

Simona Husaníková

Týždeň čítania v budapeštianskej škole

(Uverejnené: nedeľa, 12. máj 2024)

V našej škole je už tradíciou, že sa na jar v rámci projektového týždňa venujeme čítaniu a práci so slovenskými literárnymi textami. Náš tohtoročný čitateľský projekt prebiehal od 15. do 19. apríla. Venovali sme ho slovenským autorom, ktorí žijú v Maďarsku a píšú po slovensky.

Pondelkové otvorenie týždňa bolo podnetom na tvorivú prácu a poskytlo námiet na výber autorov, o ktorých jednotlivé ročníky robili svoje projekty. Na úvod nám Zorka Nagyová zarecitovala báseň Naša reč od Gregora Papučka, potom sme v mini kvíze zistili, čo vedia naši žiaci o slovenskej literatúre v Maďarsku. Pýtali sme sa ich, ktorých slovenských autorov poznajú. Potešilo nás, že mená ako Gregor Papuček, Juraj Dolnozemský, Imrich Fuhl, Eva Fábiánová, Pavol Kondač, Zoltán Bárkányi Valkán, alebo Michal Hrivnák im nie sú neznáme. Takisto nás zaujímalo, či podľa nich píšú viac muži alebo ženy. Ich odpoveď bola správna. Viac máme mužských autorov ako ženských. Posledná otázka, či je medzi autormi viac spisovateľov starších alebo mladších ako

päťdesiat rokov nás nasmerovala k jednému z cieľov nášho projektu – vzbudiť u našich žiakov záujem inšpirovať sa textami a možno sa pokúsiť niečo vlastné napísať.

Pre básne a prózu od slovenských spisovateľov v Maďarsku sme sa rozhodli aj preto, lebo niektorí z autorov v minulom roku oslávili životné jubileá – Gregor Papuček v júni 85 rokov, Juraj Dolnozemský v novembri krásnych 95 rokov. Na diaľku sme im zagratalovali jedným veľkým potleskom.

Spomenuli sme si aj na santovského básnika Alexandra Kormoša, ktorý chodil pravidelne medzi nás ako člen poroty recitačnej súťaže Slovenskej samosprávy XIII. obvodu Budapešti. Pamätáme si ho s jeho nerozlučnou gitarou, keď nás učil spievať nádhernú slovenskú pieseň Na Kráľovej holi. Žiaľ, Alexander Kormoš už nie je medzi nami, opustil tento svet 10. marca 2020. My sme mu poslali do spisovateľského neba tichú spomienku

Mnohí zo slovenských autorov sú bývalými žiakmi našej školy – Gregor Papuček chodil do slovenskej základnej školy v Budapešti, gymnázium navštevoval v Békešskej Čabe, Imrich Fuhl a Eva Fábiánová tu maturovali.

G. Papuček raz v jednom rozhovore, ktorý s ním robila teraz už študentka 10. ročníka Dorka Trenková na otázku „Čo by odkázal budúcej generácii básnikov?“ odpovedal: „Milá Dorka, či ja môžem niečo odkázať tomu, kto sa hádam ešte ani nenarodil? Zatiaľ, žiaľ, tú nasledujúcu generáciu nevidím. Sú vo vašej škole žiaci, ktorí píšú básne? Kiež by boli! To by ma potešilo. Odkázal by som im, aby si uvedomili, aký vzácny je náš slovenský jazyk. Je to slovanské esperanto! Kto ovláda slovenčinu, ten môže ísť do Prahy, Varšavy, Moskvy, Petrohradu, Lubľany, a nikde sa nemusí cítiť celkom cudzím, lebo sa všade dohovorie. Je to mimoriadne vzácny jazyk. Ale kto chce písať básne, ten dobre urobí, ak sa stále len po slovensky zhovára, aby si slovenčinu čím lepšie osvojil a nacvičil. Čím lepšie si ju osvojí, tým ľahšie nájde slová na vyjadrenie svojich zložitých myšlienok.“

Nech sú tieto jeho slová inšpiráciou aspoň pre niektorých, ktorí si zatiaľ píšú svoje texty a básne do zošita. Nebojte sa ich zverejniť, ukázať, možno medzi nami vyrastá budúca generácia básnikov alebo prozaikov.

Na záver nášho stretnutia nám tretiaci zarecitovali básne, ktoré sa už naučili na hodinách slovenského jazyka.

Náš projekt má svoju tradičnú štruktúru. Pondelok je vždy venovaný hlasnému čítaniu. V čitateľskom maratone sa v jednotlivých triedach od prvého po jedenásty ročník čítali antológie. Mladší žiaci čítali básne zo zbierky Fialôčka, fiala, tí starší mali k dispozícii Výhonky. V utorok, stredu a štvrtok spravidla pracujeme na triednych projektoch. Triedy si zvolili svojho autora, pracovali

s jeho textami a získané poznatky spracovali na projektový výkres. Štvrtok sa okrem dokončovania prác venujeme súťažnému čítaniu s porozumením. Tento rok sme pridali ako druhú disciplínu aj tvorivé písanie. Súťažilo sa v 4–5 členných družstvách z každej triedy od 3. do 11.ročníka. Texty, s ktorými žiaci pracovali, sme vybrali znovu z tvorby našich autorov, takisto aj kľúčové slová, ktoré boli témami tvorivého písania. Všetky vypracované projekty sme vo štvrtok poobede vystavili v aule školy, aby sme ich v piatok na mimoriadnej celoškolskej hodine slovenčiny mohli predstaviť spolužiakom.

V piatok sa teda u nás prezentovalo, vyhodnocovalo a odmeňovalo. Každá trieda si zaslúžila sladkú odmenu, víťazné družstvá dostali diplomy a vecné ceny. Naše poďakovanie patrí samozrejme aj kolegyniam a kolegovi, ktorí svojich žiakov nasmerovali na konkrétnych autorov a poskytli im cenné rady, ako projekty uchopiť a spracovať. Každý bol iný, niektorí sa venovali básňam, iní próze, niektorí vytvorili kreslené príbehy, iní pracovali s kľúčovými slovami, ďalší s rozdelením na os postáv a os geografie, niekto spracoval život a tvorbu autora. Kreativita sa prejavila v každom projekte. Projektové práce si môžete po ukončení výstavy pozrieť na facebookovej stránke našej školy. Veríme, že sa nám podarilo niekoho inšpirovať. Už teraz rozmýšľame nad témou budúceho roka.

Anita Holá, vyslaná učiteľka MŠVVaM SR

Čakajú ich nové výzvy

(Uverejnené: sobota, 11. máj 2024)

Gaudeamus igitur iuvenes dum sumus (Radujme sa teda kým sme mladí) – znelo na chodbách, školskom dvore, v triedach a slávnostne vyzdobenej telocvični budapeštianskej slovenskej školy. Dňa 30. apríla sa tam konala rozlúčková slávnosť 19 študentov dvanástej triedy, ktorých viedla triedna profesorka Kristína Chabanová.

Lúčili sa s nimi riaditeľka inštitúcie Monika Szabová a študenti jedenástej triedy za prítomnosti rodinných príslušníkov, príbuzných, priateľov, žiakov a učiteľov školy. Medzi terajšími maturantmi sú aj takí, ktorí prekročili prah inštitúcie pred 15 alebo 16 rokmi a medzi jej múrmi vlastne dospeli, čo pridalo celej slávnosti dojímavú atmosféru.

„Dnešný deň je dôležitým míľnikom vo vašom živote, končí jedna kapitola a začína sa nová cesta plná výziev a príležitostí... Máte pred sebou svet plný možností, na ktoré ste sa dlho pripravovali. Nezabudnite, že ste hodnotní

a šikovní a môžete sa stať hocikým,“ povedala M. Szabová, ktorá vyzdvihla prácu pedagógov a rodičov, ktorí sa tiež zaslúžili o doterajšie výsledky maturantov. „Ďakujem vám, že ste boli súčasťou našej slovenskej školskej rodiny, že ste nás obohatili svojou prítomnosťou, že ste sa stali členmi slovenskej inteligencie v Maďarsku,“ vyzdvihla riaditeľka a odovzdala darčeky najlepším študentom ako uznanie ich práce v škole a mimoškolskej činnosti.

V mene lúčiacich sa maturantov sa prítomným prihovorili Krištof Puha a Panna Klányiová. Spomenuli spoločne strávené chvíle, triedne výlety a momenty, ktoré sú pre nich nezabudnuteľné. Sami sa priznali, že ich kolektív nebol najlepší, ale posledný mesiac sa našli a zomkli v skvelú komunitu. S odchádzajúcimi spolužiakmi sa rozlúčili žiaci jedenástej triedy. Nielen im zaspievali, ale vo svojich príhovoroch spomenuli aj spoločne prežité momenty a pripomenuli zodpovednosť, ktorú teraz prevezmú od nich, ako najstarší študenti školy.

V mene študentskej samosprávy sa s maturantmi rozlúčil Henrik Kirschner.

Krištof Puha a Nikita Palkech predniesli dojímavú pieseň Korene a potom nasledovalo už iba pripnutie triednej stuhy na školskú vlajku, prekvapenie učiteľského zboru v podobe spoločne zaspievanej piesne a všetci sa vybrali na dvor. So školou a rokmi strávenými na strednej škole sa maturanti rozlúčili vypustením balónov a k tomuto dojímavému momentu založili aj novú tradíciu, zasadenie stromčeka na dvore inštitúcie.

(ef)

Maturitné skúšky na našich gymnáziách

(Uverejnené: sobota, 11. máj 2024)

Písomnou skúškou z národnostného, teda aj slovenského jazyka a literatúry sa 3. mája začali maturitné skúšky v gymnáziách a stredných školách s maturitou v Maďarsku, takže aj v našich dvoch slovenských gymnáziách, v Békešskej Čabe a Budapešti.

Skúška, ktorú považujeme snáď za najzávažnejšiu v živote, za skúšku zrelosti, pokračovala ďalšími predmetmi celý nasledujúci týždeň, ba dokonca v budapeštianskej škole do 16. mája, kde maturovali dve študentky z biológie a jedna z chémie. Keď sme sa rozprávali so zástupcami riaditeľov našich škôl, mali študenti za sebou prvé písomky zo slovenského jazyka a literatúry a z maďarského jazyka a literatúry. Pedagógovia mali z dovtedajších výsledkov dobrý pocit. Ich žiaci mali síce trému, niektorí až prílišnú, ale nemali dojem,

že by na skúške dospelosti úplne nič nevedeli. Nateraz sa zdá, že maturitné skúšky prebehli bez komplikácií.

Zástupkyňa riaditeľky Slovenského gymnázia, základnej a materskej školy a študentského domova v Békešskej Čabe Mária Czégényová povedala, že v 12. ročníku majú 11 žiakov a 8 z nich absolvuje maturity zo slovenského jazyka a literatúry vyššieho stupňa. Dozvedeli sme sa aj to, že si pochvaľovali tému analýza tvorby Zoltána Bárkányiho Valkána. Úloha im bola o to viac známa, že to bola téma tohtoročnej Študijnej súťaže stredoškolákov, známej pod skratkou OKTV (Országos Középiskolai Tanulmányi Verseny). „Traja študenti zostali v našej škole, aby napísali maturitnú skúšku stredného stupňa. (Ostatní písali v na to určenej inej inštitúcii v meste – pozn. red.) V prvej časti mali porozumenie textu a v druhej si mohli vybrať buď výklad charakteristiky malomeštiacky pani Rafikovej alebo zobrazovanie Pilíša očami pilíšskych básnikov, Imricha Fuhla a Gregora Papučka. U všetkých vyhrala pani Rafiková. Ako sa im darilo? To zatiaľ nevieme, ale kto išiel na vyšší stupeň, určite to dobre zvládol.“ V pondelok všetci čabianski maturanti písali skúšku z maďarského jazyka a literatúry stredného stupňa. Tvrdili síce, že úloha bola ľahká, ale vyžadovalo sa od nich veľa faktografických údajov. Z matematiky mali rôzne úlohy, zdanlivo ľahšie, ale podľa odborného učiteľa vonkoncom nie jednoduché. Ak niekto neurobí skúšku z matematiky aspoň na 13 bodov, musí ísť na ústnu opravnú skúšku, aby neprepadol. Z dejepisu písali všetci po slovensky, pričom dvaja študenti sa podujali aj na skúšku z vyššieho stupňa. Jedného čabianskeho študenta čaká aj skúška vyššieho stupňa z fyziky a jednu študentku zas skúška na strednom stupni z biológie. Jednoznačne najpopulárnejším predmetom je angličtina, z 11 maturantov 8 má za sebou predčasnú maturitu vyššieho stupňa, pričom museli zložiť aj klasifikačné skúšky z vedomostí desiateho, jedenásteho a dvanásteho ročníka, lebo absolvovali štvorročné štúdium predčasne.

Takisto je populárna angličtina aj na budapeštianskom gymnázii, kde z 19 študentov 12. ročníka siedmi zmaturovali z tohto predmetu už vlani. Podobne tento rok predčasne maturovalo z angličtiny 10 tretiaikov na vyššom stupni a ďalších 5 na strednom stupni. Zástupca riaditeľky Peter Pečeňa bol zodpovedný za priebeh písomných maturitných skúšok vo svojej učiteľskej kariére po prvý raz. Svoju úlohu bral patrične vážne. Pre naše periodikum povedal, že by sa nerád pustil do odhadovania úspechov študentov, kým nie sú písomky opravené. Čo však mohol už prezradiť bol fakt, že väčšina budapeštianskych študentov skladala maturitné skúšky z matematiky v slovenčine. Maturitnú skúšku zo slovenského jazyka a literatúry vyššieho stupňa si zvolili

traja a šesťnásť odpovedali na otázky stredného stupňa. Z biológie sa maturovalo aj po maďarsky, aj po slovensky. Maturitnú skúšku z dejepisu mohli písať študenti po maďarsky, podujali sa na to dvaja, i po slovensky, tak urobili sedemnásiť. Otázky testu v týchto dvoch jazykoch neboli totožné a boli takí študenti, ktorých to prinajmenšom prekvapilo. Z matematiky všetci maturovali na strednom stupni, podobne aj z maďarčiny, okrem dvoch študentov, ktorí ako občania Slovenskej republiky dostali možnosť zložiť maturitnú skúšku z maďarčiny ako maturitu z cudzieho jazyka.

13. mája študenti maturovali z digitálnej kultúry, ako voliteľného predmetu, o deň neskôr z biológie a 16. mája z chémie. Ústne skúšky sa začínajú 23. mája predmetom Slovenská vzdelanosť a pokračujú až do konca júna, kedy žiaci dostanú aj maturitné vysvedčenie.

(-tre)

Kvíz pre budapeštianskych gymnazistov

(Uverejnené: streda, 27. december 2023)

Slovenská samospráva II. obvodu Budapešti po deviaty raz zorganizovala pre slovenských gymnazistov vedomostný kvíz. Otázky nikdy nie sú jednoduché, ale predstavitelia voleného zboru sa vždy postarajú o to, aby v prednáškach pred kvízom zazneli správne odpovede. Nebolo tomu inak ani 30. novembra.

Vtedy sa 18 budapeštianskych gymnazistov a ich učitelia Marcela Somogyiová a Peter Pečeňa stretli v preslávenej reštaurácii Ferdinand známej svojou českou a slovenskou kuchyňou s poslancami zboru II. obvodu a ich hosťami, aby si zmerali vedomosti na tému Národnostný zákon, samosprávy a občianske organizácie Slovákov v Maďarsku. Program moderovala predsedníčka Slovenskej samosprávy II. obvodu Ľubomíra Fallerová.

Parlamentný hovorca Slovákov v Maďarsku Anton Paulik, predsedníčka Celoštátnej samosprávy Slovákov v Maďarsku (CSSM) Alžbeta Hollerová Račková a konateľ Neziskovej verejnoprospešnej spoločnosti SlovakUm, s. r. o. Imrich Fuhl vo svojich prednáškach jednoznačne prezradili odpovede na otázky kvízu. Študenti mali len pozorne počúvať a potom správne označiť jednu zo štyroch možných odpovedí. Kvíz je vlastne previerkou porozumenia hovoreného a písaného slovenského textu. Odpovede na otázky Kedy schválil maďarský parlament Zákon o právach národných a etnických menšín?, či Kedy sa konali prvé voľby členov slovenských menšinových samospráv?, Koľko obyvateľov Maďarska sa počas sčítania obyvateľov v roku 2011, respektíve v roku 2022

hlásilo k slovenskej národnosti?, alebo Kedy schválil maďarský parlament najnovší zákon o právach národností?, Kto je voleným predstaviteľom slovenskej národnosti v Národnom zhromaždení?, či Kto je oprávnený voliť poslancov národnostných samospráv? prezradil parlamentný hovorca. Anton Paulik hovoril aj o možnosti dosiahnuť zvýhodnený mandát v Národnom zhromaždení, na čo je potrebných 25 000 hlasov voličov. Teoreticky, teda na základe úradne evidovaného počtu občanov hlásiacich sa k národnosti, ho dokážu získať zatiaľ len príslušníci nemeckej a rómskej národnosti v Maďarsku. Dodal, že od roku 2018 je v parlamente jeden národnostný poslanec, Nemec Imre Ritter, a 11 hovorcov, Rómovia nezostavili volebnú listinu, preto v tomto cykle nemajú zastúpenie v Národnostnom výbore.

Ako sa volá najvyšší volený zbor Slovákov v Maďarsku sa účastníci kvízu, ako aj všetci prítomní, dozvedeli už pri predstavovaní predsedníčky CSSM. Z prednášky Alžbety Hollerovej Račkovej študenti ľahko mohli „vyextrahovať“ odpovede na otázky Ktoré slovenské občianske organizácie s celoštátnou pôsobnosťou podpísali pred národnostnými voľbami v roku 2019 dohodu o spolupráci? či V ktorom meste nie je prevádzkovateľom školy CSSM? alebo Ktorá ustanovizeň nie je inštitúciou CSSM? Ak študent pozorne počúval, potom hravo usúdil, ktorá slovenská občianska organizácia oslávila pred niekoľkými týždňami 75. výročie svojho vzniku.

Potom sa už chopil slova Imrich Fuhl. Básnik a novinár sa teraz predstavil v úlohe informátora o občianskych organizáciách. Poukázal na obdobie, v ktorom sa rozbehlo zakladanie slovenských spolkov, občianskych organizácií, ktoré boli v tom čase alternatívne voči dovtedy jedinému Zväzu Slovákov v Maďarsku. Takým bolo napr. Združenie slovenských spisovateľov a umelcov v Maďarsku. Na záver bolo skutočne hračkou určiť, ktorý básnik sa neradí k poetom slovenskej národnosti v Maďarsku.

Porota v zložení Zoltán a Júlia Horváthovci, Daniela Onodiová a Vlasta Zsákaiová konštatovala, že študenti sa snažili a boli pohotoví.

Za ochotu zúčastniť sa na kvíze dostali obľúbenú čokoládu Študentskú pečať, ale hlavnou odmenou bol bohatý výber literatúry v slovenskom jazyku. Tu sa však už uplatnil princíp výberu podľa dosiahnutých výsledkov – ako prví si mohli vybrať z množstva najnovších titulov tí, ktorí získali najviac bodov. Za účasť dostali všetci prítomní vynikajúcu večeru. Taniere boli také plné, ako za cisára Ferdinanda na cisárskom dvore. Zdalo sa, že aj gymnazisti mali dosť, hoci sú vo veku, keď sú schopní zjesť aj čašníka.

Kvíz Slovenskej samosprávy II. obvodu Budapešti sa opäť vydaril. Hoci získané vedomosti budú môcť stredoškoláci zúročiť ešte aj na maturitách, asi najviac budú spomínať na výdatnú hostinu.

(-tre)

Vianočný zázrak s budapešťianskymi deťmi

(Uverejnené: sobota, 23. december 2023)

V Slovenskom inštitúte v Budapešti sa v jeden utorkový večer, presne 12. 12., zniesli z neba anjeli. Vianočný stromček svietil. Diváci sedeli so zatajeným dychom. Na elektrofonickom klavíri hrala a spievala pritom speváčka a skladateľka Monika Ližbetin. Sprevádzal ju gitarista Jakub Podolský.

Do Budapešti speváčka s anjelským hlasom priniesla krásne piesne zo svojej autorskej dielne plné lásky k svojej rodine, viery v Stvoriteľa a nádeje. Prvý vianočný album Moniky Ližbetinovej Vianočný zázrak odráža symboliku Vianoc, ale i osobný zázrak pre ňu samu. Spievala aj nádherne spracované koledy. Neprešlo ani pár minút a k jej spevu sa pridali detské hlásky. V chodbičke medzi sedadlami boli totiž nastúpené deti, tretiaci a štvrtáci z budapešťianskej slovenskej školy. Pod vedením svojich učiteliek od októbra nacvičovali betlehenské hry. Počas kreslenia im učiteľka Zuzana Galotta púšťala pesničky Moniky Ližbetinovej, preto sa pri zaznení známej melódie a poznaného textu nehanbili pustiť do spevu. Rodičia detí, ale aj ostatní hostia kultúrneho stánku Slovenskej republiky v Budapešti, si od dojatia oči utierali a s trasúcim sa hlasom spomínali, koľko citov v nich evokujú koledy. Vzápätí deťúrence nastúpili pred javisko, aby, ako takí koledníci, vinšovali. Priniesli Jezuliatku kravičky, mliečko i barančeka. Napokon sa roztancovali ako anjeliky, strážiace malého Ježiška, chrániac ho pred hnevom Herodesa.

Diváci nemali u seba ani orechy, ani koláče. Mali len svoje dlane, ktoré veru potleskom nešetřili. O ďalšiu odmenu pre vinšujúce deti sa postarala riaditeľka SIB Michaela Pánisová Ležáková. Pre deti, ale aj bývalú mládež dala nachystať pohostenie vo forme koláčikov, pagáčikov, ba aj pukancov.

„Mám veľmi rada divadlo“, priznala Zuzana Galotta. „Moja kolegyňa Agáta Kosárová Bartalosová diriguje spevácky zbor a okrem toho je aj tanečníčka. Spojili sme svoje sily a vzniklo takéto dielko. Inšpiráciu sme našli vo folklóre. Minulý rok sme mali Vianočné pásmo moderné. Tento rok sme chceli pripraviť niečo nové na ľudovú tému. Samozrejme, je krásnou výzvou pripojiť sa ku koncertu Moniky Ližbetinovej. Pieseň s titulom Zanesiem majú moji žia-

ci radi, poznajú ju od vlni. Ági k tomu vytvorila choreografiu Tanec anjelov. Nacvičovať sme začali v októbri. Prakticky každý deň sme niečo skúšali. Naš veľmi nadaný sólista Martin Bényi je žiakom druhej triedy.“ Okrem vystúpenia v Slovenskom inštitúte toto predstavenie predviedli deti aj na školskej vianočnej besiedke 19. decembra.

(-tre)

Stužková slávnosť v Budapešti

(Uverejnené: sobota, 09. december 2023)

Vo vyzdobenej telocvični budapeštianskej slovenskej školy usporiadali 17. novembra stužkovú slávnosť. Devätnásť študentov dostalo stužku, symbol dospelosti a nádeje.

Po nástupe študentov sa všetkým, ale najmä budúcim maturantom prihovorela riaditeľka školy. „Som na vás veľmi hrdá, že ste dosiahli úspechy a že ste ukázali svoj talent, tvorivosť, zodpovednosť a odhodlanie. Verím, že budete pokračovať v tomto duchu a že budete reprezentovať našu školu v najlepšom svetle. Nezabudnite, že naša škola je vždy vaším druhým domovom, kde budete vítaní a kde vám budeme vždy ochotní pomôcť,“ povedala Monika Szabová.

Po príhovore riaditeľky školy jej pripol stužku predseda študentskej samosprávy Henrik Kirschner. Riaditeľka pripla stužku triednej učiteľke maturantov Kristíne Chabanovej a následne dostali aj maturanti zaslúžené stužky.

Po prípitku nasledoval spev maturantky Nataše Hicsákovej. V mene oslávencov vystúpili s príhovorom Panna Klányiová a Kristof Puha. Položili nezvyčajnú rečnícku otázku: „...Stojí stužková slávnosť za toľko únavy, času, energie, sporov a napätia?“ Nepochybne aj táto slávnosť stála za to. Ako si neskôr sami odpovedali: „Stužková je symbolickou skúškou triedy, triednej učiteľky a učiteľov, ktorá dosvedčí, že sme schopní spolu vytvoriť niečo, čím obšťastníme aj ostatných.“ Túto „skúšku“ absolvovali na výbornú.

V mene organizátorov slávnosti, 11. triedy, príhovor predniesli Dóra Bogyóová a Milan Markó. Maturantky Lucia Sarolta Kováčsová a Liliána Berkiová zaspievali známu pieseň Gábor Pressera Valaki mondja meg (Nech mi niekto povie). Už je tradíciou, že 12. ročník spolu zaspieva jednu skladbu, nebolo tomu inak ani tento rok. Vybrali si pieseň populárneho maďarského speváka Charlieho Annyi minden történt... (Stalo sa toho tak mnoho), možno práve preto, lebo aj s nimi sa počas štúdia na gymnáziu udialo množstvo vecí, toľko sa zmenilo...

Počas zvyšku večera rodičia, príbuzní a učitelia videli veľkolepý galaprogram, v ktorom nechýbalo video zo života maturantov, pesničky, ba ani moderné tance v podaní „najstarších“ žiakov školy a jedenástej triedy.

Vyvrcholením večera bol aj tento rok valčík dvanástej triedy. V budapeštianskej slovenskej škole je už tradíciou, že na záver slávnosti študenti tancujú spolu so svojimi blízkymi. Tento dojímavý obraz uzavrel slávnostný stužkový večer, ktorý by sa nebol uskutočnil bez pomoci profesoriek Marcely Somoogyovej, Agáty Kosárovej Bartalosovej a celej jedenástej triedy.

(zlh)

Recitačná súťaž s rekordným počtom účastníkov

(Uverejnené: sobota, 09. december 2023)

S rekordným počtom – vyše 70 recitátorov – sa uskutočnila tradičná Súťaž v prednese slovenskej poézie a prózy, ktorú usporiadala Slovenská samospráva XIII. obvodu Budapešti 21. novembra v knižnici budapeštianskej slovenskej školy.

Súťaž má vyše 25-ročnú tradíciu, takže účastníci z Budapešti, Dabašu-Šáre, Čívu, Dunaedházu, Jášču a Mlynkov vedeli, čo môžu očakávať. Napriek tomu v onen utorok sa v budove na peštianskej strane Arpádovho mosta zbierali malí a veľkí a všetci s vytržením čakali začiatok súťaže. Tá trochu meškala, lebo ako všetko, aj samotnú súťaž treba administrovať a tak sa všetci museli trikrát podpísať na prezenčnú listinu a až potom mohli zaujať svoje miesta – ktoré bolo treba aj doplniť – a čakať na privítacie slová. Prvá pozdravila prítomných riaditeľka hostiteľskej výchovno-vzdelávacej inštitúcie Monika Szabová. Povzbudila žiakov, aby nemali trému a pekne recitovali. Predsedníčka voleného zboru XIII. obvodu Eva Fábiánová tiež pozdravila účastníkov. Najprv predstavila porotu, vlastne poroty, lebo žiakov 1-5 triedy ZŠ hodnotili bývalá učiteľka školy a predsedníčka Slovenskej samosprávy VIII. obvodu Budapešti Monika Szelényiová a učiteľka, predsedníčka Slovenskej samosprávy II. obvodu Budapešti Ľubomíra Fallerová a žiakov 6-8 triedy ZŠ a študentov gymnázia zas básnik a konateľ spoločnosti SlovakUm Imrich Fuhl a podpredsedníčka Klubu slovenských dôchodcov a Budapeštianskeho slovenského speváckeho zboru Ozvena Mária Libayová. Po technických pokynoch sa účastníci rozpíchlí do miestností, kde ukázali, ako sa pripravili na súťaž. A veru, musíme povedať, že excelentne. Výber básní bol pestrý, primeraný veku a náture

prednášateľov. Radosť z toho, že sa naučili básničky a krátke prózy prevyšoval iba fakt, ak dopovedali. Ale musíme uznať, že mali pravdu. Veď tréma je ťažký spoločník. Vystresuje nás a niekedy zabudneme všetko, čo sme sa naučili. Inokedy nás zas ženie dopredu a náš výkon je nadpriemerný. Žiaci boli veľmi slušní a pokojne si vypočuli svojich rovesníkov. Hodinka, dve ubehli, ani sme sa nenazdali a už mali možnosť pochutnať si na sendvičoch a čokoláde, ktoré pre nich pripravili usporiadatelia. Po desiate sa ešte chvíľu rozprávali a nedočkavo čakali na rozhodnutie poroty.

Tá sa medzičasom radila vo vnútornej miestnosti knižnice. Tento rok vzhľadom na vysoký počet účastníkov aj zo škôl, kde sa slovenčina vyučuje ako predmet, porota mala možnosť rozdať ceny zvlášť pre deti z Budapešti a z vidieka.

Najprv dostali ceny žiaci 1. až 5. triedy základných škôl. Ako členka poroty Ľubomíra Fallerová povedala, bolo potešujúce, že výslovnosť žiakov bola výborná – bez ohľadu na to, z ktorej školy prišli. Tiež pochválila výber básní a ich prednes, ktorý ako poznamenala, niekedy bol až na úrovni divadla. Potom už rozdala diplomy. V tomto roku vďaka podpore Úradu pre Slovákov žijúcich v zahraničí mohli organizátori zakúpiť knihy pre všetkých účastníkov a pripravujúcich pedagógov a nechýbali ani slovenské čokolády. Samozrejme, väčšiu čokoládu dostali víťazi a menšiu (ale tiež výbornú) „len“ účastníci. Výhercovia každej kategórie predniesli svoju báseň ešte raz pred všetkými.

Mária Libayová tiež vyslovila radosť z toho, že si už druhýkrát mohla vypočuť tých väčších recitátorov a poznamenala, že úroveň bola tento rok vyššia a všetci boli omnoho lepší. Jediné čo vytkla, bola dĺžka predneseného textu. Lebo, ako povedala, v určitých prípadoch mali porotcovia taký pocit, že dĺžka textu bola na úkor prednesu. A koniec koncov, dobrý prednášateľ vynikne aj s kratším textom. Samozrejme, po prevzatí diplomov a sladkej odmeny, aj výhercovia vyšších kategórií predniesli svoje básne. Gymnazisti vyjadrili ľútosť, že po absolvovaní gymnázia už nemôžu prísť recitovať, avšak predsedníčka hostiteľskej samosprávy Eva Fábiánová ich uistila, že súťaž je vypísaná aj pre vysokoškolákov a dospelých a tak pozvala aj absolventov gymnázií.

„Chcela by som sa poďakovať učiteľom, že pripravili svojich žiakov, žiakom, že sa naučili básne a prózy a porote, že si ich vypočula,“ povedala v záverečnom slove E. Fábiánová. Dodala, že tento rok pridali učiteľom ešte jednu knižku, a to básnickú zbierku dolnozemskej slovenských básnikov Trojhlas, ktorá sa zrodila z medzinárodnej spolupráce slovenských básnikov zo Srbska, Rumunska a Maďarska vo vydání Ústavu pre kultúru vojvodinských Slovákov.

Do zbierky sú zaradené aj básne Gregora Papučka, ktorého životnému jubileu venovali súťaž, Imricha Fuhla, ktorý sedel v porote a Evy Fábiánovej

Sviatok slovenského slova v budapeštianskej škole skončil veľmi rýchlo, ale jeho účastníci sa rozchádzali v nádeji, že o rok sa znovu stretnú a vypočujú si ďalšie krásne básne a krátke prózy.

(ef)

Montague & Capuletová

(Uverejnené: sobota, 01. júl 2023)

Pravidelní čitatelia Ľudových novín si určite pamätajú, že pred pol rokom sme v jednom z našich článkov informovali o tom, že divadelný krúžok v slovenskej škole v Budapešti po krátkej prestávke prevzala herečka Ági Jókaiová. Výsledky takmer trištvrte roka trvajúcej práce boli prvýkrát ukázané verejnosti 14. júna v Srbskom divadle v Budapešti. Predstavenie Montague & Capuletová sa popoludní a podvečer predstavili pred dvoma plnými sálami.

Režisérka Á. Jókaiová sa na začiatku prihovorila obecnstvu o pozadí hry. „Slovenské a maďarské prívlastky u nás stále dokážu fungovať ako akási stigma. Dnešné vystúpenie sa tak trochu dotýka tejto témy. Maďarsko-slovenského, či skôr slovensko-maďarského spolužitia.“

Hra je inšpirovaná Shakespearovým dielom Romeo a Júlia. Ale prečo práve Shakespeare? „S mojimi zverencami sme sa často rozprávali o svete a ich mieste v ňom. Veľa vecí sme kritizovali, analyzovali a akceptovali. Ale niekedy sme boli zmätení udalosťami. Nakoniec nám všetko objasnila Shakespearová milostná dráma,“ povedala Á. Jókaiová.

Text hry vytvorili študenti spolu s režisérkou a so svojou učiteľkou Enikő Óváriovou. Básne napísala študentka Lucia Sarlota Kováčová.

Hoci hra vychádza z klasickej drámy, odchyľuje sa od nej a umiestňuje ju do súčasnosti. Takto možno sledovať konflikt medzi dvoma rodinami v dvoch jazykoch – slovenčine a maďarčine – na miestach ako diskotéka, alebo posilňovňa. V predstavení však nechýba ani klasická balkónová scéna. Ďalšou zaujímavosťou hry je, že v jednotlivých scénach hrajú tie isté role iní protagonisti. Vidíme napríklad viac Júlií. Ale to je všetko, čo by sme vám o tomto krásnom kuse prezradili, pretože by ste si ho mali pozrieť. A príležitosť na to určite bude. Predstavenie malo taký úspech, že dostalo hneď po premiére niekoľko pozvánok. Už na druhý deň napríklad žiaci odcestovali do Komárna, aby tam predstavili túto výnimočnú hru v rámci Jókaiho dní.

Tvorcov potešilo, že rodák zo Slovenského Komlóša, spisovateľ Pavol Závada, súhlasil s tým, že sa stane „krstným otcom“ spoločného hereckého krúžku Slovenského divadla Vertigo a Budapeštianskeho slovenského gymnázia a žiackeho domova a zúčastnil sa aj na premiére.

V hre účinkovali: Dora Szekeresová, Stela Styevóová, Hana Barbara NyerGESOVÁ, Liliána Berkiová, L. S. Kováčsová, Ladislav Rafael Liška, Adám TunGLI a Mark Lotár Bónis.

Poradkyňou a producentkou sa stala riaditeľka Slovenského divadla Vertigo Daniela Onodiová, ktorá bola iniciátorkou spolupráce s Á. Jókaiovou. Tvorcovia vyjadrili svoje poďakovanie riaditeľke žiackeho domova Olge Paulikovej Szincsovej, poverenej riaditeľke slovenskej školy Angele Hipikovej a učiteľovi Andrásovi Lázárovi, ktorí sa spolupodieľali na realizácii hry.

(zlh)

Po stopách štúrovcov a národného obrodenia

(Uverejnené: piatok, 30. jún 2023)

Jednou z dotácií, ktoré naša Materská škola, základná škola, gymnázium a žiacky domov s vyučovacím jazykom slovenským v Budapešti získali v rámci dotačného programu Úradu pre Slovákov žijúcich v zahraničí v tomto roku, bola aj podpora literárnej exkurzie našich gymnazistov. Nadviazali sme ňou na poznatky získané na hodinách slovenského jazyka a literatúry.

Exkurzia sa uskutočnila v dňoch 5.–7. júna a zúčastnilo sa jej 29 študentov a tri učiteľky. Ako názov napovedá, zamerali sme sa na spoznávanie miest spojených so životom štúrovcov (hlavne Andreja Sládkoviča – od kolísky až po smrť), ale v rámci stredného Slovenska, sme sa zastavili aj v Tajove, rodnej obci Jozefa Gregora Tajovského, prozaika slovenského literárneho realizmu.

Prvou zastávkou v pondelok 5. júna boli Šahy. Na mestskom úrade je umiestnená pamätná tabuľa Janka Kráľa, najrevolučnejšieho štúrovského básnika. V meste bol v roku 1848 väznený za svoje revolučné názory. Neskôr bol prevezený do Pešti. Po prepustení napísal u priateľa Bedřicha Rozehnala v Hulíne na Morave báseň Šahy, v ktorej spomína na ťažké dni vo väzení. My sme si časť básne na mieste zarecitovali a Stella Styevóová, študentka 10. ročníka nám priblížila jeho život a revolučnú tvorbu.

Janko Kráľ: Šahy

(úryvok)

*Ak ste o hontianskom počuli väzení –
nejeden už šuhaj tam bol zatvorený.
Tí hontianski páni, tvrdší ako skala,
nejedna dievčina Šahy oplakala,
čo cicajú krásu, zdravie šuhajovi,
aj toho prekliala, čo zmyslel okovy.
Nie každý vydrží tie moriace muky,
keď sa raz dostane do stoličnej ruky.
Väčšina obledne, na posmech vycívie
a keď vyjde vonká, na vetre zahynie.
Kto biede, trápeniu chudáka neverí,
nech počúva v noci stískanie fujery,
ktorú väzeň potme ukradomky lapá,
keď temničiar zaspal, jeho kríž a trápa.
Jeho osud v lepšie žiaden nepremení,
darmo plače, hluché opakujú steny,
darmo milá, otec, mat' ho má v pamäti,
on sotva potechy už bude videti.“*

Cez kúpeľné mesto Dudince smerovala naša cesta do Krupiny, rodného mesta Andreja Sládkoviča. Medzi známe osobnosti Krupiny patria okrem Sládkoviča aj spisovatelia Elena Maróthy Šoltésová a Jozef Cíger Hronský, autor prvej slovenskej opery Krútnava Eugen Suchoň, alebo slovenský herec Viliam Polónyi. Krupinu navštívil aj Matej Bel, ktorý o nej napísal vo svojich Notíciách. Jaroslav Hašek – český spisovateľ autor známeho príbehu o vojakovi Švejkovi na konci 19. Storočia prešiel Banskú Štiavnicu a Žibritov. V Žibritove, medzi Krupinou a Banskou Štiavnicou, bol natáčaný v roku 1958 slovensko-maďarský film Dáždnik svätého Petra podľa predlohy Kálmána Mikszáta, rodáka zo Sklabinej neďaleko Rimavskej Soboty.

V malom domčeku v Krupine sa 30. Marca 1820 narodil A. Sládkovič.

V Múzeu Andreja Sládkoviča v Krupine nám poskytol úžasnú poldruhu hodinovú prednášku o živote tohto veľikána slovenského romantizmu Miroslav Lukáč. Vďaka nemu sme získali aj nové vedomosti o Sládkovičovi a zároveň sme si upevnili tie, ktoré sme mali naštudované z hodín slovenskej literatúry, ako aj z mimoriadnej spomienkovej hodiny, pri príležitosti výročia jeho narodenia 30.marca. Po skončení prehliadky sme sa prešli uličkami mesta, zastavi-

li sme sa pri rodnom dome Sládkoviča, ktorý je momentálne v rekonštrukcii a pokračovali sme po stopách jeho životnej cesty smerom na Banskú Štiavnicu.

Banská Štiavnica nás privítala pokojom pondelkového slnečného popoludnia. Cieľom našej zastávky v tomto čarovnom meste zapísanom od roku 1993 na zoznam Svetového kultúrneho dedičstva UNESCO bolo lýceum, kde Sládkovič študoval. Pozreli sme si aj budovu bývalého internátu, v ktorom boli študenti lýcea ubytovaní, prešli sme sa popri dome jeho lásky Maríny a vstúpili sme do evanjelického kostola, sadli sme si do lavíc, kde kedysi sedával aj on a predstavovali sme si krásnu Marínu, ako si tu povedala manželské „áno“ s Jurajom Grezsóm. Nakoniec sme sa presunuli na evanjelický cintorín, kde sme za recitácie veršov z Maríny študentom Samkom Szépom položili spomienkový venček a zapálili sviečku na hrobe Maríny.

Cieľom utorkovej časti exkurzie bolo pokračovať v životnej ceste Andreja Sládkoviča. Po menšom probléme s autobusom sme sa s hodinovým meškáním dostali do obce Hronsek, odkiaľ pochádzala Sládkovičova manželka (zámerne zatiaľ nespomínam jej meno). V drevenom artikulárnom kostole, ktorý je od roku 2008 tiež zapísaný medzi pamiatky UNESCO sa 15. Septembra 1847 Sládkovič ženil. Mladý pár oddával jeho brat Karol Braxatoris. Snúbenci si pred obradom zaspievali pieseň (z ruštiny ju preložil Andrej Sládkovič):

*„Mne chyženka úbohá pri tebe bude chrám,
ja v nej prosím od Boha jedinké zdravie nám...“*

Po období v Hrochoti sa pracovne presunula celá jeho rodina do neďalekej Radvane. Sládkovič tam pôsobil ako evanjelický farár od roku 1856 až do svojej smrti 20. apríla 1872. My sme v Radvani navštívili evanjelickú faru a kostol, kde nám pán farár priblížil pôsobenie Sládkoviča a vtedajší kultúrny a spoločenský život. Pozreli sme si jeho sochu priamo pri fare a znovu sme sa presunuli na cintorín, kde sme položením spomienkového venca a zapálením sviečky venovali autorovi Maríny tichú spomienku pod košatou lipou, zasadenou pri spoločnom hrobe jeho a jeho manželky. Hoci naša exkurzia bola zameraná na štúrovcov a hlavne Andreja Sládkoviča, blízky Tajov sme nemohli vynechať. Rodisko a miesto posledného odpočinku Jozefa Gregora Tajovského, s krásnymi kopcami Kremnických vrchov v študentoch 11. ročníka oživil spomienky na Tajovského poviedky venované starému otcovi. Tu sme si priamo na mieste mohli predstaviť, ako sa starý otec každé ráno po štvrtej hodine vybral na lúky a vracal sa z hôr domov až neskoro večer. Tu sme mali pred očami aj posledné vety z poviedky Do konca, keď ho uprostred izby, v ktorej sme počas prehliadky pamätnej izby stáli aj my, našla stará mama:

„V myšlienkach pozabudla sa chvíľu dlhšie v záhrade. Keď sa behom vrátila do izby, našla už starého otca v posledných ťahoch naprostred izby upadnutého, len v spodných šatách, ale s kapsou na pleci a pri ňom sekerka. Už dokonával, a kým stará mati zavolala najbližších susedov, starý otec umrel.“ Na záver, keď sprievodca porovnával manželstvo Tajovského a Sládkoviča, sme dostali takúto otázku: „A či vy viete ako sa volala manželka Andreja Sládkoviča?“ Samozrejme, že sme vedeli, bola ňou Júlia Antónia Sekovičová. Jeho údiv v očiach a následná veta nás milo potešili. „Sprevádzam tu už veľa rokov, ale pri tejto otázke vždy dostanem odpoveď – Marína. To museli prísť študenti z Budapešti, aby konečne niekto odpovedal správne?!“ Na záver nám ešte študenti 11. ročníka Kristóf Puha a Nikita Palkech urobili v autobuse stručný výklad o živote Tajovského, v ktorom zhrnuli všetky najdôležitejšie míľniky jeho života. Bodkou za Tajovom bola návšteva miestneho cintorína, kde sme si podobne ako na našich predchádzajúcich zastávkach uctili tohto spisovateľa slovenského realizmu položením venca a zapálením sviečky

Tretí deň našej exkurzie nám plány zase narušilo počasie. Od rána pršalo a pršalo. Chceli sme ísť na túru po okolí mesta Nová Baňa, kde sme boli dve noci ubytovaní. Mesto leží v pohorí Pohronský Inovec a obklopuje ho veniec hôr. K jeho vzniku a existencii sa viaže množstvo povestí. Podarilo sa nám aspoň obísť jazero Tajch, ktoré patrí k banským pamiatkam. Tu sme sa naobedovali a po obede sme sa zastavili v neďalekom Hronskom Beňadiku, kde sme si pozreli rímsko-katolícku baziliku, ktorej založenie spolu s opátstvom siaha do konca 11. storočia, a patrí medzi skvosty gotickej architektúry na Slovensku. V nádherných vitrážových oknách sme objavili svätcov Cyrila a Metoda.

Do Budapešti sme sa vrátili plní dojemov a zážitkov. Veríme, že táto tematicky zameraná exkurzia zostane v pamäti študentov nielen počas štúdia, ale budú z nej vedieť čerpať aj pri maturite, a že si na ňu spomenú aj v budúcnosti. Už teraz sa nám v hlave rodí tip na budúcoročnú trasu. Kam, to je zatiaľ tajomstvom, no v literárnej tematike chceme určite pokračovať.

Anita Holá

Daniel Ondo – člen reprezentačného družstva SR

(Uverejnené: utorok, 20. jún 2023)

Vedeli ste, že do budapeštianskeho slovenského gymnázia chodí člen reprezentačného družstva SR v šerme kordom v kategórii juniorov? Daniel Ondo súťaží v kategórii kadetov. V súčasnosti trénuje v klube Vasas. Chodí na slovenské aj na maďarské súťaže.

Na Dana Ondu ma upozornila jeho triedna učiteľka. Stredoškolská profesorka slovenčiny Marcela Somogyiová zároveň dodala, že s talentovaným športovcom robili rozhovor študentky 9. ročníka Dora Trenková a Luca Baloghová. Po prečítaní ich interview som sa rozhodol, že aj ja sa chcem s ním porozprávať a predstaviť ho širšej čitateľskej verejnosti.

– *Myslím si, že nielen ja, ale aj čitatelia prílohy Ludových novín Lúč by sa radi o tebe dozvedeli trochu viac než ako sme im doteraz prezradili. Odkiaľ pochádzaš, kde si vyrastal?*

– Narodil som sa 7. 11. 2005. Pochádzam z Košíc a študujem na slovenskom gymnáziu v Budapešti. Moja rodina je dvojazyčná, z matkinej strany maďarská a z otcovej slovenská. Preto všetci hovoríme oboma jazykmi. Mám dve mladšie sestry, dvojčiky. Ony chodia ešte do základnej školy v Košiciach.

– *Kedy si začal športovať a prečo práve šermovať? Kde si sa stretol po prvýkrát s kordom?*

– Športovať som začal ako päťročný. Keď som bol malý, s mamou sme boli na dni športov a tam sa mi zapáčil šerm. Okrem toho v ranom detstve som musel zo zdravotných dôvodov veľa sedieť doma a čas som si krátil pozeraním filmov. Zapáčil sa mi film Zoro. Chcel som si vyskúšať, aké je byť hrdinom s kordom v ruke. Napokon som aj zostal pri šerme.

– *Dobre viem, že v šerme je viacero disciplín? Ktorú si si vybral a ako by si ju charakterizoval?*

– Ja šermujem kordom. Táto disciplína je trochu ľahšia ako fleuret či šabľa, lebo je pomalšia, na oplátku však platí zásah hrotom na celom tele. V prípade fleuretu je zásahová plocha trup a pri šabli časť tela od pásu nahor.

– *Spomenul si, že si začal šermovať ako päťročný. Nie je kord priveľký pre päťročného chlapca?*

– Na začiatku sme sa učili a cvičili základné kroky bez náradia. Keď som si ich už dobre osvojil, dostal som do ruky kord, samozrejme, ten najmenší. Kordy existujú vo viacerých veľkostiach a váhach.

– *Kto ťa trénuje?*

– Začal som pod vedením vynikajúceho trénera Jána Veselého, on už, žiaľ, nie je medzi nami. V klube Vasas ma trénoval Peter Halla. Momentálne usmerňuje moje športové napredovanie Imre Csabai.

– *Aký je tvoj harmonogram?*

– Tu v Pešti mám štyrikrát týždenne dvojhodinové tréningy. Vždy máme polhodinovú rozcvičku a potom šermujeme, alebo robíme nejaké na šerm zamerané cvičenia. Na konci tréningu je strečing.

– *Vieš porovnať tréningové nasadenie v oboch krajinách. Ako to vidíš, je nejaký rozdiel medzi prípravou tu, v Maďarsku, a na Slovensku?*

– V Maďarsku sú oveľa tvrdšie tréningy. Maďarský šerm je špičkový a maďarskí športovci majú oveľa lepšie podmienky aj výstroj. Osobne mi to veľmi pomáha. Okrem toho by som ešte vyzdvihol, že je nás tu na jednom tréningu viac.

– *Venuješ sa aj iným športom, alebo len šermu?*

– Samozrejme, ako každý iný chlapec aj ja som chodil s kamarátmi hrať futbal, ale šerm bol pre mňa vždy prvoradým športom.

– *Čo treba podľa tvojho názoru k tomu, aby bol niekto dobrý v šerme?*

– Hlavne treba veľa trénovať. Myslím si, že s patričným nasadením, zaneťenosťou, usilovnosťou, trénovaním a výdržou každý môže byť dobrý.

– *Aký je tvoj najväčší úspech v tomto športe?*

– Pred dvomi rokmi som vyhral majstrovstvá Slovenska. Medzi úspechy by som zaradil tretie miesto na medzinárodnej súťaži v rakúskom Klagenfurte pre vekovú kategóriu 14 – 17 rokov. Musím však spomenúť aj rebríček majstrovstiev sveta, kde som si za doterajšie výkony vybojoval 115. miesto. V medzinárodnom rebríčku sa momentálne nachádzam na 250. mieste.

– *Teraz sa chystáš na nejakú súťaž?*

– Áno, tento rok sa pripravujem na Majstrovstvá Slovenska. Samozrejme, súťažím aj v Maďarsku vo farbách klubu Vasas.

– *Ako si sa dostal z Košíc do budapeštianskej slovenskej školy?*

– Do Budapešti som prišiel za svojím trénerom. Túto školu som si vybral preto, lebo som sa nechcel vzdialiť od slovenčiny. Preto som začal štúdium na tejto škole.

– *Viem, že bývaš v internáte slovenskej školy. Keďže aj ja sa občas stravujem v slovenskej škole, musím ti položiť otázku, ako ti školská kuchyňa vyhovuje? Máš nejakú špeciálnu diétu, ktorú by si mal dodržiavať?*

– Mám šťastie, pretože nemusím dodržiavať veľmi prísne stravovacie pravidlá. Takže som úplne spokojný s tým, čo dostaneme v škole. Ale často sa stáva, že si ešte niečo objedná, pretože po tréningu bývam hladný.

- *Aké sú tvoje obľúbené jedlá?*
- V Maďarsku mám veľmi rád guláš a na Slovensku bryndzové halušky, alebo bryndzové pirohy.
- *Máš okrem športu aj iné hobby?*
- Na iné koníčky jednoducho nemám čas, šport naplňa celý môj život.
- *Ako sa špičkový športovec cíti na hodinách telesnej výchovy v škole?*
- Dobre sa cítim, telesná výchova je jedným z mojich obľúbených predmetov.
- *Spomenul si to v množnom čísle. Máš aj nejaký iný obľúbený predmet?*
- Áno, naschvál som použil množné číslo, pretože mám veľmi rád aj slovenčinu.
- *V čom vidíš rozdiel medzi našou školou a školami na Slovensku?*
- Tu napríklad vyučujúci menej skúšajú ústne. Považujem písomné skúšanie za celkom dobrú vec.
- *Ako vyzerajú tvoje všedné dni? Vstávaš ráno napríklad o pol hodiny skôr a beháš kolečká okolo školy?*
- Ráno nerád vstávam príliš skoro, takže sa budím o siedmej. Idem do školy. Po vyučovaní som do piatej na internáte. Tréning mám od šiestej do ôsmej. Večer sa ešte zvyknem trošku učiť a okolo jedenástej chodím spať
- *Málokedy sa stáva, že by človek dosiahol také pekné úspechy bez podpory rodiny. Čo pre teba znamená tvoja rodina?*
- Všetci členovia našej rodiny stoja vždy pri mne a tým mi veľmi pomáhajú. Keď som na súťaži, držia mi palce, vozia ma na preteky. Byť športovcom je náročné aj z psychického hľadiska. Moja rodina mi vytvára stabilné zázemie.
- *Každý športovec sníva o účasti na olympijských hrách. Aké sú tvoje plány do budúcnosti?*
- Veľmi rád by som sa raz dostal na olympiádu alebo na majstrovstvá sveta. Viem však úplne iste, že chcem pokračovať aj v štúdiu. Veľmi sa mi páči trénerstvo.
- Pár dní po našom rozhovore som sa dozvedel, že Daniel Ondo získal 4. júna na Majstrovstvách Slovenska v Bratislave druhé miesto. Aj v mene našich čitateľov mu úprimne gratulujeme. Skromný športovec, dvojnásobný víťaz Slovenského pohára, i teraz potvrdil, čo už raz pre médiá vyznal: „Ak raz objavíte čaro kordu, už ho nepustíte z rúk. Šerm je krásny šport. Dynamický, rýchly a prináša zvraty. Všetko sa to však odohráva rýchlo, nie ako vo futbale, kde čakáte na výsledok 90 minút.“

Za rozhovor ďakuje Zoltán L. Havas

Učitelia budapeštianskej slovenskej školy spoznávali krajinu, ktorej jazyk učia svojich žiakov a študentov

(Uverejnené: sobota, 17. jún 2023)

V dňoch 26. až 28. mája sa pedagogickí pracovníci budapeštianskej slovenskej školy zúčastnili vzdelávacej exkurzie s cieľom spoznať historické pamiatky a krásy slovenskej prírody.

V piatok na poludnie sme sa vybrali smerom cez Šahy, prvá zastávka bola Krupina. Dozvedeli sme sa, že v Krupine bol kedysi špitál s kostolom a podobne ako aj v iných stredovekých mestách, bolo úlohou správcu mestského špitála starať sa o chudobných a chorých ľudí v meste a poskytovať im duchovnú, sociálnu aj zdravotnú starostlivosť

Cestou do Vysokých Tatier sme mali ešte niekoľko zastávok – videli sme Zvolenský zámok, krásne kopce na Donovaloch. Najkrajším bol Kostol sv. Juraja v Spišskej Sobote pri Poprade. Tento kostol je jedným z najvýznamnejších skvostov stredovekého sakrálneho staviteľstva a umenia na Slovensku. Očarení krásou dreveného oltára Majstra Pavla z Levoče sme sa už tešili na velebné tatranské končiare. Večer sme mali krátku besedu o problémoch vo výchovno-vzdelávacom procese na slovenských školách. Účastníci sa dozvedeli o najnovších trendoch vo vyučovaní, pripravovaných obsahových zmenách a postavení školy v najbližších rokoch na Slovensku.

V sobotu ráno nás vítal slniečko a vysoké končiare Belianskych Tatier. Navštívili sme osady Lendak, Tatranská Kotlina, Ždiar a Tatranská Javorina. Prezreli sme si Filiálny kostol Nanebovzatia Panny Márie, Farský kostol sv. Mikuláša a Kostol sv. Jána Krstiteľa. Svojou krásou účastníkov upútal aj Zámoček Hohenlohe v Tatranskej Javorine, ktorý sa od roku 2004 využíva na reprezentačné účely, a je pod správou Kancelárie prezidenta SR. Malou prechádzkou po Ždiari sme spoznali spôsob života a obytné stavby v ždiarskej kotline, pozreli sme si ždiarsku školu zameranú na bežecké lyžovanie.

Aj v nedeľu nás po Nízkyh Tatrách sprevádzalo slniečko.

Zbalili sme sa, poďakovali príjemným hostiteľom v hoteli Eufória a vybrali sme sa smerom do Jasnej. Ešte pred vstupom do Demänovskej doliny sme si pozreli vodno-slalomársky komplex v Liptovskom Mikuláši.

Nízke Tatry nás privítali nielen slnečnými lúčmi, ale aj snehom. Ten bol príčinou, že túru na Ďumbier sme museli zrušiť, no mnohí z nás vyliezli aspoň na vrchol Chopku. Povožili sme sa na novej vysutej lanovke, zadívali do krásnych údolí. Končiare Nízkyh Tatier pocukrované snehom boli nádherným za-

končením našej exkurzie. Ešte obed – bryndzové pirohy, kapustová liptovská polievka, či tajomstvo kuchára reštaurácie Bjorsonka, už boli len čerešničkou na torte.

A čo na záver? Veľké ĎAKUJEME patrí Úradu pre Slovákov žijúcich v zahraničí za poskytnutie dotácie, aby sme mohli zorganizovať túto vzdelávaciu exkurziu pre všetkých učiteľov, ktorí v súčasnosti učia v budapeštianskej slovenskej škole.

Dovidenia o rok!

Mária Kvašňáková, vyslaná učiteľka MŠVVaŠ SR

V Budapešti sa rozlúčili „veľkí“ škôlkari

(Uverejnené: sobota, 10. jún 2023)

Pre 15 skoro žiakov budapeštianskej slovenskej materskej školy sa 2. júna začala nová etapa života. Deti zo skupiny Lienka sa rozlúčili so svojimi učiteľkami z materskej školy Szilviou Kozmovou Jákiovou a Enikő Kótayovou, pedagogickou asistentkou Irenou Kollárovou Hirtlingovou a opatrovateľkou Barbarou Martou Seprényiovou.

Po privítacích príhovoroch S. Kozmovej Jákiovej a poverenej riaditeľky školy Angely Hipikovej deti predviedli krátke predstavenie. Ukázali, ako krásne vedia spievať slovenské a maďarské piesne a zarecitovali niekoľko krátkych básničiek. Súčasťou vystúpenia bola aj výmena úloh medzi deťmi a ich rodičmi. Potom porozprávali príbeh o Červenej čiapočke.

Po bohatom a pestrom programe dostali všetky deti od svojich kamarátov z materskej školy na pamiatku tanistru s darčekom. Ako vždy v nej bola soľ a pagáčiky, ale aj ceruzka a guma v tvare lienky ako spomienka na roky strávené v škôlke. Tiež jeden tajný odkaz na kúsok papiera. Naš budúci zaniatený čitateľ Dominik nám ukázal obsah batôžka, ale čo bolo na papieri, to už nie. Tajné odkazy sa predsa neodhaľujú na verejnosti!

Na záver niekoľko čísel: škôlku ukončilo 15 detí, 12 z nich sa určite stretne 1. septembra v prvej triede s učiteľkou Noémi Főzőovou, tri budú chodiť do školy inde, ale štyri z inej materskej školy sú už zapísaní k nám, takže 16 malých prváčikov začne budúci rok novú etapu svojho života v slovenskej škole v Budapešti.

Deti sa síce na rozlúčke nestretli so svojou bývalou učiteľkou materskej školy Ildikou Szrnkovou a opatrovateľkou Ibolyou Bodóovou Kovácsovou,

ktoré život zavial inde, ale s istotou môžeme povedať (čiastočne aj z vlastnej skúsenosti), že zohrali rozhodujúcu úlohu v živote drobcov.

(zlh)

Máme za sebou písomné maturity

(Uverejnené: piatok, 19. máj 2023)

Maturitné obdobie sa v tomto roku začalo 5. mája skúškami z národnostných jazykov a literatúr. Okrem študentov slovenských gymnázií podali správu o svojich vedomostiach aj v chorvátskych, nemeckých, srbských a rumunských národnostných stredných školách.

Dvanásť študentov v budapeštianskom a jedenásť v čabianskom slovenskom gymnáziu písalo maturitu zo slovenského jazyka a literatúry v prvý májový piatok. Asi po prvýkrát v histórii dvojstupňových maturít sa stalo, že v Békešskej Čabe sa celý ročník prihlásil na slovenské maturity vyššieho stupňa. Budapeštianski študenti si zvolili stredný stupeň.

Na strednej úrovni študenti dostali dva pracovné listy. Prvý bol previerkou schopnosti čítať s porozumením a tvorby textu. Otázky sa týkali vybraného úryvku o cisárovnej Sissi, potom mali maturanti vyriešiť jednu z dvoch štylistických úloh – buď písali argumenty na tému Čítať či nečítať, alebo motivačný list organizátorovi kurzu pestovania zeleniny, kvetín a bylín. Druhá časť písomnej maturity bol rozbor literárneho diela: mohli si vybrať Májový mráz Zoltána Bárkányiho Valkána alebo porovnať dve básne Janka Kráľa Krajinská pieseň a Orol vták. Na vyššom stupni bolo povinné vypracovať všetky úlohy maturitnej písomnej práce. V časti porozumenie textu a jazykovo-literárny test dostali študenti otázky súvisiace s dielom Pavla Kondača Onemelá izba, kým v druhej časti interpretovali poviedku Horký chlieb Jozefa Gregora Tajovského a napísali úvahu na tému virtuálnych výstav.

Na skúšku zo slovenského národopisu sa prihlásili ôsmi z čabianskej a štyria z budapeštianskej školy. V Budapešti dve žiačky si vybrali maďarčinu ako cudzí jazyk. Traja čabianski študenti išli na informatiku vyššieho stupňa. Predbežné maturity v tomto roku robilo v Budapešti sedem študentov z anglického jazyka (2 stredný stupeň, 5 vyšší) a dve študentky z digitálnej kultúry – tento predmet postupne nahrádza informatiku, prihlásiť sa na skúšku z neho mohli tí, ktorí sa učia podľa Základných národných učebných osnov z roku 2020. Predbežnú maturitu z anglického jazyka si zvolili aj čabianski študenti

z 10. a 11. ročníka, dokopy deviati. Na Slovensku mienia študovať z budapeštianskeho gymnázia dve dievčatá, ktoré sú už prijaté na odbor Riadenie kultúry a turizmu Univerzity Konštantína filozofa v Nitre, jedna ich spolužiačka sa chystá na slavistiku v Maďarsku. Jeden študent čabianskeho gymnázia sa prihlásil na odbor slovenský jazyk a spev.

Prešla by umelá inteligencia maturitou zo slovenčiny?

V prílohe Lúč sme vám priniesli rozhovor s umelou inteligenciou. Vtedy sme konštatovali, že vie o svete naozaj veľa, no o niektorých témach má skreslené informácie, a musí sa ešte zdokonaľiť v slovenčine. Teraz sme otestovali, či je múdrejšia ako maturant. Keďže v chatovom okne sa nedajú vyriešiť úlohy na porozumenie textu, dali sme jej otázky z druhej časti písomnej maturity. Vo všeobecnosti musíme konštatovať, že za predošlé necelé tri mesiace sa výrazne zlepšili jej jazykové schopnosti, vyjadruje sa gramaticky správne, aj jej štylistika je sofistikovanejšia. Veľmi rada rozpráva (píše), keďže v tvorbe textu v oboch prípadoch prekročila maximálny počet slov. Jej argumentácia na tému Čítať či nečítať? ako aj motivačný list sú korektné, texty vyhovujú všetkým obsahovým kritériám. Zvláštne bolo, že bola mimoriadne nadšená pri písaní motivačného listu – kto by predpokladal, že až tak strašne túži po vlastnej záhradke? Pri výklade literárnych diel však vyšli najavo jej nedostatky. Dielo Zoltána Bárkányiho Valkána hneď v prvom odseku označila za báseň, takže tento text sme nemohli hodnotiť. Trochu lepšie jej išlo porovnávanie básní Janka Kráľa, avšak už nemala taký veľký úspech, nedosiahla ani minimálny počet slov, bola dosť povrchná a mala aj faktografické chyby. Škoda, lebo na základe prvej časti to vyzeralo nádejne – odporúčame umelej inteligencii viac čítať! Veď pozitívny vplyv čítania, podľa svojej argumentácie, dobre pozná.

(kan)

Rozlúčková slávnosť v Budapešti

(Uverejnené: piatok, 19. máj 2023)

Žiaci 12. ročníka Slovenského gymnázia v Budapešti sa 4. mája rozlúčili so svojou školou, učiteľmi a spolužiakmi. Rozlúčková slávnosť sa konala vo vyzdobenej telocvični deň pred začiatkom maturitných skúšok.

„Jedno z najkrajších období vášho života sa blíži ku koncu,“ povedala na úvod zástupkyňa riaditeľky školy Angela Hipiková. „Počas rokov strávených v slovenskej škole ste zažili veľa, získali ste skúsenosti, vedomosti, priateľstvo,

lásku, spoznali ste radosť, aj smútok. Ku každému študentovi, učiteľovi a triede vás pravdepodobne viaže niečo nezmazateľné.

V mene 12. triedy sa rozlúčili Viktória Poláková a Valéria Sándorová. Maturanti spomínali na dni strávené v škole, na výlety na Slovensko i do Sedmohradska. „Strávili sme dôležitú časť nášho života v škole, kde ste boli nielen našimi učiteľmi, ale aj našimi mentálnymi a profesionálnymi vodcami,“ zaznelo pri rozlúčke.

Zástupcovia 11. triedy Luca Kováčsová a Liliána Berkiová pripomenuli spolu zažité momenty, ba aj vynikajúce výsledky a rekordy. Napríklad: „Viktória Poláková, okrem výborného študijného priemeru zložila za 4 roky na gymnáziu 4 štátne jazykové skúšky na úrovni C1. Keď prišiel do našej školy Botond Berceli, bol tenký ako panáček z detskej kresby nakreslený paličkami, ale vypracoval sa na svalnatého transformera.“

V mene študentskej samosprávy sa s maturantmi rozlúčil Henrik Kirschner. Po priviazaní stuhy na vlajku budapeštianskej slovenskej školy zástupcami 12. triedy si trieda na rozlúčku ešte raz zaspievala v sprievode gitary. Oslava sa skončila vypúšťaním balónov. Tento symbolický akt znamená, že maturanti, ktorých doteraz popri rodičoch viedla na ceste k dospelosti aj triedna učiteľka Darina Nagy-Szajkóová spolu so svojou zástupkyňou Margitou Zat'kovou, sa už musia osamostatniť a pokračovať svojou cestou vlastnými silami.

(zlh)

Národnostný deň v budapeštianskej škole

(Uverejnené: sobota, 15. apríl 2023)

Posledný vyučovací deň pred jarným prázdninami bol pre gymnazistov v Slovenskej škole v Budapešti projektovým dňom. Hlavnou organizátorkou tohto ročného národnostného dňa bola Margita Zat'ková. Stredoškolská profesorka slovenčiny a slovenskej vzdelanosti celý deň usmerňovala rôzne aktivity študentov.

V prvej časti dňa museli žiaci riešiť úlohy súvisiace s témou ľudová slovesnosť. Najprv bolo treba zdramatizovať jednu rozprávku alebo povesť. Predtým však už mali žiaci za domácu úlohu vytvoriť kulisy a kostýmy. Nechýbali ani výtvarné spracovania častí rozprávky alebo hľadanie rozprávkových výrazov, magických čísiel, ba aj zázračných predmetov. Každú prácu hodnotila porota a najlepším udelila cenu.

Po krátkej prestávke prednášal odborný asistent univerzity ELTE Juraj Rágyanszki o slovenských evanjelikoch v Maďarsku. Po prednáške nasledoval tzv. Kahoot kvíz. Najlepšie umiestnení v online kvíze dostali darček

Počas nasledovnej prestávky sa už schádzali ženy v krojoch v aule školy a v klubovni vedľa knižnice sa chystala výstava. Krojované ženičky boli členky Kerestúrskeho ženského spevokolu. V aule pod vedením svojej vedúcej Rozálie Papovej Polereczkej učili všetkých, čo mali záujem, tradičné kerestúrske piesne. Počas toho členka spevokolu Alžbeta Derzbachová predstavila krásny kerestúrsky kroj. Druhá polovica gymnázia zatiaľ navštívila interaktívnu výstavu poľnohospodárskeho a kuchynského náradia z údolia Galgy, ktorú priniesol Ján Volter. Skupiny sa samozrejme vystriedali, takže všetci sa zapojili aj do spevu, aj si mohli poobzerať výstavu náradia

Nakoniec zostalo len vyhodnotenie. M. Zaťková poďakovala všetkým, ktorí sa podujatia zúčastnili. Osobitne triednym učiteľom gymnázia, ktorí počas celého národnostného dňa pomáhali svojim triedam.

(zlh)

Týždeň slovenskej literatúry a čítania v budapeštianskej slovenskej škole

(Uverejnené: sobota, 15. apríl 2023)

Čítanie je činnosť, ktorú každý z nás pozná. Venujeme sa jej pravdepodobne každý deň, čítame si noviny, čítame informácie na internete, čítame si správy v telefóne, čítame si počas jazdy autobusom, električkou, metrom.

Čítaním sa stávame gramotnými. Čítanie je dnes neodmysliteľnou súčasťou nášho života. Úplne iný rozmer však má čítanie kníh. To z nás robí ľudí sčítaných. S čítaním kníh sme začali už ako deti, niekto viac, niekto menej. Ten, kto si tento návyk osvojil v detstve, si ho pravdepodobne udržiava aj v dospelosti. Napriek tomu, že žijeme v dobe mobilov a tabletov, mnohí z nás radšej siahajú po texte tlačenej. Len tak si sadnúť, zabaliť sa do teplej deky a chytiť do ruky ten zázrak, ktorý nás preniesie kamkoľvek chceme

Kniha – najlepší priateľ človeka. Nezradí nás, rozosmeje, pomôže nám zabudnúť na všedné starosti, zaženie depresiu. S čítaním kníh sa dokonca spájajú aj niektoré fobie. Sú ľudia ktorí trpia strachom, že nebudú mať dostatok kníh na čítanie, trpia abibliofóbiou, niektorí milujú vôňu starých kníh – to nazývame bibliosómiou, iní sa zas čítania boja a trpia bibliofóbiou, sú aj takí, ktorí

sa boja poézie a ich diagnóza sa volá metrofóbia. Knihy si väčšinou kupujeme v kníhkupectvách, radi tam vojdeme s myšlienkou, že nás možno niečo osloví, no často tam ideme s konkrétnym cieľom, nájsť knihu, ktorú nám niekto odporučil. Vedeli ste, že najväčšie kníhkupectvo na svete je v New Yorku a má rozlohu viac ako 14-tisíc metrov štvorcových, teda približne 175 trojizbových bytov? Najstaršie kníhkupectvo je v portugalskom Lisabone. Vzniklo v roku 1732 a knihy sa v ňom predávajú ešte aj dnes. Aj takéto zaujímavosti sme si mohli vypočítať na otvorení čitateľského týždňa, ktorý bol plný zaujímavých a tvorivých aktivít spojených s knihami, čítaním a autormi.

Prvý deň nášho týždňa, venovaného písanému slovu, sme tradične začali čitateľským maratónom. Tento rok sme ho realizovali formou hlasného striedavého čítania, zamerali sme sa na rýchle čítanie. Samozrejme, že za jeden deň sa schopnosť rýchleho čítania vypestovať nedá. Naším cieľom bolo navodiť čitateľskú atmosféru, ukázať, že pomocou rýchleho čítania dokážeme ročne prečítať niekoľko desiatok až stoviek kníh. To nám pomáha rozvíjať komunikačné zručnosti, vďaka častému čítaniu si prirodzene osvojujeme gramatiku jazyka. Čítali sme 42 minút, žiaci v jednom kole prečítali vždy dve vety a kolá sa opakovali až do ukončenia stanoveného času. Najrýchlejšími čitateľmi boli študenti prvej skupiny 9.ročníka. Samozrejme, hodnoty hlasného čítania sú odlišné od hodnôt čítania tichého.

Druhý a tretí deň boli venované tvorbe triednych projektov. Každá trieda pracovala so slovenskými detskými alebo mládežníckymi časopismi. Použili sme ich celé spektrum: Včielku, Adamka, Slniečko, Rebrík, Bublinu, Kamaráta a Quark. Vybrali sme si z nadpisov článkov zaujímavé myšlienky, vystrihli sme ich a rozložili na lavice. Postupne sme z nich skladali jednotlivé príbehy tried, lepili sme ich na projektový papier a dopĺňali k nim vlastné texty.

Štvrtý deň bol venovaný čitateľským kvízom, v ktorých sme sa zamerali na čítanie a počúvanie s porozumením. Žiaci a študenti súťažili v troch kategóriách: 2.-4. ročník (vítazmi boli štvrtáci a druháci, získali rovnaký počet bodov), 5.-8. ročník (zvítazili šiestaci) a 0.-11. ročník (najlepší boli študenti desiateho ročníka). Keďže náš týždeň prebiehal počas posledného týždňa v marci, vo štvrtok 30. marca sme si na mimoriadnej hodine slovenského jazyka pre gymnazistov pripomenuli 203. výročie narodenia jedného z najväčších slovenských básnikov – Andreja Sládkoviča. Študenti 9. a 10. ročníka nás previedli životom básnika, vypočuli sme si zaujímavosti z jeho súkromnej korešpondencie, dozvedeli sme sa viac o jeho vzťahu k manželke Antónii a tiež o ťažkom období, keď bol skoro popravený. Vygenerovali sme si pomocou aplikácie JULŠ štúrovské mená všetkých študentov gymnázia. Vyriešili sme

vedomostný kvíz o básnikovi, o ktorom sme sa učili aj na hodinách slovenského jazyka. Portrét Sládkoviča ku kvízu namaľovala študentka 10. ročníka Flóra Fenyőová. Na začiatok a na koniec sme zaradili hudobné spracovania Maríny v podaní slovenských spevákov a hercov. Predstavili sme si aj prácu našej študentky Dóry Trenkovej, ktorú sme ešte v minulom školskom roku poslali do súťaže Matičná esej. Bola napísaná práve na tému Sládkovičových veršov z Maríny „A čo je mladosť?“.

Doplnkovou aktivitou tohto roka bola tvorba veršov podľa schémy akrostich a cinquain na čitateľský strom. CINQUAIN je pomenovanie, ktoré pochádza z francúzštiny a je odvodené od slova cinq(päť). Ide vlastne o päťriadkovú báseň, ktorá zhŕňa myšlienky a informácie v podobe stručných výrazov, ktoré opisujú jednu tému. 1. verš: jednoslovné pomenovanie témy – podstatné meno, 2. verš: dvojslovný opis témy – dve prídavné mená, 3. verš: trojslovné vyjadrenie činnosti – tri slovesá, 4. verš: štvorslovné vyjadrenie pocitu, emocionálneho vzťahu k téme, 5. verš: jednoslovné synonymum témy. AKROSTICH je báseň, v ktorej začiatkové písmená veršov čítané zhora nadol vytvárajú slovo, skupinu slov alebo vetu. Žiaci môžu písať k menu pocity, charakter pomocou prídavných mien, vytvoriť príbeh. Spoločnou témou obidvoch bolo slovo ŠKOLA.

Posledný deň sme sa všetci stretli v aule, aby sme vyhodnotili priebeh týždňa, ocenili víťazov čitateľského kvízu a predstavili všetky triedne projekty. Verím, že v budúcom školskom roku budeme v tejto aktivite pokračovať, už teraz nám víria hlavou nové nápady na ďalšie formy spracovania projektových triednych prác. Na záver ďakujeme žiakom, študentom a učiteľom za zapojenie sa do projektu a prajeme všetkým veľa nových čitateľských zážitkov.

Anita Holá, vyslaná učiteľka MŠVVaŠ SR

Veda na pódiu v budapeštianskej škole

(Uverejnené: sobota, 25. marec 2023)

Materská škola, základná škola, gymnázium a kolégium s vyučovacím jazykom slovenským v Budapešti 16. marca už po druhýkrát zorganizovala projektový deň pod názvom Veda na pódiu. Cieľom tohto dňa je prezentáciou prác poukázať na krásu a zaujímavosť vedy a podnietiť o ňu záujem medzi žiakmi a študentmi.

Tento rok bola pozornosť zameraná na vodu. Na slávnostnom otvorení vystúpili so svojimi modernými tancami škôlkari, žiaci nižšieho stupňa a chlapci

z gymnázia. Ako tomu nasvedčovali reakcie publika, tance mali veľký úspech. Pod dúhovou bránou, ktorá sa nachádzala v aule školy, bola otvorená aj výstava mini projektov, ktoré vytvorili jednotlivé triedy na rôzne témy súvisiace s vodou.

Po slávnostnom otvorení sa každá skupina vydala na pre ňu určenú trasu po školskej budove. Počas cesty sledovali zaujímavé aktivity pripravené spolužiakmi. Na rôznych stanovištiach žiaci vyšších ročníkov prezentovali svoje práce. Medzi témami boli pitná voda, kolobeh vody, tajomstvá výroby smoothie, zákulisie Formuly 1 a krotenie dronov. Vďaka mobilnému planetáriu v telocvični sa žiaci viac dozvedeli aj o polohách hviezd. Prítomné bolo aj partnerské Štúdio abacusan, s ktorým škola spolupracuje na robotických projektoch. Niektoré triedy pripravili kvízy, kde mohol každý ukázať, čo sa počas dňa naučil. V rámci prezentačného stretnutia mohla každá trieda predstaviť tému podľa vlastného výberu. Medzi témami boli napríklad: ako znížiť spotrebu vody v priemernej domácnosti, vzťah medzi literatúrou a vodou, či jazykoveda zahŕňajúca tému fonetika a voda.

Vyhodnotenie projektového dňa sa uskutočnilo 22. marca pri príležitosti Svetového dňa vody. Na začiatku bilancovania si všetci pozreli video zhrnutie vo forme televíznych správ. Všetci aktívni účastníci boli odmenení sladkosťami a zaujímavými knihami.

(zlh)

Fašiangy v budapeštianskej slovenskej škole

(Uverejnené: nedeľa, 05. marec 2023)

V Materskej škole, všeobecnej škole, gymnáziu a kolégiu s vyučovacím jazykom slovenským v Budapešti sa tento rok konali fašiangové zábavy tak, ako tomu bývalo kedysi – dva dni, 20. a 21. februára. Pondelok po štvrtej vyučovacej hodine začali zábavu žiaci druhého stupňa.

V otvárací časti programu šiestaci rozprávali dvojjazyčne o fašiangových zvykoch. Potom nasledovali tanečné kreácie jednotlivých ročníkov. V podaní šiestakov videli účastníci zábavy choreografiu, v ktorej policajný šéf patrične roztancoval Turkov, piatáci predviedli ukážku škótskej tanečnej školy. Siedma trieda zatancovala temperamentnú sicílsku tarantelu, ôsma zaviedla obecenstvo do Ameriky dvadsiatych rokov minulého storočia. Nakoniec sme sa vrátili do dvadsiateho prvého storočia vďaka šiestakom, ktorí zatancovali terajší moderný tanec. Po vystúpeniach nasledovala voľná zábava. Deti sa hrali

kolektívne hry, ako napríklad, kto dokáže rýchlejšie nafúkať balón, alebo kto rýchlejšie obsadí stoličku, keď prestane hrať hudba. Nechýbala ani tradičná tombola. Po tombole pripravili ôsmaci pre svojich spolužiakov ešte jednu hru. Vymysleli úlohy, ktoré mali absolvovať na rôznych miestach školy v skupinách. Najlepšie skupiny boli ocenené diplomom a drobným darčekom.

V utorok po tretej vyučovacej hodine sa začala zábava prvého stupňa. Na začiatku programu sa účastníci započúvali do tradičnej piesne Fašiangy, Turíce, Veľká Noc ide... v podaní žiakov, ktorí chodia na hudobný krúžok. Pesničku zahrali na zobcovej flaute a na špeciálnych zvončekoch – každý zvonček je naladený na iný tón. Od organizátorov – štvrtákov – si obecnstvo tiež vypočulo informácie o tradičných fašiangových zvykoch. Potom nasledoval úvodný tanec. Bol ním pomalý slávnostný tanec uhorskej šľachty, palotáš, ktorý nacvičili spoločne tretiaci a štvrtáci. Potom sa takisto ako „veľkáči“, predstavili i tí menší svojimi choreografiami. Z prvkov sa stali počas tanca obľúbené tyčinky Túró Rudi, druháci sa prevtelili do animovaných postavičiek z populárneho kresleného filmu Mimoni, tretiaci tancovali na pesničky z filmu Pomáda (Greese). V podaní štvrtákov videli účastníci fašiangovej slávnosti ponožkový tanec na skladbu Hafanana. V čísle, ktoré všetkých rozveseli

Po obednej prestávke priestor pred schodmi naplnili netradičné, ale aj tradičné masky. Ich súťaž hodnotila trojčlenná porota, ktorá musela rozhodnúť o najlepších z každej triedy. Súčasťou programu bola aj tu tombola

Veľká vďaka patrí triednym učiteľkám oraginátorov, Silvii Šalgaiovej a Noémi Főzsoovej, ale aj učiteľkám tanca Zuzane Hanusovej a Ágote Kosárovej Bartalosovej.

(zlh)

Deň Študentskej samosprávy v Budapešti

(Uverejnené: sobota, 18. február 2023)

Každý školský rok má Študentská samospráva Slovenskej materskej, základnej školy, gymnázia a žiackeho domova v Budapešti k dispozícii jeden vyučovací deň, keď prevezme „vládu“ nad školou. V tento deň sa zvyčajne nevyučuje a organizujú sa rôzne programy. Deň Študentskej samosprávy v slovenskej škole v Budapešti sa konal 10. februára.

Tento rok žiaci nižšieho stupňa navštívili interaktívne zábavné centrum MiniPolisz v VII. obvode Budapešti. Mohli si vyskúšať zamestnania, ktorým sa venujú dospelí, od predavača cez rozhlasového hlásateľa až po letušku.

Okrem toho, že to bola tak pre deti ako pre dospelých veľká zábava, bola to aj skvelá príležitosť pre profesijné usmernenie, ktoré deťom umožnilo spoznať svet práce.

Pre žiakov vyššieho stupňa spolu s triedami gymnázia zorganizovali spoločný program. Vybrali sa korčuľovať na umelú ľadovú plochu v Mestskom parku Városliget. Po občasných pádoch na začiatku, sa všetci rýchlo dostali do rytmu. Samozrejme, k žiakom sa pridali aj učitelia. Bola to skvelá príležitosť lepšie sa spoznať z iného zorného uhla a zabaviť sa za iných okolností, než je každodenné vyučovanie v škole.

(zlh)

Výstava o Slovenskej republike v budapeštianskej škole

(Uverejnené: sobota, 11. február 2023)

Koncom januára Veľvyslanectvo Slovenskej republiky v Budapešti prišlo s iniciatívou zorganizovať na pôde budapeštianskej slovenskej školy výstavu na tému 30-ročné Slovensko. Vedenie školy prijalo myšlienku ústretovo.

Na výstave pod názvom „Misia Slovensko“ záujemcov čakajú informácie o tom, ako sa hlási Slovenská republika k hodnotám demokracie a ľudských práv i ako Slovensko podporuje mierové spolunažívanie vo svete. Dozvieme sa taktiež mnoho o technologických inováciách a dostaneme obraz o úspechoch slovenských športovcov a umelcov, lebo jednou z hlavných myšlienok výstavy je idea: „Dôležitým jazykom diplomacie sú kultúra a šport“.

Záujemcovia môžu výstavu navštíviť v aule budapeštianskej slovenskej školy.

(zlh)

Vianočný program v budapeštianskej slovenskej škole

(Uverejnené: sobota, 24. december 2022)

„Každý si dar prichystá, na vianočné sviatky.“ Úryvok z básne Jána Turana Vianoce, ktorú zarecitovala žiačka piateho ročníka Júlia Szakácsová, by som dal ako motto tohto článku.

Prichystaný dar bol galaprogram. Dostali ho rodičia, starí rodičia, učiteľský zbor, ba aj žiaci, ktorí 12. decembra prišli do krásne vyzdobenej telocvične

budapeštianskej slovenskej školy. Na tento večer sa žiaci so svojimi učiteľmi už dlho pripravovali.

Spevokol nižšieho stupňa zaspieval tri vianočné piesne. Skladby Narodil sa nám Pán, Vianoce, Vianoce... a Vo vianočnej pekárni navodili skutočnú vianočnú náladu. V programe pokračovali žiaci nižšieho stupňa. Teraz už na javisko zvyknutí žiaci po premiére betlehemskej hry z celoštátneho adventného stretnutia slovenských detí, aj rodičom a hosťom ukázali, akú hru sa naučili. So žiakmi nižšieho stupňa nacvičila túto krátku betlehemskú hru učiteľka Zuzana Gallotta.

Učiteľ angličtiny asi nebol rád, keď učiteľka ľudového tanca na vyššom stupni si vyžiadala siedmakov z hodiny, aby išli nacvičovať. Napokon musíme priznať, že sa oplatilo pustiť chlapcov, lebo spolu s učiteľkou Zuzanou Hanuszovou sa naučili pekný tanec na motív odzemku. Popritom pred publikom predviedli aj to, aký majú dobrý hlas, keď počas tancovania dokázali ešte aj spievať. Zanôtili pieseň s textom, akoby boli zbojníci, A tam v jednej doline...

Môžeme prezradiť, že dušou divadelného krúžku bola v slovenskej škole Miroslava Kováčová. Odkedy už je na dôchodku, musel niekto prevziať štafetu. Herečka, okrem iných divadiel aj Slovenského divadla Vertigo, Ági Jókaiová od septembra spolupracuje s malým kolektívom školy v divadelnom krúžku. V krátkom predstavení o láske a o Vianociach aj deti ukázali, čo robili od septembra.

Vyvrcholením večera – ako po iné roky – aj teraz bola spevácka skupina vyššieho stupňa a gymnázia. Spevokol spolu s pripravujúcou učiteľkou Agátou Kosárovou-Bartalosovou už dlhé roky očarúva obecnosť vianočnými piesňami. Medzi inými do repertoáru sa tento rok dostali piesne Adeste fideles, Dobrý pastier... ale aj populárne skladby Aký je to svit a Vianoce krásne sú.

Na záver programu zástupkyňa riaditeľky Angela Hipiková pozdravila prítomných. Upozornila na to, aby sme darovali svojim najbližším namiesto hmotných darov radšej zážitok. „Taký, na ktorý budú deti našich detí spomínať ešte v časoch, keď koláče budú piecť roboty a vianočné pohľadnice budú už len historickým artefaktom.“

Učiteľský zbor a žiaci týmto programom obdarovali nielen svojich najbližších, ale všetkých, ktorí boli vo vyzdobenej telocvični školy. Bol to zážitok, na ktorý budeme ešte dlho spomínať.

(zlh)

Adventné stretnutie slovenských detí v Budapešti

(Uverejnené: sobota, 10. december 2022)

Celoštátna slovenská samospráva v Maďarsku (CSSM) spolu so Slovenským divadlom Vertigo a s Verejnoprospešnou nadáciou Za Slovákov v Maďarsku 2. decembra usporiadala celoštátne adventné stretnutie slovenských detí.

Po dvojročnej prestávke, ktorú zapríčinila pandémie koronavírusu, sa podujatie konalo na novom mieste. Namiesto Strediska pilíšskych Slovákov tento rok usporiadali stretnutie v telocvični budapeštianskej slovenskej školy.

Program moderovala Edita Szekeresová a začínal slávnostnými príhovorami. Predsedníčka CSSM Alžbeta Hollerová Račková vyjadrila svoju radosť, že práve tento rok začal náš najvyšší volený zbor v Maďarsku vytvárať novú tradíciu, v duchu ktorej sa budú školáci stretávať v adventnom období v niektorej z našich škôl. Poďakovala kolektívu budapeštianskej školy za krásne prostredie, v ktorom všetci účastníci mohli prežiť príjemné chvíle. Po nej sa v mene Veľvyslanectva Slovenskej republiky v Maďarsku prihovarila jeho radkyňa Valéria Zolcerová. Poďakovala za pozvanie a odovzdala pozdrav veľvyslanca Pavla Hamžika. Poprosila všetkých, aby využili v adventnom období možnosť byť so svojimi rodinami, s blízkymi, rodičmi, starými rodičmi a súrodencami. Zaželela prítomným, aby v čarovnom období adventu nás naši blízki naplnili energiou a radosťou. List od štátneho tajomníka úradu vlády Miklósa Soltésza prečítal podpredseda CSSM Ondrej Horváth. Posledný príhovor predniesol a hneď aj zapálil poslednú sviecu parlamentný hovorca slovenskej národnosti Anton Paulík.

K adventnému stretnutiu každoročne neoddeliteľne patrí aj odovzdanie ocenení pre študentov, ktorí sú štipendistami v Programe pre nadaných. Predseda kuratória Verejnoprospešnej nadácie za Slovákov v Maďarsku Róbert Kiss-Szemán pozdravil prítomných. Zvláštna pozornosť v tejto časti programu bola venovaná štipendistom, teraz už gymnazistom, ktorí sa zapojili do Programu pre nadaných. Štipendium dostali deviati. To znamená, že spolupracovali s mentorom štyri polroky, mali dobrý prospechový priemer a potom pokračovali v štúdiu buď v budapeštianskom slovenskom gymnáziu alebo na gymnáziu v Békešskej Čabe. Do programu sa zapojili žiaci zo slovenských základných škôl zo Slovenského Komlóša, Békešskej Čaby, Budapešti a národnostných slovenských škôl z Níže a z Novej Huty. Diplomy prevzali z Békešskej Čaby Bernadeta Gulyásová, Hanna Krajcsoviczová, Áron Lakatos, Lucia Szabadiová, Réka Vozárová a Balázs Palicska, kým z Budapešti Lucia Gabriela Baloghová, Mira Miklósová a Dora Trenková. Diplomy a symbolický

darček odovzdala spolu s R. Kiss-Szemánom Erika Lázárová. Na záver ešte R. Kiss-Szemándodal: „Títo už gymnazisti sú tu v našom kruhu. Dúfame, že ich motivovanosť vytrvá do konca stredoškolského štúdia a budú medzi nimi aj takí, ktorí sa stanú v budúcnosti pedagógmi, mentormi.“ Na štipendistoch bolo vidieť potešenie, že po dvojročnej tvrdej práci dosiahli svoj cieľ.

Program pokračoval krátkym predstavením, ktoré pripravili deti a pedagógovia budapeštianskej slovenskej školy. Žiačka 5. triedy Júlia Szakácsová zarecitovala báseň od Jána Turana Vianoce. So žiakmi nižšieho stupňa nacvičila krátku betlehemskú hru učiteľka Zuzana Gallotta. V hre nechýbali ani moderné hudobné zložky. V tejto fáze spoluúčinkoval aj spevokol pod vedením Agáty Kosárovej-Bartalošovej.

Dlhoročnou tradíciou je, že na tomto podujatí sa predstavia účastníci detského divadelného tábora. Ukážu, čo sa naučili v lete, na divadelnom sústreďení, ktoré organizuje Slovenské divadlo Vertigo. Žiaci zo Sarvaša, z Čemera a ešte jedna žiačka z Budapešti, ktorá nie je žiačkou slovenskej školy, predviedli divadelnú hru pod názvom Dračia cesta. Predstavenie pripravila, napísala texty a režírovala Margita Garajszká. Texty pesničiek napísal a na klavíri sprevádzal Belo Felix.

Po obedňajšej prestávke začala druhá časť programu, ktorá už dlhé roky má názov Divadelné popoludnie. Tradíciou je tiež, že na adventnom stretnutí slovenských detí Slovenské divadlo Vertigo urobí radosť deťom divadelným predstavením. Vďaka inštitúcii CSSM to ani tento rok nebolo inak. M. Garajszká spolu s Andrásom Nagyom zahrli inscenáciu Silvestra Lavríka Varené vajíčko nespieva.

Na záver programu rozdali darčeky každému, kto prišiel do budapeštianskej slovenskej školy na adventné stretnutie. Žiaci, aj učitelia sa potešili balíčku so sladkosťami. Dokonca každá škola dostala slovenské spoločenské hry, ktoré môžu používať vo výchovno-vzdelávacom procese i mimo neho.

Na záver zostala len rozlúčka s kamarátmi. Všetci sa už teraz tešia na stretnutie o rok, keď sa zídu v Békešskej Čabe. Alebo možno aj skôr, či na súťažiach alebo v táboroch. Deti odchádzali domov plné zážitkov s prianím najkrajších sviatkov.

Program by sa však nemohol uskutočniť v takom krásnom prostredí bez vytrvalej a húževnatej práce učiteľského zboru budapeštianskej slovenskej školy. Viacerí zostávali v škole po svojej pracovnej dobe, aby pomohli vyzdobiť priestory školy. Zo strany školy prípravy koordinovala zástupkyňa riaditeľky inštitúcie Angela Hipiková.

(zlh)

Deň otvorených dverí v budapeštianskom gymnáziu

(Uverejnené: sobota, 26. november 2022)

Vedenie budapeštianskeho slovenského gymnázia 9. novembra usporiadalo Deň otvorených dverí. Žiaci, ktorí v tomto školskom roku ukončia štúdium na základnej škole, si musia vybrať inštitúciu, kde budú pokračovať vo svojom vzdelávaní a začnú stredoškolské štúdium.

Záujemcov čakala v knižnici školy Angela Hipiková, zástupkyňa riaditeľky, zodpovedná za materskú školu a gymnázium. Vo svojom príhovore predstavila záujemcom inštitúciu. Štatistické údaje poukazujú na to, že stále viac študentov si volí túto budapeštiansku školu. Momentálne na gymnáziu študuje v piatich ročníkoch spolu 79 študentov. Z toho jeden je veľmi obľúbený, nultý – jazykovo-prípravný ročník, kde okrem 17 hodín slovenčiny majú žiaci päťkrát týždenne telesnú výchovu. Nie je však telocvik ako telocvik. Týždenne 3 hodiny sú naozaj o telocviku a športe, kým 2 hodiny patria ľudovému tancu. Okrem toho majú študenti trikrát týždenne digitálnu kultúru – vlastne informatiku, matematiku, maďarčinu a dejepis. Z hľadiska digitalizácie budapeštianska škola je vybavená mimoriadne dobre. Vďaka úspešným súbehom na Úrade pre Slovákov žijúcich v zahraničí a podporám Celoštátnej slovenskej samosprávy v Maďarsku sú na gymnáziu už všetky učebne vybavené digitálnou tabuľou.

Druhá časť dňa otvorených dverí pokračovala skutočnými otvorenými hodinami. Záujemcovia sa mohli zúčastniť na vyučovaní všetkých predmetov na gymnáziu, medzi inými v ponuke boli slovenčina, angličtina, maďarčina, dejepis, ale aj biológia a telesná výchova. Je zaujímavé, že okrem žiakov z Maďarska prišli aj záujemcovia o budapeštianske slovenské gymnázium zo Slovenska. Pre takých študentov má inštitúcia k dispozícii internát, kde v tomto školskom roku výchovno-vzdelávací proces prebieha v piatich študijných skupinách. Záujemcovia o možnosť ubytovania v žiackom domove mali možnosť ísť na prehliadku internátu po otvorených hodinách.

Všetky potrebné informácie o prijímacom konaní do budapeštianskej slovenskej školy nájdete na sociálnych sieťach, napríklad na facebookovej stránke a tiež na stránke Školského úradu (Oktatási Hivatal).

(zlh)

Kvíz Slovenskej samosprávy II. obvodu Budapešti

(Uverejnené: piatok, 04. november 2022)

Už pri svojom opätovnom založení pred niekoľkými cyklami si stanovila Slovenská samospráva II. obvodu Budapešti za svoj cieľ šírenie informácií o slovenských obyvateľoch Budapešti zábavnou formou, napríklad kvízmi. Hoci sa už na osvetových kvízových popoludniach stretli raz aj dospelí a dokonca aj trochu starší príslušníci našej národnosti v hlavnom meste, najpopulárnejšie sú kvízové stretnutia so študentmi slovenského gymnázia v Budapešti. Iniciátorkou odštartovania kvízov bola Vlasta Zsákaiová Držíková, ktorá bola v tej dobe poslankyňou samosprávy.

Tohto roku usporiadali poslanci slovenského voleného zboru budínskeho obvodu kvíz 26. októbra. Dejiskom popoludnia, ktoré skončilo vyhodnotením kvízových otázok a večerou, bola reštaurácia Ferdinand v centre mesta. Každoročne začína zápolenie sústredenou pozornosťou. Vždy totiž na úvod odzníe prednáška obsahujúca základné informácie. Kto dáva trochu pozor, tomu nič nezabráni, aby úspešne absolvoval kvízovú súťaž na požadovanej, vysokej úrovni.

Na úvod prednáška, potom kvízové otázky

Tento rok bola prednášajúcou prvá predsedníčka Slovenskej samosprávy Budapešti Zuzana Hollósyová. Vo svojom príhovore venovala niekoľko viet aj tomuto obdobiu. „Keď v roku 1993 schválil maďarský parlament Zákon o právach národných a etnických menšín žijúcich v Maďarsku, vznikla možnosť na vytváranie národnostných samospráv. Šancu využila vtedy stredná generácia nadšených Slovákov žijúcich v Budapešti a rozhodla sa vytvoriť v hlavnom meste slovenskú samosprávu,“ povedala Zuzana Hollósyová. Dodala tiež, že zakladateľmi prvých samospráv začiatkom 90-tych rokov boli známi predstavitelia nášho slovenského diania, zväčša zakladatelia nejakých záujmových spolkov. V roku 1996 bola založená 9-členná Slovenská samospráva Budapešti. Predsedníčkou zboru sa stala Z. Hollósyová, ktorá budapeštiansky zbor viedla dve desaťročia. Bývalá predsedníčka voleného zboru poukázala na konferenciu, ktorú zorganizovala samospráva vzápätí po svojom vzniku. Na vedeckom fóre spolupracovali osobnosti a experti tak z Maďarska, ako aj zo Slovenska a o ich prednášky sa Z. Hollósyová opierala vo svojom prejave pre účastníkov kvízu. Napokon účastníci zápolenia – ak pozorne počúvali – dostali odpoveď na také otázky ako napríklad: v ktorom období slúžil v kostole na Deákovom námestí v Budapešti ako evanjelický farár Ján Kollár, autor básnickej skladby

o láske k žene a slovanskej vlasti Slávy dcéra, alebo aká bola profesia majetných mešťanov Budapešti slovenského pôvodu Jozefa Pozdechá či Jána Nepomuka Bobulu, alebo kedy pripojili k hlavnému mestu obce v jeho blízkosti, Cinkotu a Kerestúr. V úvodnej prednáške padla reč aj o vzniku slovenskej školy v Budapešti, nielen o roku založenia inštitúcie, ale aj o tom, akú dlhú cestu prekonala, kým sa dostala do novej budovy. Do tej sa presťahovala v roku 1992, aj odvtedy uplynulo už 30 rokov. V 16-tich budapeštianskych obvodoch založili slovenské samosprávy, 25 rokov je činný Klub slovenských dôchodcov, 27 rokov vychádza dvojmesačník Budapeštiansky Slovák a vyše 20 rokov sa nesie do diaľav hlas a dobré meno Budapeštianskeho slovenského speváckeho zboru Ozvena. Aj o jeho založenie sa postarala Zuzana Hollósyová.

Inovatívny nápad na záver

Nie všetkým účastníkom sa podarilo označiť všetky správne odpovede, ale väčšina z 20 súťažiacich bola blízko najvyššieho počtu bodov. Preto si každý mohol vybrať zo slovenských knižiek, ktoré pre účastníkov kvízu zaobstarala Slovenská samospráva II. obvodu.

„Vždy sa snažíme získať pre súťažiacich študentov slovenského gymnázia knihy vhodné pre vekovú kategóriu mladých dospelých,“ povedala pre Ľudové noviny predsedníčka zboru Ľubomíra Fallerová. „Žiaľ, nemáme možnosť prečítať si všetky knižky vydávané po slovensky a predávané na Slovensku, preto sa musíme spoliehať na recenzie, ktoré sa dajú prečítať na rôznych platformách internetu. Snažili sme sa vyberať od pôvodných slovenských autorov. To sa tiež nedá dodržať maximálne. Preto sme zozbierali tituly ako Čo na svetle nevidno, Aristoteles a Dante objavujú hĺbky neznáma, Dcéra zimy, Daj sa zviest', Mrazivý bozk, Časodejovia, Najhorší učitelia na svete, Ako (ne) prežiť mladosť, Láska je len pre lúzrov, Čo ak sme to my a ďalšie. Teraz sme študentom povedali, že potrebujeme spätnú väzbu. Dajú nám vedieť, že to, čo si prečítali, pre našu samosprávu vyhodnotia. Uvidíme, či to tak naozaj bude,“ dodala predsedníčka. Ľ. Fallerová prezradila tiež, že iba prvý ročník kvízu bol v škole, v knižnici. Vtedy členovia voleného zboru zistili, že mládež si rada dobre zaje, preto odvtedy organizujú podujatie spojené s pohostením, občasne s chutnou večerou.

Dvadsať študentov sprevádzali profesorky Anita Holá, Marcela Somyiová a Margita Zatková. Pri nich sediac sa zdalo, že pani profesorky majú za svojich študentov patričnú trému a keby mohli, tak im aj našepkajú správne odpovede. Veď sa dané informácie učili na hodinách, argumentovali zanietene.

– Bolo pre vás ťažké, či ste vyriešili otázky len tak, ľavou zadnou? – zastavila som sa na kus reči so študentmi.

– Bolo to zaujímavé a mala som z celého popoludnia príjemné pocity. Bola tu dobrá atmosféra, – konštatovala Tamara.

– Dnes to bolo veľmi dobré, – odpovedala Lilla. – A chutilo mi aj jedlo.

– Podľa mňa to nebolo ťažké. Odpovede na všetky otázky sme už vedeli.

– Pridala sa Stela, ktorú mimochodom poznáme z rôznych speváckych vystúpení, keď ešte bola žiačkou národnostnej školy v Níži. Ale teraz už nespieva, ale tancuje v budapeštianskom tanečnom súbore Lipa.

– Ja som nevedel odpovede na všetky otázky, ale na väčšinu áno. Určite sa prihlásim na kvíz aj nabudúce, – pridala sa Árpi.

– Je niečo, čo by ste urobili na kvízoch inak? – chcela som, aby sa mládež prejavila, tajne som však dúfala, že si nevypýtajú napríklad dve palacinky ako dezert. – Určite by som sa potešila, keby sme mali text aj v písomnej podobe, lebo tu nebolo ozvučenie, a my, tu na konci stola, sme nepočuli všetky vety pani prednášateľky dosť jasne, – znel inovatívny nápad. Možno sa bude páčiť aj organizátorom.

Erika Trenková

Recitačná súťaž v Budapešti

(Uverejnené: sobota, 29. október 2022)

Slovenská samospráva XIII. obvodu Budapešti usporiadala aj v tomto roku Súťaž v prednese slovenskej poézie a prózy. V knižnici budapeštianskej slovenskej školy sa 25. októbra zišlo vyše 50 žiakov, aby predviedli najnovšie naučené básne a prózy pred porotou.

Účastníkov privítala predsedníčka samosprávy Eva Fábiánová, ktorá sa poďakovala vedeniu školy za možnosť usporiadať túto vyše 25-ročnú súťaž v priestoroch inštitúcie. Ako povedala, je veľkým potešením, že do súťaže sa zapojili nielen žiaci školy, ale do Budapešti merali cestu aj žiaci z Jášču a Dabaša, z Katolíckej základnej školy sv. Jána. Zároveň predstavila porotu, ktorá sa skladala z bývalých učiteliek budapeštianskej slovenskej školy Ruženky Frayovej a Moniky Szélényiovej, ako aj bývalej predsedníčky samosprávy Zuzany Hollósyovej a podpredsedníčky Klubu slovenských dôchodcov a Budapeštianskeho slovenského speváckeho zboru Ozvena Márie Libayovej. Po tomto úvode sa starší žiaci a jeden dospelý účastník pobrali do učebne a mladší účastníci ostali v knižnici.

Prvoradým cieľom Slovenskej samosprávy XIII. obvodu Budapešti usporiadaním týchto súťaží je dať možnosť žiakom preukázať schopnosti v recitácii a prednese, ale je tiež dôležité vzbudiť vzťah k slovenskému jazyku a prehĺbiť lásku k slovenskej poézii vôbec. Vo svojej výzve samospráva požiadala účastníkov, aby uprednostňovali diela slovenských literátov z Maďarska, čomu väčšina účastníkov aj vyhovel. Veď ako inak by mohla ostať naša literatúra živá, keď ju nepoznáme a ako by sme ju vedeli lepšie spoznať, keď nie prednesom

Súťaž prebehla hladko, ale porota nemala ani teraz ľahkú úlohu. Kým sa porota rozhodovala, organizátori zabezpečili občerstvenie pre účastníkov

V prvej a druhej kategórii (žiaci 1. až 5. triedy ZŠ) sa napokon rozhodli zvlášť hodnotiť žiakov budapeštianskej školy a škôl, kde sa slovenčina vyučuje ako predmet. V prípade starších žiakov porota hodnotila ich prejav, ktorý by sa dal u viacerých využiť napríklad v hereckej kariére. M. Libayová vo svojom hodnotení pripomenula žiakom potrebu každý deň hovoriť nahlas po slovensky, čítať čo najviac a používať slovenský jazyk v každodennom styku, aby slovenčina bola prítomná v ich každodennom živote.

Organizátori sa postarali o bohaté ceny. V tomto roku vďaka podpore Úradu pre Slovákov žijúcich v zahraničí dostal každý účastník knihu, diplom a čokoládu

Pekné knižky dostali aj pripravujúce učiteľky, veď bez nich by sa žiaci ťažko pripravili na súťaž. Na záver E. Fábiánová vyjadrila želanie, aby sa o rok znovu stretli na tomto mieste a spolu oslávili sviatok slovenského slova.

(ef)

Noc v škole

(Uverejnené: sobota, 29. október 2022)

Jeseň v budapeštianskej slovenskej škole vždy skrýva v sebe množstvo programov a udalostí, ktoré sú dôležité v živote našej školy. Nebolo to inak ani teraz, a tak 20. októbra v rámci programu Code Week a v organizácii Študentskej rady našej školy sa uskutočnila imatrikulácia gymnazistov prvého ročníka. Avšak nebol to len deň, keď naši „malí“ deviataci sa začlenili do kolektívu a života nášho gymnázia, ale aj deň, keď v sprievode svojich učiteľov mohli spať v priestoroch školy.

Na imatrikulačnej slávnosti musia spĺňať rôzne úlohy, ktoré pripravuje dvanásť ročník. Vyznačujú sa pestrosťou a kreatívnosťou, a v neposlednom rade sú aj dosť zábavné na to, aby zamestnali aj pubertiakov. Žiaci sa zúčastnili na kvíze, museli preukázať svoje zručnosti v sprievode svojich starších spolužiakov, zahrali si arkádové hry

Následne sme mali menšiu prestávku, počas ktorej vyčarili z tried miestnosti na večernú zábavu: vznikla kinosála, miestnosť na spoločenské hry, útulné miestečko pre večerné rozprávanie, a, samozrejme, jednotlivé triedy sa premenili aj na miesta, kde žiaci mohli v noci pokojne spať. Žinenky z telocvične poslúžili ako perfektné a pohodlné postele. Keďže to bola udalosť, ktorá mala prehĺbiť aj ich vedomosti v oblasti kódovania, tak sa mohli zahrať spoločenskú hru „Scottie Go!“ ktorá je kombináciou vývojovej hry, puzzle a aplikácií, a zaručene dostane každého. Je to inovatívna, interaktívna, vzrušujúca hra, ktorá dokonca rozvíja aj logické myslenie.

Žiaci sa mali možnosť stretnúť aj s bývalými študentmi našej školy, ktorí nám porozprávali najobľúbenejšie zážitky zo strednej školy a priblížili univerzitný život. Aj touto cestou im ďakujeme, bolo super ich znova vidieť! Kým žiaci si užívali ich historky a následnú „Číselnú vojnu“, (ktorá sa premenila skôr na Hunger Games), učiteľky, ktoré sa nezúčastnili na hre, im prichystali prekvapenie v podobe neskutočného množstva palacinek

Večer prebiehal v duchu budovania komunity a zábavy, ktorú si užili nielen študenti, ale aj ich učitelia.

Hajnalka Szilágyi

Stužková slávnosť v Budapešti

(Uverejnené: sobota, 22. október 2022)

Vo vyzdobenej aule budapeštianskej slovenskej školy usporiadali 14. októbra stužkovú slávnosť. Dvanásť študentov dostalo stužku, ktorá symbolizuje výhru, rozkvet a dospelosť. Tieto pocity majú študenti 12. ročníka, ktorí sú plní spomienok a zároveň majú plnú hlavu vedomostí.

Pod krídlami triednej profesorky Dariny Szajkóovej a jej zástupkyne triednej profesorky Margity Zatykovej sa vypracovali až sem. Riaditeľka inštitúcie Júlia Marloková Szabová vo svojom príhovore povedala, že slávnosť je zastávkou života maturantov, maturitnej skúšky. Tá je vstupnou bránou do dospelosti. Symbolizuje aj to, že brána detstva sa pomaly zatvára a návrat bude možný už iba v spomienkach. Okrem pani riaditeľky sa od dvanásteho ročníka odobrali

študentky 11. ročníka Luca Kováčsová a Liliána Berkiová, ktoré zaspomínali na spoločne prežité výlety. V mene 12. ročníka slávnostný príhovor predniesli študentky Csenge Nagyová a Dorina Karmen Nagyová. Počas večera rodičia, príbuzní a učitelia videli veľkolepý galaprogram, v ktorom nechýbali videá zo života maturantov, piesne, ba ani ľudové a moderné tance. Samozrejme, záverečným tancom večera bol valčík maturantov.

(zlh)

Príbehy z mobilu v budapeštianskej slovenskej škole

(Uverejnené: piatok, 23. september 2022)

Čo sa stane, ak sú deti mamičky – spisovateľky stále zavesené na svojich mobiloch? Mamička sa rozhodne napísať rozprávkovú knihu o tom, ako sú deti závislé od mobilných telefónov, aby aj tým vychovávala svoje deti. A čo sa stane, ak takú knihu objaví učiteľka informatiky? Vymyslí k tomu projekt!

Ten navyše aj zrealizuje so svojimi žiakmi. Tak sa stalo, že v budapeštianskej slovenskej škole zástupkyňa riaditeľky Angela Hipiková tento rok na tzv. code week – týždeň kódovania prišla s iniciatívou, aby deti spracovali knihu Eriky Czirjákovej Príbehy z mobilu (Mobilmesék). Ako sa najlepšie pracuje s literárnym dielom? Ak máme možnosť rozprávať sa s autorom resp. autorou. Preto A. Hipiková pred akciou Týždeň kódovania privítala autorku knihy a zorganizovala literárne popoludnie. Žiaci tretej, štvrtej a piatej triedy išli do učebne, o ktorej právom môžeme povedať, že sa stala novou „svätyňou“ pani učiteľky Hipikovej. Spolu so žiakmi vytvorila priestor na to, aby na súbehoch vyhrané roboty a iné elektronické zariadenia mali možnosť používať v netradičnej forme. Tu už deti čakala autorka knihy E. Czirjáková, aby porozprávala o knihe a všeobecne o mobiloch. Deti si na vlastné oči poobzerali staré telefóny, hádali, ako asi zvonil ten, či onen telefón kedysi a, samozrejme, rozprávali sa aj o knihe. Autorka prečítala úryvok. Deti mali možnosť vypočuť si, ako naozajstne, v podaní autorky, znejú rozprávkové príbehy. Ako je nepísaným pravidlom na literárnych stretnutiach, nemôže chýbať ani autogramiáda. Na záver zostala už len jedna otázka: čo z toho vznikne počas týždňa kódovania? To sa dozvieme neskôr!

(zlh)

Národnostný deň v Slovenskom gymnáziu v Budapešti

(Uverejnené: sobota, 25. jún 2022)

Študenti Slovenského gymnázia v Budapešti sa 15. júna neponáhľali do svojich učební, ale do knižnice vybavenej projektorom, aby si pozreli prvý program Národnostného dňa, prezentácie svojich spolužiakov o živote a kultúre Slovákov v Maďarsku.

Medzi študentmi bola aj budúca stredoškôľka Dóra Trenková, ktorá prednášala o slovenských rozprávkach. Boglárka Baréová hovorila o histórii Malej Tarče, Dorina Méréssová zhrnula život a dielo univerzitného profesora Róberta Kiss-Szemána. Zaujímavá bola prezentácia Bernadetty Puhovej o katolíckych a evanjelických vianočných piesňach a veľmi nás potešila aj prednáška našej bývalej študentky Sára Prasnovaj, ktorá prezentovala osud svojej rodiny.

Žiaci sa potom rozdelili do troch skupín, aby v menšom počte navštívili jednotlivé etnografické stanice, na ktorých ich čakali zaujímavé programy. Na prvej stanici Andrea Győriová Kovátsová a Alžbeta Tagaiová Terjanská predstavili veľkotarčiansky ľudový odev. Naše dievčatá rady vyskúšali jednotlivé súčasti odevu. Na druhej stanici santovskí speváci Margita Kollárová, Terézia Motiková, Michal a Margita Postránski očarili študentov svojimi svadobnými piesňami a textami v santovskom nárečí. Na tretej stanici ich zas privítal Zsolt Szilágyi prezentáciou malokerešskej svadby. Známy tanečník, choreograf oživil svoju prezentáciu, videá o svadbe pôvodnými textami družbu. Na záver nasledoval tanečný dom, kde sa žiaci naučili kroky ľudových tancov.

Interaktívne programy zapájali do práce žiakov, ktorí sformulovali svoje myšlienky, pýtali sa, obliekali sa do krojov alebo obliekali iných.

Margita Zat'ková

Výstava umeleckých prác v internáte slovenskej školy v Budapešti

(Uverejnené: sobota, 18. jún 2022)

Prvý júnový týždeň internát Materskej školy, všeobecnej školy, gymnázia a kolégia s vyučovacím jazykom slovenským v Budapešti usporiadal výstavu umeleckých prác študentov. V rámci tohto týždňa prezentovali svoje práce

mladí umelci, pre ktorých je to spôsob vyjadrenia toho, ako chápu svet v jeho spleťosti.

Na výstave sme mohli vnímať chvíľky pokoja vo forme Šálky čaju, alebo Pohára vína (obrazy na tabuli č. 1), ale aj štúdie častí ľudského tela. Pokoj pri-nášali aj niektoré zátišia. Emocionálne vnímanie sveta a jeho problémov bolo badateľné na výstavnej tabuli č. 2, kde bolo zjavne cítiť, že mladí ľudia reflek-tujú problémy, s ktorými sa stretáva dnešný informačný svet. Na druhej strane sme sa tam však mohli stretnúť aj so svetom fantázie prenikajúcej z iných kultúr, ako bol napríklad obraz Ragnarök, či Dračia sila.

Jednoznačne môžeme povedať, že spektrum vystavených obrazov odráža nálady, pocity, myšlienky súčasnej mládeže, aj keď len vo veľmi úzkom, nami prezentovanom rozsahu. Umenie patrilo a ešte stále patrí medzi menšinový sféru ľudského vyjadrenia sa aj napriek prenikajúcemu konzumnému spôsobu života. Diela odrážajú vnútorný svet jednotlivca, dávajú možnosť približovať sa k umeleckým dušiam cez ich diela. Internát považuje umenie za jeden z vý-razových prostriedkov života a aj z týchto dôvodov plánuje vo výstavách ume-leckých prác študentov pokračovať aj naďalej.

Jana Bartal, pedagogická pracovníčka kolégia

Rozlúčková slávnosť v Budapešti

(Uverejnené: piatok, 06. máj 2022)

Žiaci 12. ročníka slovenského gymnázia v Budapešti sa rozlúčili so svojou školou, s učiteľmi, so spolužiakmi.

Slávnostným programom sprevádzali študentky 11. triedy, Dorina Méré-szová a Vivien Laiblová, ktoré privítali riaditeľku Júliu Szabovú Marlokovú, zástupkyne Angélu Hipikovú a Oľgu Paulikovú, zástupcu Petra Pečeňu, tried-nu profesorku Leu Bolyovú, rodičov, príbuzných a v neposlednom rade pria-teľov.

Verše slovenských a maďarských básnikov, ktoré predniesli Valéria Sán-dorová a Rebecca Horváthová, študentky 11. triedy, vyjadrovali myšlienky radosti, dojatia, priprav na rozlúčku. Nezabudnuteľnú a slávnostnú atmosféru vytvorili i piesne študentov 12. triedy. Csaba Horváth, Bálint Török, Beáta Capová, Bernadett Puhová vložili do svojich piesní tie najhlbšie city, ktoré člo-vek pri takejto rozlúčke prežíva. Na oslavu sa s nadšením pripravovala aj pani

riaditeľka. Vo svojom slávnostnom príhovore zdôraznila nielen smútok, ale aj perspektívu budúcnosti, ktorá nám prinesie stále niečo nové.

V mene maturantov sa prihovorila Vivien Hegedúsová, ktorá sa poďakovala učiteľom za získané vedomosti, že trpezlivo a chápavo ich držali za ruky a pomáhali im, keď sa ocitli v ťažkej situácii. Poďakovali sa triednej učiteľke, ktorá sa snažila vychovať z nich lepšieho človeka. A poďakovali sa rodičom, ktorí im svojou nekonečnou láskou pomáhali napredovať na ceste k dospelosti.

Priviazaním stuhy na vlajku našej školy zástupcami 12. triedy sa definitívne skončila rozlúčka, ale s myšlienkou, že navždy zostanú v našich srdciach.

Slávnostný príhovor 11. triedy

Milé maturantky a milí maturanti!

Už len niekoľko okamihov a čaká vás tradičná skúška dospelosti, spotené dlane, vyschnuté hrdlá, nadšené výkriky radosti, slávnostná rozlúčka s celou školou.

Chceme sa preto rozlúčiť s vami. Boli ste súčasťou nášho gymnázia štyri, mnohí až päť rokov – denne sme mohli vnímať vaše podnety, postrehy, riešenia, návody, vaše úspechy, problémy, úsmevy a slzy.

Milí maturanti, prajeme vám, aby ste obstáli v univerzite života, v ktorej diplom získate, keď budete vyznávať dôležité hodnoty. Konajte dobro, prejavujte hlbokú ľudskosť, ctite pravdu, milujte slobodu, buďte zdvorilí a úctiví, pomáhajte a rozvíjajte svoje vedomosti, aby ste dosiahli vytúžené ciele. Buďte úspešní a aktívni. Budete potrebovať aj zvedavosť, vytrvalosť, láskavosť i pokoru na ceste naplnenia svojich snov. Nech je váš život plný pekných zážitkov, krásnych okamihov a nech na vašich životných cestách to dobré a pekné preváži nad zlým a smutným. Prajeme vám, aby ste dokázali prekonať aj ťažké chvíle a vždy so vztyčenou hlavou kráčali vpred – vpred za svojím snom!

Csenge Nagyová, 11. trieda

Veda na pódiu v budapeštianskej škole

(Uverejnené: piatok, 22. apríl 2022)

Viete, čo je veda? Podľa výkladového slovníka slovenského jazyka je to sústava poznatkov o zákonitostiach objektívnej skutočnosti, ktorá vznikla teoretickou poznávacou činnosťou človeka. Vedné disciplíny súčasnej vedy predstavili na pomyselnom pódiu na rôznych miestach svojej ustanovizne žiaci budapeštianskej slovenskej školy.

Podujatie vyplnilo celý deň posledného vyučovacieho dňa pred veľkonočnými prázdninami. Najväčší počet žiakov zaujal svoje miesta na stoličkách, lavičkách, dokonca aj na žinenkách v telocvični, ktorá sa premenila na prednáškovú sálu, potom na miesto rôznych fyzikálnych a chemických pokusov, na akési kino s premietačom populárno-vedeckých filmov, ba i tanečný parket až dva razy. Riaditeľka inštitúcie Júlia Szabová Marloková na úvod poďakovala všetkým, ktorí sa na svoje prednášky a prezentácie pripravovali. Tiež vyslovila vďaka pedagógom, ktorí sa pridali svojím umom, energiou a profesionalitou k hlavnej organizátorke podujatia, z ktorého by radi urobili tradíciu. Privítala na pôde školy predstaviteľov štúdia Abacusan, s ktorým bude škola v budúcnosti spolupracovať v medzinárodnom projekte v oblasti logiky, robotiky a programovania.

Vyššie 10 tisíc eur od ÚŠZZ

Ako nám prezradila riaditeľka slovenskej vyučovacej inštitúcie, Úrad pre Slovákov v zahraničí podporil snahy školy o úspešné zvládnutie rôznych projektov súvisiacich s robotikou a programovaním sumou vyššie 10 tisíc eur. J. Szabová Marloková privítala aj študentov Gymnázia svätého Štefana. Po úvodných slovách sa rozozvučali tóny hudby tradičnej plesovej skladby, tzv. palotáša, keď sa dievčatká tried na nižšom stupni stali na chvíľu princeznami a chlapci hrdými junákmi. Populárny tanec bálových sezón si deti nacvičili na maškarný ples a teraz pred celoškolským vedeckým podujatím nemali čas nacvičiť si niečo nové. Veď s prezentáciami mali celú kopu práce. Všetci, od najmenších žiakov základnej školy až po najstarších, študentov 12. ročníka gymnázia. Vo svojich prednáškach sa venovali najrôznejším témam. Niektorí „prednášajúci“ sa schovali za svoj papier, na ktorom mali napísaný svoj referát. Iní sa naopak sebavedome postavili k mikrofónu sami, alebo vo dvojici, a text prednášky používali len ako bezpečnostnú opierku. Či skôr ťahák. Boli však aj takí, ktorí si na pomoc zobrali techniku a svoju reč dopĺňovali na plátno premietanými obrázkami, fotografiami či dokonca dokumentárnymi zábermi. Pozoruhodne hovorili rečníci o ochrane životného prostredia, venovali sa zemepisu, dokonca aj jazykovede, hovorili o strome života, rozoberali tému žralok ako predátor, dokonca jadrovú energiu a výbuch atómovej bomby. Piataci urobili prednášku o populárnej počítačovej hre Minecraft. Úžasne zanietené a fundovane prednášala Karolina Procházková o hokeji. Dokonca umožnila deťom podržať si v rukách súčasti oblečenia, chrániče, aj prilbu, pričom svoju prednášku zosnovala vtipne a pútavo. Nezatajila ani to, že je hokejistkou. So súrodencami tvorili zohraný tím, bratia a setra jej účinne „nahrávali“.

Preteky s Rubikovou kockou

Školáci vyšších tried si na pódiu v rámci prednášky o Rubikovej kocke zasúťažili v rýchlostnom vykladaní tohto jedinečného hlavolamu. Ďalší rukolapne ilustrovali chemické pokusy so suchým ľadom, ale aj fyzikálne pokusy, ktoré boli istou prípravou pre robotiku. Webovou kamerou pokusy vysielali, aby ich mohli školáci vidieť aj z diaľky. Roboty sú populárnymi pomôckami a členovia krúžku, ktorý vedie pedagogička a zástupkyňa riaditeľky Angela Hipiková, hlavná organizátorka dňa Veda na pódiu, sa učia robiť s malými robotmi neuveriteľné kúsky. Ešte neuveriteľnejšie veci predviedli hostia budapeštianskej slovenskej školy, študenti Gymnázia sv. Štefana v Budapešti, ktorí sa dokonca zúčastňujú medzinárodných zápolení v stavbe robotov z Lega. Chlapci a ich profesorka Zsuzsanna Szalaiová Tahyová rozprávali o svojich skúsenostiach z majstrovstiev sveta v Emirátoch, v meste Doha v púšti a tiež o zážitkoch, na ktoré určite nikdy nezabudnú.

V programe v telocvični vystupovali aj žiaci nižšieho stupňa. Drobci sa pripravili na divadelné predstavenie. Naprogramovali robotické včielky a myšky, tie boli preoblečené za ďalšie zvieratká, ktoré sa postarali o vyčistenie všelijakými odpadkami zasypaného rybníčka. Na záver sa telocvičňa po druhý raz premenila na tanečný parket. Žiaci vyšších ročníkov spoločne, priam masovo, zatancovali Šarišskú polku.

Roboty v telocvični, aj na chodbe

Kým sa v telocvični konali prednášky a prezentácie, prehánali sa robotické, na diaľku ovládané pretekárske autá, kúdolil sa suchý ľad, bojovalo sa s otázkami z rôznych vedeckých oblastí v „únikovej miestnosti“ inštalovanej v kúte telocvične, na chodbe sa otáčali, zrýchľovali a spomaľovali malé, žiakmi nižšieho stupňa roboticky naprogramované autíčka. Druháci zatiaľ pripravovali únikovú miestnosť, z ktorej sa mohli záujemcovia vyslobodiť za pomoci počítačových hier. Potom si pod vedením svojej pani učiteľky Zuzany Gallottovej vyrobili z papierových pohárov autíčka, ktoré sa pohybovali na vzduch – deti dúchali do slamiek a vyfúknutý vzduch tlačil autíčko dopredu. Na chodbe však boli umiestnené ďalšie zaujímavosti. Napríklad recyklované šachy. Maľované šachové figúrky stáli opreté na podlahe o škatule od müsli a fľašky od minerálky.

V knižnici dostali priestor študenti 12. ročníka gymnázia. Pod vedením A. Hipikovej osviežili divadelnú inscenáciu o rôznych matematikoch, ktorú naštudovali pred dvoma rokmi. Pri príležitosti dňa Veda na pódiu sa im naskytla príležitosť zahrať ju. Čo nám o tom povedala režisérka Hipiková?

„V našej škole v ostatných rokoch pravidelne usporadúvame digitálny tematický týždeň. Teraz sme sa rozhodli obe akcie spojiť. Pred dvoma rokmi sme mali víťazný projekt, ktorý sa volal Matematická show. Jednou jeho časťou bola inscenácia, ktorú sme teraz predstavili. Totiž pred dvoma rokmi nám v predstavení zabránila svetová pandémia covidu. Aj divadlo je istým spôsobom veda, spojili sme ju s matematikou. Názov inscenácie je Príbeh jednotky, ktorý sa spája nielen s jednotkou ako číslom, ale vlastne aj s dejinami ľudstva. Projektový deň sa nám podarilo akciami naplniť na prasknutie. Veľmi aktívne sa podieľala na organizácii host'ujúca profesorka matematiky a fyziky Mária Kvašňáková, ktorá už v prvom polroku zorganizovala prezentácie pod názvom Program bázovej školy. Tak dobre sa to podarilo, že sme chceli pokusy rozvinúť aj teraz. V rámci medzinárodnej spolupráce Erasmus, na čo sme získali grant 35 tisíc eur, sme začali spolupracovať so štúdiom Abacusan. Už od septembra budeme pracovať s ich malým robotom ArTec-om. Preto sa mi zdalo správne pozvať predstaviteľov štúdia Abacusan, aby predstavili svoje ďalšie roboty. Napokon skupinu Gymnázia svätého Štefana sme pozvali k nám preto, lebo sú vynikajúci v stavbe robotov z Lega. Odporúčali nám ich naši partneri zo spoločnosti Microsoft, s ktorou by sme chceli spolupracovať v programe Ukážková škola. Deti posledný mesiac usilovne pracovali na projektových prácach výzdoby školy. Na rôznych predmetoch sa rodili rôzne krásne dekorácie a sviatočné okrasy. Myslím si, že sme vykonali veľký kus práce a tento deň stál za to.“

Erika Trenková

Projektový týždeň knihy a čítania v budapeštianskej slovenskej škole

(Uverejnené: piatok, 22. apríl 2022)

Čítanie je jednou z činností, ktoré nás sprevádzajú od detstva. Deti najskôr vnímajú čítanie prostredníctvom svojich rodičov, neskôr sa stávajú aktívnymi čitateľmi.

Príbeh vyrastie zo skutočnosti alebo zo skúsenosti. Niekedy možno stačí malá inšpirácia, nenápadná myšlienka a príbeh je na svete. Denne sa stretávame s ľuďmi, s ktorými zdieľame naše príbehy, tí svoje príbehy zase zdieľajú s nami. Prechádzame okolo výkladov kníhkupectiev a zrazu nás obalom, názvom, autorom osloví KNIHA. Vchádzame dnu, vyberieme, zaplatíme a ráta-

júc kroky, túžime byť v pokoji svojho domova a začítať sa. Prežiť, pochopiť, pocítiť, usmiať sa, poplakať si, uvedomiť si, že to čo sme si doniesli domov je dar. Dar pre nás. Kde hľadáme odpovede na ľahšie, aj ťažké životné otázky? Ako riešime svoje životné skúšky? To, čo zažívame my, to určite prežili alebo prežívajú tisíce až milióny ľudí na celom svete, tak prečo sa nepoučiť, nepomôcť si navzájom? Ako? Kde? Čítajme! Čítajme a hľadáme hodnoty v literatúre.

Mnohí čítame radi, v minulosti to však bolo inak. Napríklad v 18. storočí bolo čítanie pokladané za nepotrebnú činnosť. Vtedy sa mu venovali hlavne vzdelanci a bohatí ľudia. V roku 1955 zaviedli marec ako mesiac knihy na počesť Mateja Hrebendu, významného slovenského buditeľa, ľudového spisovateľa a šíriteľa slovenských a českých kníh.

V našej škole sa pravidelne v marci venujeme zvýšenej čitateľskej aktivite. Po minulé dva roky, keď sme v marci boli doma pre pandémiu, sme čitateľské aktivity presunuli do online priestoru. V prvom roku sme zaviedli večerné čítanie, keď si deti mohli každý večer vypočuť jednu čítanú rozprávku a následne sa zapojiť do riešenia úloh spojených s počúvaním s porozumením. V druhom roku sme s našimi gymnazistami spracovali projektovo témy zo staroslovienskej literatúry. V tomto školskom roku sme už zase v škole, a tak sme si mohli projektový týždeň užiť naplno.

Do školského projektu sme zapojili deti a študentov od prvého po desiaty ročník. Na každý deň sme pripravili čitateľské aktivity, ktorých cieľom bolo viac čítať, zvýšiť záujem o čítanie, spoznať nové knihy, analyzovať čítaný a počúvaný text, jednoduchou formou opísať svoju obľúbenú knihu. V rámci projektu sme mali čitateľský maratón, v ktorom sme za 42 minút symbolicky behali po textoch a snažili sme sa prečítať čo najviac slov. Z informácií o obľúbených knihách žiakov a študentov sme vytvorili čitateľský strom. Najkrajšou časťou projektu však bolo vytvorenie myšlienkových máp o knihách, ktoré sa čítali v jednotlivých triedach. Každá trieda si vybrala jednu knihu, z ktorej si počas týždňa čítania zapisovali najkrajšie myšlienky a najdôležitejšie informácie. V posledný deň projektu výsledky svojej celotýždňovej práce odprezentovali zástupcovia jednotlivých tried pred celou školou. A čo všetko sme prečítali? Prváci si vybrali knihu O psíčkovi a mačičke, druháci O Gul'kovi Bombul'kovi, tretiaci Zlatú bránu, štvrtáci Leonarda, kocúra z ulice, piatáci čítali knihu Hľadáť lepšiu mamu, šiestaci príbeh Popletený drak, ktorý robil všetko naopak, siedmáci Z Martina na Kestúc, ôsmaci Harryho Pottera. Zapojili sa aj gymnazisti. V nultom ročníku spracovali myšlienkovú mapu o knihe 55 najkrajších miest a mestečiek Slovenska. Prvá skupina deviateho ročníka

čítala Moravsko-panónske legendy, druhá Zlatú knihu rozprávok Pavla Dobšinského a v desiatom ročníku študenti prvej skupiny čítali Sládkovičovu Marínu a v druhej skupine zase moderne spracované príbehy o Štúrovi v knihe Za všetko (ne)môže Štúr. Prezentácie spolu s čitateľským stromom sa stali súčasťou výstavy v aule školy, aby nám aj po skončení projektu pripomínali, že čítanie je pre nás všetkých dôležité. Kniha, resp. literatúra nás naučí gramatiku, kriticky myslieť, tráviť voľný čas, poznávať myslenie iných, rozmýšľať a zamýšľať sa, spoznávať iné kultúry, prežívať dobrodružstvá, ľubiť, milovať, cítiť, vnímať krásu, hnevať sa, zvládať stres, spoznávať zaujímavé osobnosti, spoznávať svoj jazyk, spoznávať cudzie jazyky, ovládať sa, byť sám so sebou, pracovať v tichu a potichu, túžiť cestovať, potešiť druhých knihami, myšlienkami, vnímať poetiku a zázračné slovo autora. Diel, v ktorých toto všetko nájdeme je veľké množstvo, či v našej alebo vo svetovej literatúre. Vybrať by sme si ich mohli stovky. Na záver už stačí azda len myšlienka J. K. Rowlingovej, autorky Harryho Pottera: „Ak neradi čítate, tak ste len nenašli tú správnu knihu.“ Je čas pustiť sa do hľadania. Nech sa nám to všetkým darí. Dočítania, priatelia!

Anita Holá

M. Soltész gratuloval národnostným štipendistom

(Uverejnené: piatok, 21. január 2022)

Maďarská vláda už desať rokov podporuje tých žiakov národnostných škôl, ktorí majú dobré študijné výsledky a zároveň sú aktívnymi účastníkmi života svojej národnostnej komunity. Štátny tajomník Úradu predsedu vlády zodpovedný za cirkevné a národnostné vzťahy Miklós Soltész v budapeštianskej slovenskej škole 20. januára slávnostne odovzdal diplom tohtoročným štipendistom chorvátskej, srbskej a slovenskej národnosti, ktorí navštevujú školy v hlavnom meste.

„Máme za sebou ťažké obdobie. Koronavírus a digitálne vyučovanie zanechali negatívne následky v živote komunit, hlavne mladých,“ povedal štátny tajomník vo svojom prejave adresovanom novým štipendistom. Nemohli sa uskutočniť významné udalosti stredoškolských rokov ako stužková či rozlúčka, ktoré posilňujú pocit spolupatričnosti a sú rozhodujúcimi spomienkami, a vôbec, všetky stretnutia boli obmedzené. „Keď som prezrel súbehové materiály tu prítomných trinástich štipendistov, s veľkou radosťou som sa v nich dočítal, ako veľmi si cenia spoločenský život a ako radi sa do neho zapájajú,“

konštatoval M. Soltész a zároveň dodal, že je to dôležité aj z toho hľadiska, že medzi študentmi sedia budúci poslanci národnostných samospráv, vedúci a pracujúci národnostných inštitúcií, spolkov, združení

Štátny tajomník pripomenul aj to, že v roku 2021 sa uskutočnil v meste Gárdony pilotný ročník celoštátneho stretnutia bývalých a terajších národnostných štipendistov, ktorí už dovŕšili vek 18 rokov. „Cieľom stretnutia je, aby sa tí, ktorí štipendium dostali pred desiatimi, či piatimi rokmi, alebo ho poberajú práve teraz, stretli a aby sa mladí z rôznych národností spoznali navzájom a posilnili sa.“ Podľa terajších plánov nasledujúce stretnutie pri jazere Velence bude 18.–19. marca.

Z budapeštianskej školy dostali v tomto roku národnostné štipendium na dva roky študentky Boglárka Baréová, Kira Blazsová a Dorina Mérészová. Všetci chodia do 11. triedy a pochádzajú z Budapešti, a ich meno pre našich pozorných čitateľov určite nie je neznáme. Boglárka, Kira aj Dorina sa zúčastnili v Programe pre nadaných Verejnoprospešnej nadácie Zväzu Slovákov v Maďarsku, roky zastupovali svoju školu na takých akciách ako recitačná súťaž Dobré slovo alebo Slovenská jazyková súťaž v Ďurke. Ako nám povedali, predtým mali viac času aj na spev, na tanec, na recitáciu, dnes už popri školských povinnostiach im na to zostáva oveľa menej času, no snažia sa nájsť príležitosť, aby sa slovenčine a slovenskej kultúre mohli venovať aj mimo školských lavíc. Boglárka a Dorina sa v tomto školskom roku zapojili do Putovnej súťaže slovenských dolnozemskej reálií: Boglárka spracovala život Slovákov v Malej Tarči, Dorina svoju prácu napísala o literárnom historikovi a univerzitnom profesorovi Róbertovi Kissovi – Szemánovi. Kira nám prezradila, že na jeseň sa zúčastnila na jubilejnom koncerte speváckeho zboru Ozvena, kde pomohla s odovzdávaním kvetov. O tom, kam budú ich kroky smerovať po skončení gymnázia, už rozmýšľajú, ale sú ešte, pochopiteľne, neisté v tejto otázke. Kira má už celkom vykryštalizované plány, o ktoré sa s nami podelila: uvažuje nad dvoma odbormi, jedným z nich je ekonomika a manažment, druhý cestovný ruch a pohostinstvo.

Pandémia koronavírusu a s ňou prichádzajúce digitálne vyučovanie im neľahčilo život, spočiatku to neznášali dobre. „Mňa trápila uzavretosť, že som sa nemohla s nikým stretnúť,“ hovorí Kira, a dodáva, že boli predmety, ktoré sa ťažšie učila takýmto spôsobom. Dorina súhlasí s tým, že to bolo náročné: „Na začiatku bolo veľmi ťažké študovať na diaľku, ale potom sme sa so spolužiakmi rozhodli vytvoriť študijnú skupinu. Zišli sme sa, aby sme sa učili, pomáhali sme si navzájom. Naši slovenskí spolužiaci nás učili online. Vďaka tomu bolo učenie jednoduchšie a zábavnejšie.“

Novým štipendistkám prišli zagrátulovať aj podpredsedníčka Celoštátnej slovenskej samosprávy v Maďarsku Monika Szabová a predsedníčka Slovenskej samosprávy Budapešti Edit Hortiová.

Štipendium v priebehu desaťročia dostalo už vyše 200 študentov. Môžu ho získať stredoškooláci 11. ročníka, maďarská vláda ho vypláca uchádzačom dva roky v sume 30 tisíc forintov na mesiac. Jeho netajeným cieľom je podporiť talentovanú mládež patriacu k chorvátskej, nemeckej, slovinskej, slovenskej, srbskej, rómskej a rumunskej národnosti v tom, aby vo svojom štúdiu pokračovali v niektorej z vysokoškolských inštitúcií. V školskom roku 2021/22 štipendium udelili 67 študentom zo 17 národnostných a dvojjazyčných škôl. Slávnostné odovzdanie diplomu novým uchádzačom sa uskutoční v blízkej budúcnosti aj v slovenskej škole v Békešskej Čabe, ale my ich predstavíme už teraz. Viac o čabianskych štipendistoch sa dočítate TU.

(kan)

Nová počítačová miestnosť v internáte budapeštianskej školy (Uverejnené: štvrtok, 30. december 2021)

Pedagogický kolektív kolégia, ktoré je súčasťou Materskej školy, všeobecnej školy, gymnázia a kolégia s vyučovacím jazykom slovenským v Budapešti, požiadal o finančnú dotáciu Úrad pre Slovákov žijúcich v zahraničí, aby mohol zriadiť počítačovú miestnosť pre svojich študentov.

Projekt našej inštitúcie bol úspešne prijatý. Prostredníctvom finančnej podpory vo výške 5500 eur sme mohli zakúpiť 5 stolových počítačov, k nim 5 bezdrôtových počítačových myší, 5 kusov klávesníc a počítačových myší s drôtovým pripojením, 6 laptopov, jeden externý optický prehrávač a jednu tlačiareň. Podarilo sa nám pripraviť miestnosť pre študentov tak, aby mohli využívať technológie 21. storočia. Cieľom nášho projektu bolo umožniť plnohodnotnú prípravu na vyučovanie, ktorá bez nevyhnutnej technológie v dnešných časoch už nie je ani možná. Z tohto dôvodu sme veľmi vďační, že Úrad pre Slovákov žijúcich v zahraničí nás v tomto podporil a pomohol nám uskutočniť jeden z našich cieľov. Prirodzene, pomocou zakúpených informačno-technologických prostriedkov chceme podporiť a rozvíjať slovenské národné povedomie, prispieť k šíreniu slovenského jazyka v zahraničí, zvyšovať slovnú zásobu našich študentov. Pomocou pozerania slovenských dokumentárnych alebo prí-

rodopisných filmov, dostupných online, poukazovať na krásy Slovenska, jeho históriu a zaujímavosti

Študenti ubytovaní v našom kolégiu sa novej miestnosti nesmierne potešili, lebo už dlho na ňu čakali. Od momentu spustenia tejto miestnosti je úplne nová technika využívaná pri príprave na vyučovanie, pri vypracovávaní školou zadaných projektov, zároveň tiež pri voľnočasových aktivitách koncentrovaných na rozvoj kognitívnych činností a získavania znalostí zo slovenského jazyka. V budúcnosti by sme radi obohatili počítačovú miestnosť o novší nábytok, aby mali študenti pri práci na počítači väčší komfort.

Prípravu a zariadenie počítačovej miestnosti zabezpečili pedagogickí pracovníci kolégia, študenti celý tento tvorivý proces prijímali s vďakou a radosťou.

Za kolektív žiackeho domova Jana Bartalová

Multikulti Vianoce v budapeštianskej škole

(Uverejnené: piatok, 24. december 2021)

Projekt eTwinning podporuje spoluprácu škôl v Európe s využitím informčných a komunikačných technológií (IKT) tak, že výchovno-vzdelávacím inštitúciám poskytuje širokú paletu podpôr, nástrojov a služieb.

Práve do tohto projektu sa zapojili deti nižšieho stupňa budapeštianskej slovenskej školy so svojimi učiteľkami Zuzanou Gallottovou a Ágotou Košárovou Bartalošovou. Multikulti Vianoce mali za cieľ vzájomného spoznávania kultúr cez vianočné tradície. Aj slogan Ukážte nám vaše, my vám ukážeme naše – zvyky, tradičné recepty, koledy, či piesne, mal svojím obsahom naplniť cieľ projektu: pátranie po vianočných zvykoch a tradíciách v regiónoch krajín.

Zúčastnení museli zohľadniť nielen vek žiakov, ale aj ich zručnosti v IKT, ktoré potom uplatnili v tímoch. Pani Lenka Veselá vytvorila digitálnu nástenku, na ktorej boli vyvesené produkty. Miesto eTwinningLive umožnilo komunikovať a zdieľať materiály. Pri práci pomáhala aj zástupkyňa školy Angela Hipiková. V novembri sa uskutočnilo prvé video stretnutie:

Deti spracovali legendu o svätom Martinovi, ktorú im odporučila Martina Slahúčková. Žiaci s radosťou vytvorili martinského koníka z papiera, ktorého umiestnili v školskej hale. Tretia trieda zase pripravila betlehemskú divadelnú hru. Vďaka ich šikovným rukám sa zrodili krásne kostýmy a scénické prvky. Pre pandémiu aj táto scéнка putovala do online priestoru. Týmto sa však nekončila práca vo virtuálnom svete, na rad prišla aj tzv. Decembrová výzva.

Na slovíčko s Angelou Hipikovou:

– *Kedy ste sa prvý raz stretli s touto formou vzdelávania?*

– S eTwinningom som sa stretla pred niekoľkými rokmi na podujatí organizovanom Sulinetworkom. Už vtedy som ho považovala za veľmi dobrý program, keďže spája učiteľské aj študentské komunity v celej Európe. Zblížila som sa s ním, keď ma učiteľky Katarína Hédiová a Erika Kissová Töröková z členskej inštitúcie Základnej školy Jána Vaszaryho, Slovenskej národnostnej školy Lajosa Feketeho v Tardoši oslovili pre spoločnú realizáciu projektu Z kuchyne našich predkov. Jeho cieľom bolo so študentmi a učiteľmi vytvoriť slovenskú online knihu veľkonočných receptov, v ktorej sa dalo listovať virtuálne.

– *V čom je iný eTwinning ako doterajšie metódy?*

– V rámci ďalšieho vzdelávania o možnostiach spolupráce a rozvoji digitálnych kompetencií v programe eTwinning som získala veľa skúseností, nápadov i motiváciu na začatie projektu takéhoto typu. Šťastie sa ku mne priklonilo, lebo na odporúčanie Alžbety Hugikeyovej ma oslovila jeho zakladateľka Martina Slahúčková. Z. Gallottová a Á. Košárová Bartalošová sa s radosťou pripojili, a mohla sa začať spoločná práca. eTwinning rozvíja nespočetné množstvo kompetencií. Okrem vzájomného obohatenia sociálnych kompetencií – schopnosť tímovo spolupracovať, kooperovať, komunikovať s inojazyčnými deťmi, napomáha aj kompetenciu vnímania kultúry, tradícií, zvykov vo svojej a v krajine partnerov, vyjadriť ich výtvorne, hudobne či dramaticky. Myslím si, že tieto plány sa podarilo dosiahnuť, a verím, že spoločná práca bude dlhodobá, aby sme sa ešte dlho mohli zúčastňovať takýchto projektov.

(AR)

„Navždy sa zachová v pamäti stužková...“ – aj v Budapešti

(Uverejnené: sobota, 04. december 2021)

„Navždy sa zachová v pamäti stužková...“ – Takto znejú slová známej pesničky od slovenskej skupiny Elán v mysli každého končiaceho študenta pred stužkovou slávnosťou. Túto udalosť zažije len raz. Tak ako študenti 12. triedy slovenskej školy v Budapešti 26. novembra, keď trieda pod vedením Ley Bolyaovej oslavovala spoločne strávené chvíle v školských laviciach.

Slávnostne vyzdobená sála čakala maturantov a ich rodičov, či príbuzných. Pozoruhodná udalosť sa začala nástupom maturantov. Stáli tam krásne oblečení mladí ľudia, ktorí nedávno prekročili prvýkrát brány budapeštianskej slovenskej školy. Čakajúc na pripnutie stužky v hlavách sa im vynárali najkrajšie spomienky prežité na tejto škole.

Na oslavu sa s nadšením pripravovala aj riaditeľka školy Júlia Szabová Marloková. Vo svojom príhovore zdôraznila, že stužka je symbolom nádeje a blížiaceho sa ukončenia štúdia na strednej škole.

V mene 12. triedy predniesli príhovor Vivien Hegedúsová a Flóra Szabóová. „Sledujete 11 tvárí, ktoré práve dnešným dňom vstupujú do radov maturantov a vzdávajú sa tak bránam najkrajšieho obdobia života, detstvu. Každý z nás má naň nespočetne veľa spomienok. Iste sem patrí aj tá, keď sme po prvýkrát nesmeli vchádzať do budovy tejto školy. Teraz sme tu, v poslednom a rozhodujúcom maturitnom ročníku, v ktorom nás čaká maturita a tá je kľúčom do vysnívaného sveta dospelých. Je ale otázkou, či skúškou dospelosti naozaj dospejeme. Nie je to však len zásluhou nás samých, že sme došli až sem. Je nutné spomenúť si aj na všetkých, ktorí nám v neľahkých chvíľach podali pomocnú ruku,“ zneli slová vďaky v slovenčine študentky V. Hegedúsovej, ktorá sa vo svojom prejave poďakovala aj vedeniu školy, profesorom za ľudský prístup, triednej profesorky za trpezlivosť a rodičom za ich porozumenie a starostlivosť. „Stojíme tu, no vieme, že bez vašej starostlivosti, trpezlivosti, cenných rád a nekonečnej rodičovskej lásky by sme to nedokázali. Bez vás by sme totiž dnes neboli tým, čím sme. Preto vám, drahí rodičia, patrí naša vďaka. Boli ste prvými našimi vzormi, poradcami, kritikmi, ale aj láskavými utešovateľmi v prípade nezdarov. Vďaka vám za lásku, trpezlivosť, za dobré rady a za všetko, čo ste pre nás urobili vy, naši najbližší.“

Po príhovore sa začal kultúrny program 12. a 11. ročníka. Prítomní si vypočuli maďarskú pieseň Pétera Mátého Teraz žiješ v podaní maturantov Csabu Horvátha a Bálinta Töröka, pieseň z maďarskej Superstar Svet snov v podaní Bernadety Puhovej, a hru na gitare v podaní Andrása Havasa. Spoločný tanec oboch tried bol výsledkom horúčkovej prípravy a vyvrcholením večera bol valčík maturantov. Na záver stužkovej slávnosti študenti tancovali spolu so svojimi blízkymi.

Pred študentmi teraz stojí dôležitá a náročná maturitná skúška. Veríme, že ju úspešne zvládnu a ukončia pekné obdobie života strávené na budapeštianskej slovenskej škole.

Angela Hipiková (AR)

Recitačná súťaž opäť v Budapešti

(Uverejnené: sobota, 20. november 2021)

Slovenská samospráva XIII. obvodu Budapešti organizuje súťaže v prednese slovenskej poézie a prózy už vyše 25 rokov. Prihlasujú sa do nich žiaci budapeštianskej slovenskej školy, i žiaci z ostatných slovenských obcí a miest.

Minulý rok pre pandémiu koronavírusu samospráva nemohla usporiadať súťaž prezenčnou formou, tak ju pripravila aspoň online. Súťaž sa teda uskutočnila, nepretrhla sa kontinuita, avšak žiakom, aj porote chýbal osobný prednes a stretnutie. Tento rok v polovici novembra sa znovu stretli milovníci slovenského slova v priestoroch knižnice budapeštianskej slovenskej školy a spolu sa tešili – jedni z pekných prednesov, ďalší z pekných darčiekov a sladkej odmeny za účasť. Do Budapešti prišli aj dve účastníčky z Jášcu, a zároveň ospravedlnili žiakov zo slovenskej školy v Békešskej Čabe, ktorí sa nedostali do Budapešti pre problémy v komunikácii.

Prítomných najprv pozdravila riaditeľka inštitúcie Júlia Szabová Marlová, potom sa slova ujala podpredsedníčka organizátorskej samosprávy Eva Fábíánová, ktorá ospravedlnila predsedníčku Zuzanu Hollósyovú, keďže sa súťaže nemohla zúčastniť, a poďakovala sa hostiteľom za možnosť usporiadať súťaž v priestoroch knižnice. Nezabudla ani na dlhoročného člena poroty Alexandra Kormoša, ktorý nás minulý rok navždy opustil a tento rok by mal 80 rokov. Účastníci si uctili pamiatku nášho významného básnika minútou ticha.

Porota pre nižšie ročníky bola v zložení: Monika Szelényiová, Ruženka Néveryová a Ľubomíra Fallerová, pre vyššie ročníky a gymnázium: Daniela Onodiová a Imrich Fuhl. Poroty nemali ľahkú úlohu, vlastne tak ako vždy. Avšak v jednom sa zhodli, a to bola pekná výslovnosť účastníkov a dobrý výber básní. K tomu treba dodať, že už niekoľko rokov organizátori určia tzv. povinnú báseň pre žiakov vyšších ročníkov a gymnázia. V tomto roku to boli básne dvoch jubilantov. Súťažiaci 3. kategórie si mali okrem obľúbenej básne pripraviť báseň Alexandra Kormoša Polyfónia z rovnomennej zbierky, ktorá vyšla pred 40 rokmi a ktorej reprint vydá spoločnosť SlovakUm v týchto dňoch.

Pre súťažiacich 4. a 5. kategórie vybrali organizátori povinnú báseň Imricha Fuhla: Slová, ktoré bolia. I. Fuhl oslávi okrúhle životné jubileum práve v deň, keď vyjde toto číslo Ľudových novín.

Súťaž prebehla hladko, nasledovalo vyhodnotenie. Predsedníčka poroty pre nižšie ročníky Monika Szelényiová sa poďakovala učiteľom za ich prácu, vyzdvihla, že žiaci boli veľmi odvážni a mali peknú výslovnosť.

Predsiedníčka druhej poroty – pre žiakov vyšších ročníkov a gymnázia – Daniela Onodiová zas poznamenala, že často práve starší nie sú smelí, „čo neplatí pre dnešok, lebo ste boli všetci odvážni, čo sa prejavuje v kontakte medzi vami, ktorí recitujete, žiakmi a učiteľmi, ktorí sa na vás pozerajú a medzi porotou. Pochválila by som slovenčinu, ktorá bola dobrá. Dobrý bol aj výber nepovinných básní a próz,“ povedala a dodala, že po dlhé roky sa tešili veľkému počtu gymnazistov, lebo vo vyššom veku síce nie vždy je recitácia a prednes prózy na prvom mieste v rebríčku hodnôt, čo však teraz účastníci súťaže popreli.

Každý dostal diplom a čokoládu, umiestnení a pochválení žiaci aj knižku. Tiež knihou sa poďakovali organizátori učiteľom za prípravu recitátorov, ale darovali aj spoločenské hry, slúžiace na prehĺbenie vedomostí zo slovenčiny, ale aj o Slovensku.

Súťaž sa skončila, ani sme sa nenazdali a neostalo nám nič iné, len si zapriať, aby sme sa o rok znovu stretli na sviatku slovenského slova!

(ef)

Pedagogický týždeň o výmene skúseností a spolupráci pedagogických pracovníkov

(Uverejnené: sobota, 30. október 2021)

Vzájomná komunikácia medzi učiteľmi a ich spolupráca sa stáva v súčasnosti dôležitým faktorom skvalitnenia vyučovacieho procesu. Mnohí učitelia využívajú veľmi zaujímavé metódy a materiály k niektorým učebným témam na vyučovaní, pričom ich prípravou strávili dlhé hodiny.

Cieľom pedagogického týždňa v budapeštianskej slovenskej škole bolo zdieľanie dobrých nápadov a didaktických materiálov, oboznámenie s nimi aj ostatných učiteľov.

Vo svojom vystúpení som sa zamerala na zlepšenie interakcie učiteľa a žiaka na hodinách fyziky. Stretnutie učiteľov bolo zamerané na Aktivizujúce metódy vo vyučovaní fyziky – Netradičné laboratórne úlohy a pokusy z fyziky.

Laboratórne práce sú dôležitou časťou hodín fyziky. Ide hlavne o to, že pri laboratórnych úlohách sa kladie veľký dôraz na fyzikálny experiment, pri ktorom žiaci dané javy pozorujú, opisujú a spracovávajú pomocou zavedenej matematiky, terminológie a symboliky. Našou snahou je, aby sa tento dôraz

preniesol na hľadanie riešení a formulovanie hypotéz riešenia. Žiaci základnej školy sú veľmi aktívni pri hľadaní rôznorodých riešení problému, preto je potrebné zmeniť spôsob realizácie a témy laboratórnych prác už na základnej škole.

Učitelia a žiaci na konkrétnych laboratórnych úlohách (LÚ) sa mohli oboznámiť so spôsobom ich realizácie, metódami pochopenia problému a odhaľovaním nových súvislostí. Táto fáza LÚ je veľmi dôležitá, pretože podľa toho, ako daná motivácia zaujme žiakov, sa budú zaujímať o formulovaný problém.

Na záver netradičnej hodiny zaznel potlesk všetkým, ktorí sa snažili hľadať odpovede na problémy okolo nás – čo robí teplá voda, prečo panáček v plastovej fľaši ide hore-dole, ako vybrať mincu z vody a pritom sa nedotknúť vody...

Dovidenia o rok.

*Mária Kvašňáková
hostujúca učiteľka
v budapeštianskej slovenskej škole*

Code Week v znamení ochrany životného prostredia **(Uverejnené: sobota, 30. október 2021)**

V budapeštianskej slovenskej škole sa október opäť niesol v znamení kódovania. V dňoch 9.–24. októbra sa naši žiaci po siedmy raz zúčastnili na celoeurópskom projekte Code Week 2021.

Inšpiráciou tohtoročného podujatia bola kniha Aminy Pásztiovej Glóbiho dobrodružstvá, ktorá sa v roku 2019 dostala na zoznam najlepších detských publikácií budujúcich environmentálne povedomie.

Pred 30 rokmi, 21. októbra 1991 slová dalajlámu spustili Kampaň za našu planétu Zem, ktorá od roku 1992 má svoj svetový deň. Týmto podujatím sme chceli upriamiť pozornosť na fakt, že naša planéta je v nebezpečenstve, a práve deti ju môžu zachrániť od ešte vážnejších problémov. Počas dvoch týždňov kódovania si všetci žiaci i pedagógovia našej školy uvedomili, že Glóbi ochorel a preto nemôžu ostať nečinní. Na hodiny plné zážitkov sme sa museli spojiť. V septembri sa spustila kampaň v každej triede nižšieho i vyššieho stupňa. Všetci sa zoznámili s Glóbiho príbehmi, ktoré sme zobrazili kreatívnymi výtvormi. Deti vykúzlili nespočetné množstvo astronautov, zemegúľ či Marťanov. Pomocou našich gymnazistov sme dokonca vybudovali Glóbiho ríšu. Učebňa č. 112, ktorá hostila týždeň kódovania, bola vyzdobená skutočnou

vesmírnou scénériou. Piataci prispeli k dotvoreniu atmosféry vybudovaním rakety z recyklovaného kartónu. PET fľaše sa vďaka kreativite gymnazistov premenili na zemeguľu a poslúžili aj ako základná surovina na stromy Glóbiho lesa. Vďaka tretiakom aj samotný Glóbi ožil v podobe veľkej modrej lopty. Mimo diania nezostali ani rodičia, ich úlohou bol zber a čistenie kartónov a PET fliaš, rovnako ani hodiny tanca a spevu, Glóbiho pieseň sa ozývala celou budovou.

Podujatie 11. októbra oficiálne otvorila slávnostným príhovorom riaditeľka inštitúcie Júlia Szabová Marloková. Následne zaznela Glóbiho pieseň a za tanečného sprievodu malých robotov, resp. vzlietnutím dronu sa začal náš Code Week.

Ako prví sa do Glóbiho ríše dostali tretiaci a štvrtáci. Rad-radom do nej prichádzali malí čarodejnícki učni, aby ich očaril vesmír plný kódov. Sprievodcami na zamestnaniach boli žiaci 12. ročníka. Boli vynikajúcimi mentormi! Pozornosť detí upriamili na dôležitosť selektívneho zberu odpadu a recykláciu množstvom výziev. Drobné robotické nôžky klopkali do tanca na mriežke 4x4. Po kódovanej trase sa dostali k Vojtechovi Dotoho (Mindentbele Béla), ktorému pomohli pri selektívnom zbere odpadu. Po nebeskom rebríku vyliezli do vesmírnej lode, kde sa mohli zoznámiť s Glóbiho priateľmi a ich pohybom. Malí umelci dešifrovaním farebných kódov zhotovili obrazy rakiet, planét i Mesiaca a zobrali ich domov ako rukolapný dôkaz toho, že kódy nás všade obklopujú.

Starší žiaci už aj napísali program, ktorý mohli vyskúšať na kódovej dráhe plnej smetiarskych škriatkov. Bolo zaujímavé sledovať, ako opravujú svoje kódové riadky, aby ich roboty navštívili Kovového Friciho (Fém Frici), Papierového Deda (Papír Apó) a Pannu PETovú (Pille Panna) v správnom poradí. Samozrejme, k slovu sa dostali aj drony, pomocou ktorých priletel medzi nás samotný Glóbi.

Našich škôlkarov doslova očarila táto magická ríša. Trvalo istý čas, kým sa dokázali sústrediť na svoje úlohy. Žiaci nižších ročníkov zase hrdo ukazovali, ktoré dekoratívne prvky vzišli spod ich šikovných rúk.

Dobrodružstvo pokračovalo nasledujúci týždeň návštevou 1., 2. a 7. triedy, kým gymnazistov čakalo kódovanie v rámci „prespávacej“ párty. Hor sa na kódovanie!

Angela Hipiková – zp

Kvíz pre gymnazistov v Budapešti

(Uverejnené: sobota, 16. október 2021)

Slovenská samospráva II. obvodu Budapešti po siedmy raz usporiadala pre študentov budapeštianskeho slovenského gymnázia súťaž, tematicky zameranú na život Slovákov v Maďarsku.

Po konzultácii s riaditeľkou školy Júliou Szabovou Marlokovou, a nadviazaní kontaktu s jej zástupkyňou Angélou Hipikovou bol dátum súťaže stanovený na 4. októbra – jediný deň, keď mali gymnazisti a ich sprevádzajúci pedagógovia voľné popoludnie. Začali sme sa teda horlivo pripravovať, aby sme do stanoveného termínu zabezpečili pre účastníkov sladkú i duchovnú odmenu, ale aj miesto, no a hlavne prednášateľa. Tentoraz sme sa obrátili na výskumníčku, kulturologičku, bývalú riaditeľku VÚSM Dr. Annu Kováčovú, ktorá našej prosbe ochotne vyhovel a pripravila si pre študentov hodnotnú prednášku o minulosti a súčasnosti slovenskej komunity žijúcej v Maďarsku už takmer tristo rokov.

Pozorne sledujúc jej slová nebolo ťažké vyplniť kvízové otázky na tému Kto vie viac o Slovákoch v Maďarsku. Svedčili o tom aj dosiahnuté výsledky. Na otázky testu odpovedalo devätnásť študentov. Maximálny možný počet bodov získali šiesti, o bod menej štyria a o dva menej z možných dvanástich zvyšní deviat. Všetci účastníci dostali za ochotu zúčastniť sa, pozorné sledovanie prednášky, ale najmä za výborné výsledky knihy v slovenskom jazyku a čokoládu s primeraným názvom: Študentská pečať. Kvízové otázky pomáhali vyhodnotiť profesorky Angéla Hipiková, Lea Bolyaová, Margita Zaťková, čestný člen slovenskej samosprávy Zoltán Horváth a podpredseda Slovenskej samosprávy Budapešti Pavol Beňo, ktorý priniesol pre príslušníkov našej budúcej inteligencie ďalšiu odmenu, dvojazyčnú knihu s názvom Slovenská Budapešť – Szlovák Budapest.

Po pracovnej časti nasledovala večera a rozhovory za prestretým stolom.

(LF)

Mini olympiáda v budapeštianskej škole

(Uverejnené: sobota, 09. október 2021)

Maďarská študentská športová organizácia (MDSZ) zorganizovala 24. septembra Európsky školský športový deň 2021. Cieľom tohtoročného študentského

športového dňa bolo umožniť čo najväčšiemu počtu detí zažiť radosť zo spoločného športovania po roku a pol, bohužiaľ, mimoriadne sedavého obdobia.

Aj naša škola sa pripojila k celoštátnemu podujatiu. Gymnastov privítala na otváracom ceremoniáli naša riaditeľka Júlia Szabová Marloková.

Na podnet Angely Hipikovej sa telocvikárka Anna Hatvanyová podelila so študentmi o všetky dôležité informácie. Programy sa uskutočnili na viacerých miestach. V telocvični boli zápasy, ktoré komentoval Norbert Csikós, žiak 9. ročníka. Naši tvorcovia plagátov tvorili v miestnosti 112, zatiaľ čo dizajnérov asfaltových kresieb očakávala učebňa kreslenia.

Mediálny tím začal prácu s veľkým nadšením. Veľtrh tzv. brainstormingu sa konal v zasadacej miestnosti už vo štvrtok pod vedením Bernadetty Puhovej, aby sa v piatok mohli pridelené úlohy vykonávať hladko. Boli urobené vynikajúce reportáže, instagramová stránka školy sa stala živou a najdôležitejšie udalosti dňa boli zachytené fantastickými obrázkami.

Naši tvorcovia kvízov sa zmocnili IT miestnosti. Ich spolužiaci mohli ukázať svoje športové zručnosti v prvých desiatich minútach záverečného podujatia, keď súťažili o prvé miesto v kvíze Kahoot.

Po udelení diplomov dostal každý účastník müsli tyčinku. Chceli by sme poďakovať Úradu pre Slovákov žijúcich v zahraničí, ako aj učiteľom a ostatným pracovníkom za podporu, ktorou prispeli k úspechu podujatia. Vďaka nim sme strávili spolu niekoľko zmysluplných a zábavných hodín. Ukázali sme, že je veľmi dobré športovať spolu.

Margita Zaf'ková, AH

Nové pracovné zošity z matematiky

(Uverejnené: sobota, 02. október 2021)

Na začiatku školského roka žiakov II. stupňa čakalo prekvapenie. Do rúk každého z nich sa dostal nový pracovný zošit z matematiky.

V súčasnosti zmeny obsahu učiva matematiky menia spôsob práce na hodinách matematiky aj formy upevnenia učiva pri domácej príprave na vyučovanie. Pracovné zošity rešpektujú poradie tematických celkov v schválenom rámcovom učebnom programe a jeho hlavné zámery. PZ slúžia na precvičenie, upevnenie učiva, využívajú štruktúru pozitívneho stereotypu.

Každý pracovný zošit obsahuje základné pojmy daného učiva, množstvo príkladov od jednoduchších k zložitejším. Úlohy sú vhodnou pomôckou pri

príprave na štúdium na strednej škole(gymnázium) s perspektívou jeho úspešného ukončenia – maturita z matematiky v slovenskom jazyku

Žiaci si v nich nájdu aj úlohy na prestávku – zábavné matematické úlohy na voľné chvíle. Posledné strany sú venované základným odborným slovensko-maďarským pojmom.

Súčasťou každého pracovného zošita sú karty s učivom matematiky v slovenskom jazyku – Zaokrúhľovanie prirodzených čísel, Zlomky I. a II., Znaký deliteľnosti, Druhy uhlov.

Textová príprava a farebné spracovanie týchto zošitov sa nám podarilo realizovať z finančných prostriedkov Úradu pre Slovákov žijúcich v zahraničí. Ďakujeme. Z ich podpory sme vytlačili spolu 150 kusov pracovných zošitov, do každého z nich je vložená pojmová karta so základným učivom v danom ročníku.

Veríme, že nové zošity podporia zvyšovanie úrovne vzdelávania našich detí, a to predovšetkým z hľadiska znalosti slovenského jazyka pri riešení matematických úloh.

*Mária Kvašňáková
vyslaná učiteľka MŠVVaŠ*

Vzdelávací projekt budapeštianskej slovenskej školy „Život Konštantína a Metoda“ v čase online vyučovania a pandémie

(Uverejnené: pondelok, 01. február 2021)

„Ak sa opýtaš zákonníkov gréckych: kto vám písmo vytvoril alebo knihy preložil a kedy, to málokto z nich budú vedieť. Ak sa však opýtaš staroslovien-ských zákonníkov: kto vám písmo vytvoril a knihy preložil a kedy? To všetci budú vedieť a povedia: svätý Konštantín Filozof, nazývaný Cyril, ten aj písmo vytvoril, aj knihy preložil a tiež Metod, brat jeho. Lebo sú ešte živí, ktorí ich videli.“ Citátom zo spisu mnícha Chrabra O písmenách sme uzatvorili škol-ský vzdelávací projekt „Život Konštantína a Metoda“. Projekt sme realizovali v našej škole aj na základe podpory Úradu pre Slovákov žijúcich v zahraničí.

Bude to už 1158 rokov, čo sa začala písať história jazyka nášho národa, a nielen nášho. Vtedy, pre nás v časoch stredoveku, pre nich v časoch ich detstva, mladosti, dospelosti, ale aj staroby, si možno málokto a možno mnohí uvedo-movali aká úžasná vec sa podarila. Dostali sme písmo a jazyk, to, čo nás iden-

tifikuje, to, vďaka čomu hovoríme a čítame úplne prirodzene bez zamýšľania nad pôvodom slov, ktoré používame. V tom našom najláskavejšom ľúbim ťa, je mäkkosť, cit, vzťah, radosť, zázrak života, je v ňom ... všetko.

Denne, my všetci v našej škole, chodíme okolo súsošia našich „nielen“ vierozvestcov, ktorí akoby vítali žiakov, učiteľov aj návštevníkov slovami: „Len poďte, tu sa hovorí slovenským slovom“. Aj to bol jeden z dôvodov, prečo sme sa rozhodli v rámci dotačného programu Úradu pre Slovákov žijúcich v zahraničí požiadať o podporu nášho školského projektu „Život Konštantína a Metoda“, a podarilo sa. Pôvodný zámer – pozvať k nám do školy na prednášku dvoch vynikajúcich pedagógov z Filozofickej fakulty Univerzity Mateja Bela v Banskej Bystrici, odborníkov na starosloviensku literatúru a staroslovienčinu Martina Golemu a Jaromíra Krška a navštíviť Zalavár s celou školou v rámci exkurzie sa nám však pre protipandemické opatrenia nepodarilo zrealizovať. Teší nás však, že druhá časť projektu sa podarila. Študenti a žiaci síce pracovali online, na hodinách slovenského jazyka sa zoznámili s históriou Veľkej Moravy, s hlaholikou, s Moravsko-panónskymi legendami, vytvorili pojmovú mapu, nakreslili obrázky Konštantína a Metoda, naučili sa zapísať svoje mená hlaholikou a spracovali odučené informácie do vlastných prezentácií. Projekt sme zavýšili výstavou všetkých prác v aule školy.

Nezabudli sme ani na Klimenta Ochridského. Na ich žiaka, nasledovníka a spolupútnika. Myslím, že William Arthur Ward raz povedal: „Obyčajný učiteľ učí, dobrý učiteľ vysvetľuje, vynikajúci učiteľ demonštruje, veľký učiteľ inšpiruje“. Takýmto bol Konštantín, učiaci – naučil našich predkov písať, vysvetľujúci – naučil ich pochopiť ako skladať slová a postupne tvoriť nové, demonštrujúci – vedel obrátiť to, čo vytvoril pred trojjazyčníkmi a inšpirujúci – ovplyvnil svojich žiakov natoľko, že sa jeden z nich rozhodol zanechať nám o ňom množstvo dôležitých informácií, ktoré by možno bez neho – bez Klimenta Ochridského, boli zapadli prachom dejín. „Lebo sú ešte živí, ktorí ich videli.“

V diele Klimenta Ochridského Život Konštantína nachádzame obraz človeka, ktorý by mal byť dnes príkladom cnosti, húževnatosti a vytrvalosti. Určite sa mu dobre písalo, veď mal pravdepodobne najlepšieho informátora – Konštantínovho brata Metoda.

Život Konštantína približuje jeho veľkosť už od narodenia. Kliment v nej používa čarovnú sedmičku, narodil sa ako siedme dieťa, vo veku sedem rokov mal Konštantín zvláštny sen a mal si vybrať za ženu jednu z dievčín. On si vybral dievča s menom Sofia – Múdrost'. Jeho záujem o vzdelávanie je dnes priam nepochopiteľný. Och, ako by sme boli radi, keby sme mali žiakov, ktorí

sa sami oddávajú štúdiu, sedia doma a učia sa! Nájdeme takých? Alebo takých, ktorí by priam na kolenách, ako Konštantín, prosili svojich učiteľov, aby im vysvetlili náročné miesta v knihách, ktorým nerozumejú?

Pre nás všetkých je zaujímavá štrnástá kapitola Života Konštantína – písomtovná. Keď sa knieža Rastislav rozhodol požiadať byzantského cisára Michala o učiteľa, ktorý by kresťanskú vieru vysvetlil jeho ľudu v zrozumiteľnom jazyku, určite ani nepredpokladal, že dostane najlepšieho človeka. Konštantín sa nezľakol toho, že na Veľkej Morave neexistovalo písmo pre jazyk, ale pustil sa do práce a vytvoril z malej gréckej abecedy a samaritského písma spisovný jazyk hlaholiku. Pre mňa a určite aj pre vtedajších prijímateľov má a malo toto pomenovanie motivačný význam. Hlaholila uším, reči a srdciam, ktorým otvorila priamu porozumiteľnú cestu k Bohu. „Náš ľud sa odriekol pohanstva a drží sa kresťanského zákona. No nemáme takého učiteľa, ktorý by nám pravú kresťanskú vieru vyložil v našom jazyku, aby tiež iné krajiny, vidiac to, nás napodobili. Nože, pošli nám, pane, takého biskupa a učiteľa. Veď od Vás sa vždy šíri dobrý zákon do všetkých krajín,“ napísal Rastislav cisárovi Michalovi. Konštantín prijal výzvu, vytvoril písmo pre národ, ktorý dovtedy písmo nemal, nezľakol sa. Cisár si mohol byť teda už pri písaní odpovede Rastislavovi istý, že mu posielajú odborníka, ktorý dokáže niečo, čo dovtedy na Veľkej Morave nebolo a neobracia sa k nemu s tým priamo, ale pomenúva písmo darom vzácnnejším nad všetko zlato, striebro a drahokamy. Bolo by to dopadlo takto, keby Byzancia nemala Konštantína, bol by sa našiel nejaký iný učenec, ktorý by niečo podobné dokázal? Kto z dnešných vzdelancov by si na niečo podobné trúfol? Možno áno, v dobe informačných technológií by sa písmo tvorilo ľahšie, ale písmo nestačí, treba tvoriť slová, presne ako sa píše v evanjeliu: na počiatku bolo slovo a slovo bolo u Boha a Boh bol slovo...

Keď v lete pôjdete na dovolenku do Chorvátska a budete pár kilometrov pred hranicami, spomeňte si na to. Zastavte sa na chvíľu na miestach, kde sa aj tu, v dnešnom Maďarsku písala história Slovienov z Veľkej Moravy. Tu, v dnešnom mestečku Zalavár, sa Konštantín a Metod zastavili na niekoľko týždňov u kniežaťa Kocela, aby jeho a ďalších asi päťdesiat žiakov naučili čítať knihy napísané v staroslovienskej hlaholike. A my sme to vyskúšali tiež.

Anita Holá

Zdravíme t'a, škola...

**K blahoželaniam k 75. výročiu našej inštitúcie sa pripojili
aj niektorí študenti nášho gymnázia. Ich slová sú dôkazom toho,
že sa cítia u nás dobre.**

Milá škola,

dnes oslavuješ úžasných 75 rokov existencie, 75 rokov plných vzdelávania, rastu a inšpirácie! Naša škola je miestom, kde sa formujú mladé mysle, kde sa odovzdávajú vedomosti a rodia sa sny. Nech aj naďalej zostávaš miestom múdrosti, radosti a úspechov. Prajem mnoho ďalších rokov plných nadšených študentov, oddaných učiteľov a nezabudnuteľných okamihov.

Šťastné jubileum a veľa úspechov do ďalších rokov!

János Györi

Milá škola!

Blahoželám Ti k narodeninám! 75 rokov je už pekný vek. Ja som už tretia generácia z našej rodiny, ktorý je šťastný, že sem môže chodiť. Už aj moji starí rodičia sem chodili. Prišiel som sem pred tromi rokmi a mám krásne spomienky. Dúfam, že ich bude ešte viac. Mám Ťa rád, slovenské gymnázium! Ešte raz blahoželám k 75-ke.

Martin Markó z desiatky

Milá škola!

Keď som chodila do 8. triedy, často som premýšľala nad tým, či nebudem pokračovať v štúdiu niekde inde. Možno na inej škole, v inom meste, medzi inými ľuďmi. Ale čím viac som nad tým rozmýšľala, tým jasnejšie mi bolo, že toto miesto je mojím druhým domovom. A dnes viem, že som sa rozhodla správne. Chodím sem už 10 rokov – desať rokov plných zážitkov, spomienok, úspechov aj neúspechov, radostí aj výziev. Vyrástla som tu nielen fyzicky, ale aj duševne. Tu som si našla skutočných priateľov, ktorí mi ukázali, aké dôležité je mať pri sebe ľudí, na ktorých sa môžem spoľahnúť. Tu som pocítila radosť

z učenia, pochopila som, že vedomosti sú cenným darom, ktorý mi už nikto nevezme. Ďakujem ti, milá škola, že si ma vychovala a chránila, že si ma naučila písať a čítať. Mohla by som menovať ešte tisíc ďalších vecí, za ktoré som vďačná. Všetko najlepšie k narodeninám a ešte ďalších tisíc rokov!

Zorka Uhlár

Milá moja škola!

Prajem Ti všetko najlepšie k 75. narodeninám! Môžem Ti ďakovať za veľa vecí. Počas tých ôsmich rokov, odkedy tu študujem, si mi priniesla do života veľa šťastia, zážitkov, kamarátov, za čo som veľmi vďačná. Ďakujem za množstvo programov, kde sme prežili veľa zážitkov, kde sme sa spoznávali s mnohými žiakmi z iných krajín, s mnohými národmi a ich tradíciami, niektorí si tam našli aj svoje lásky. Dúfam, že to tu bude ešte dlho a dobre fungovať, lebo keď sa kvôli niečomu oplatí prísť do tejto školy, tak je to určite kvôli jazyku a aj kvôli dobrej partii.

Kincső Köteles

Milá škola!

Prajem mojej milovanej škole, ktorá už viac ako sedem desaťročí poskytuje svojim žiakom vedomosti a hodnoty, šťastné 75. výročie. Som hrdá, že som už dva a pol roka členom tejto komunity, a že sa tu každý deň zlepšujem. Som vďačná svojim učiteľom a spolužiakom, ktorí ma inšpirujú a podporujú na mojej ceste. Prajem si, aby škola poskytla vedomosti, zážitky a trvalé spomienky ešte mnohým generáciám! Ďalšie úspešné roky a šťastné jubileum!

Réka Zemen

Milá slovenská škola v Budapešti!

Poznáme sa len 9 z posledných 75 rokov, no stalo sa toho veľa. Naučila som sa jazyk, spoznala som veľa ľudí, videla som mnohých odísť alebo len začať školské roky. Našla som si veľa priateľov, bez ktorých by som dnes nebola tým, kým som. V škole som spoznala folklórny tanec a od roku 2023 tancujem v Lipe, ktorú odvtedy milujem. Rodinná atmosféra školy je skvelá, takže programy školy sú ešte pestrejšie. Možno som len zrnko prachu v histórii školy, ale 11 rokov, ktoré tu strávim, je určujúcim obdobím môjho života.

Veľmi šťastné narodeniny!

Szekeres Dóra

Vážené slovenské gymnázium,
chcel by som sa poďakovať, že môžem byť súčasťou tejto vynikajúcej školy. Veľmi sa mi páči priateľská atmosféra, podporujúci učitelia a množstvo príležitostí na rozvoj. Vybral som si túto školu, pretože poskytuje kvalitné vzdelanie a pomáha mi dosiahnuť moje ciele. Som rád, že tu môžem študovať, a dúfam, že získam veľa krásnych zážitkov.

Szórád Horváth

Milá škola,
s radosťou Ti blahoželám k Tvojmu 75. výročiu! Si miestom, kde sa každý deň učíme nové veci, získavame skúsenosti a nachádzame priateľov. Som rád, že tu máme dobrých učiteľov a príjemnú atmosféru. V škole sa mi darí a učenie mi ide veľmi dobre. Prajem Ti do budúcnosti veľa dobrých žiakov, šikovných učiteľov a veľa úspechov. Nech si aj naďalej miestom, kde si plníme svoje sny! S vďakou a úctou!

Henrik Kirschner

Tebe, ktorá si ma vychovala. Vychovala, videla ma vyrastať. Vyrastať z malého dieťaťa do mladej ženy. Mladej ženy, ktorá čoskoro bude maturovať. Bude maturovať a s ťažkým srdcom odíde z miesta, kde počas 16 rokov dospela a začala hľadať samu seba.

16 rokov.... Keď to spočítam, je to asi tak pätina času, odkedy si začala fungovať. Tak vďačná môžem byť, že som jedna z nesmierne veľa ľudí, ktorých si sprevádzala životom, a jedna z tých, ktorí Ťa môžu nazvať druhým domovom. *Tebe, škola:*

Dóra Trenka

Milá moja škola!

Dnes si s hrdosťou pripomíname 75 rokov tvojej existencie! 75 rokov vzdelávania, budovania silnej komunity, budovania priateľstiev, formovania mladých myslí, pomáhania deťom a rozvíjania ich kreatívnej strany i mysle. Tento významný deň je dôkazom neúnavnej práce učiteľov, nie len tohtoročných učiteľov, ale i zakladateľov a učiteľov, ktorí tu prežili svoje životy. Škola nie je budova, ale sme to my žiaci, učitelia, škôlkari, školníci a všetci, ktorí sú tu deň čo deň. My sme škola, sme rodina. Síce občas to nebolo ľahké, ale vždy sme sa sem vrátili. Tu sme zažili svoje prvé lásky, tu sme sa naučili čítať a písať,

a tu vznikli prvé priateľstvá. Nech aj ďalšie roky prinášajú úspechy, inšpiráciu a nové príležitosti.

Mojou motiváciou je moja učiteľka slovenčiny. Možno to znie divne, ale jej hodiny a vysvetľovanie mi dali motiváciu študovať ďalej slovenčinu. Nehovorím, aj ostatní učitelia motivujú, ale pani učiteľka dá slovenčine iný význam, dá jej farbu. Síce učiteľkou byť nechcem, ale slovenčine sa budem venovať ďalej.

Sofia Bernadeta Marková

Milá škola,

s radosťou Ti blahoželám k Tvojmu 75. výročiu! Si miestom, kde sa každý deň učíme nové veci, získavame skúsenosti a nachádzame priateľov. Som rád, že tu máme dobrých učiteľov. A tá rodinná atmosféra, ktorá je v našej škole! Našťastie veľmi sa mi darí a učenie mi ide veľmi dobre. Mojmým snom je stať sa inžinierom a verím, že mi v tom vedomosti, ktoré tu získavam, veľmi pomôžu. Prajem Ti do budúcnosti veľa dobrých žiakov, šikovných učiteľov a veľa úspechov! Nech si aj naďalej miestom, kde si plníme svoje sny!

S vdákou a úctou:

Marcell Karakán

Milá škola,

všetko najlepšie k 75. narodeninám! Táto škola nám dáva nielen vedomosti, ale ponúka aj nádherné kultúrne zážitky a nezabudnuteľné programy. Divadelné predstavenia, ľudové tance, súťaže, výlety, školské programy – to všetko prispieva k rozvoju žiakov. Ďakujeme za množstvo spomienok, priateľov, skúseností a príležitostí, ktoré sme tu dostali. Prajem ešte veľa úspešných rokov!

Gergely Tóth

Blahoželám k 75. výročiu budapeštianskej slovenskej školy!

Táto škola už dlhé roky poskytuje kvalitné vzdelanie, zachováva slovenské tradície a buduje silnú komunitu. Svojimi pestrými programami, kultúrnymi podujatiami a úspechmi vytvorila prostredie, kde sa študenti môžu rozvíjať a prekvitať. Takmer každý týždeň majú program, vďaka ktorému je týždeň zaujímavý. V škole sa slávia tradičné sviatky ako: Veľká noc, karneval, Halloween. Najradšej mám Vianoce, keď sa zvonček zmení a hrá vianočné pesničky.

Dvojazyčné vzdelávanie a komunitné skúsenosti zohrávajú dôležitú úlohu pri zachovávaní slovenskej identity v Maďarsku. Ďakujem za týchto úžasných 75 rokov!

Sára Anna Filipinyi

Blahoželám k 75. výročiu existencie!

Táto inštitúcia už desaťročia vzdeláva generácie kvalitným vzdelaním, obeťavými pedagógmi a bohatými tradíciami, akými sú ľudový tanec a športové podujatia. Zaujímavé sú programy a kultúrne aktivity, kde sa môžu študenti rozvíjať. Prajem ďalšie úspešné roky!

Viktor Pham

Drahá slovenská škola!

Prajem Ti všetko najlepšie k 75. narodeninám. Ja sem chodím už od škôlky. Vždy mala som rada túto školu. Už v základnej škole sme mali veľmi dobré programy, išla som do lyžiarskeho tábora, do školy v prírode, bola som na literárnej exkurzii na Slovensku. Teraz v marci budeme mať športový víkend, na ktorom sa zúčastňujú aj iné slovenské školy. Našla som si tu dobrých kamarátov, s ktorými sa stretávame a robíme si programy aj mimo školy. Je tu veľmi dobrá atmosféra, teraz bude zrekonštruovaný aj vonkajší areál. Chodím sem veľmi rada.

Luca Balogh

Milá škola!

Teraz máš 75. výročie. Prajem ti, aby si sa aj naďalej rozvíjala, aby sem chodilo ešte viac študentov. Túto školu som si vybrala, lebo som počula o nej veľa dobrého, bola som tu, keď mala škola deň otvorených dverí a veľmi sa mi tu páčilo. Vyučovanie je dobré, učitelia sú milí a prostredie je priateľské. Odporúčam túto školu všetkým. Často máme veľa zaujímavých aktivít, z ktorých sa dá veľa naučiť.

Zoé Cellahová

Milá škola!

Prajem ti veľa ďalších úspechov! Veľmi sa mi páči, že atmosféra je tu taká rodinná. Programy sú vždy veľmi zábavné. Vianočné trhy a samotné Vianoce sú moje obľúbené. Dostala som sa sem a neľutujem to, pretože tu veľmi rada

študujem a zapájam sa do mnohých aktivít. Dúfam, že budeš trvať ešte dlho a prinesieš veľa krásnych spomienok mnohým deťom.

Emma Kosár

Drahé slovenské gymnázium,
prajem všetko najlepšie k 75. výročiu. Chodím sem už 4 roky a každý deň máme veľmi dobrú náladu. Tu dostávam veľa motivácie k učeniu a aj naši učitelia sa veľmi snažia nám dávať čo najviac. Páči sa mi, že máme veľmi veľa aktivít, programov a možností ísť na Slovensko. Naučíme sa spolupracovať, rešpektovať druhých. Odporúčam túto školu tým, ktorí chcú mať veľa pravých priateľov.

Renáta Wieszt

Milá škola,
s radosťou a úctou Ti gratulujem k Tvojmu krásnemu 75. výročiu! Počas týchto rokov si bola miestom, kde sa formovali generácie študentov, kde sa rodili priateľstvá a šířila sa múdrosť a poznanie. Nech aj naďalej zostaneš inšpiratívnym miestom plným radosti, zvedavosti a úspechov. Prajem Ti oddaných učiteľov a veľa nezabudnuteľných momentov. Chodím sem už 4 roky a veľmi dobre sa tu cítim každý deň, keď otváram dvere na škole. Dobré momenty boli, keď sme boli na Slovensku v škole v prírode. To bolo veľmi dobré, lebo sme spoznali nových ľudí a mohli sme si cvičiť slovenčinu a veľa sme pracovali ako tím.

Zsófia Kölcsei

Milá a obľúbená škola!

Všetko najlepšie k tomu, že oslavuješ 75 rokov. Prajem Ti všetko dobré a pekné na 75. narodeniny. Prajem Ti, aby si učila ten krásny a nádherný jazyk – slovenčinu ešte veľa a veľa generácií, aby naše deti, a potom ich deti mohli študovať tento fantastický jazyk. Prajem Ti, aby si aj v budúcnosti mala takých dobrých učiteľov ako teraz. S láskou:

Peter Tauber-Motika

Milá škola!

Všetko najlepšie k Tvojim 75. narodeninám! Ja ťa poznám len 8 rokov, ale znamená pre mňa veľmi veľa. Prajem ti, aby si mala ešte veľmi veľa narodenín.

Už máš 75 rokov, ale ešte si veľmi mladá. Ďakujeme za veľa dobrých spomienok, vedomosti a priateľstvá, ktoré si nám dala. S pozdravom:

Laci Tar

Milá škola!

Všetko najlepšie k narodeninám. Je neuveriteľné, že už máš 75 rokov. Si síce stará, ale študenti sú mladí a veselí. Máš veľa pekných spomienok. Patria k nim napríklad ľudové tance, výlety, vyučovanie, športové víkendy a mnoho ďalších programov. Tu sú nielen študenti medzi sebou dobrí, ale môžeme sa tiež dobre porozprávať s učiteľmi. Okrem toho je veľmi ľahké nájsť si tu priateľov. Dúfam, že si pripravená na svoju narodeninovú oslavu, pretože my sa na ňu veľmi pripravujeme. Prajem ti ďalších 100 rokov.

Bernadett Horváth

Milá škola!

Prajem Ti šťastné a veselé 75. narodeniny. Veľa úspechov a šťastných rokov vyučovania slovenského jazyka. V mene všetkých študentov našej školy, by som ti chcela poďakovať za možnosť učiť sa po slovensky v Maďarsku. Takisto veľká vďaka patrí aj učiteľom, ktorí nás vyučujú a prispievajú tak k úspechom našej školy. Prajem našej škole minimálne toľko krásnych rokov existovania ako doteraz.

Lilien Miklošková

Tento rok sú Tvoje 75. narodeniny! Ďakujem za všetko, čo som sa tu naučila. Ďakujem všetkým učiteľom, študentom a zamestnancom, ktorí prispievajú k tomu, aby bola naša škola miestom inšpirácie, vzdelania a radosti. Prajem ešte mnoho úspešných rokov a nezabudnuteľných zážitkov! Šťastné narodeniny, milá škola!

Natasa Hicsák

Zdravíme ťa, slovenčina...

**Na záver prinášame niekoľko študentských prác,
v ktorých sa „vypísali“ zo svojich pocitov
k slovenčine, škole, slovenskej literatúre, Slovensku.**

Prečo práve slovenčina?

Keď pochádzaš z rodiny, kde rozprávajú len jedným jazykom, je celkom nepochopiteľné, prečo ťa mama zapíše do slovenskej škôlky. Prečo si vybrala práve tú škôlku, kde nerozprávajú ani jedným zo svetových jazykov, kde ti polovica detí nerozumie, a navyše je to ďaleko od tvojho bydliska? Prečo práve sloven-skú?

Dodnes neviem pochopiť, prečo si mamina myslela, že to bude dobrý nápad, hodiť ma do vody. No, ale ak ťa hodia do vody, musíš plávať. Vedelo (alebo len cítilo) to aj moje trojročné ja. Najväčšia výzva však nebola slovenčina, a ani sme si to neuvedomovali, až kým som nezačala chodiť do školy a nikto mi doma nevedel pomôcť s domácou úlohou či poradiť. Učiť sa všetko po sloven-sky bez rodičovskej pomoci je ťažké.

No časom sa situácia obrátila hore nohami. Mamina začala mať obavy či mám na to, aby som úspešne postupovala vo svojom štúdiu. Avšak za ten čas som si tak obľúbila slovenčinu, že som nebola ochotná odísť zo slovenskej školy. Povie sa to nejak tak: *Mladosť, pochoroba*. Veď prečo očakávame od niekoľkoročného dieťaťa, aby pochopilo starosti dospelých, keď sa mu tak zapáčila ľubozvučnosť slovenského jazyka? Dá sa na to vôbec niečo povedať? Asi ani nie. Ale ja sa domnievam, že práve tá moja detská tvrdohlavosť ma posunula na moju dnešnú cestu.

Raz som sa opýtala mamy: „Prečo som chcela ostať práve v tejto škole?“, odpovedala mi, že zvuky slovenčiny sa mi tak páčili, že som sa ich rýchlo naučila, a rada som si cvičila jazykolamy. Poznáte to – *strč prst skrz krk* – alebo – *pštros prešiel s pštrošicou a pštrošičatkami cez pštrošiu uličku*. Keď o tom dnes rozmýšľam, isté veci sa nikdy nemenia. Ak by som sa nebola učila slovenčinu od malička, možno si ani neurobím návyk z toho, že sa snažím učiť cudzie jazyky, ktoré sa páčia mojim ušiam. A práve tie prvé ťažkosti so slovenčinou ma naučili, fungovať a učiť sa aj sama.

Minulosť sformuje človeka dnešného. Teraz tu sedím s perom v ruke, papier predom mnou a mala by som povedať, čo všetko mi slovenčina dala. Nemôžem prestať myslieť na to, že slovenčina sa tak úzko spojila s mojím detstvom a mladosťou, že mi dala niečo celkom jedinečné. Samozrejme výlety a exkurzie na Slovensko sú vždy nádherné a je radosť zoznámiť sa so Slováckmi, ale ja myslím na niečo oveľa osobnejšie. Slovenčina ma naučila samostatnosti, vďaka nej som schopná prekonať aj tie najväčšie prekážky, mám odvahu a sebaistotu. Hoci cieľom to nikdy nebolo, slovenčina ma naučila aj niečo o mne, a stále ma učí svojimi novými prekážkami, výzvami, ktoré ma čakajú, aby som ich prekonala a zvládla.

Trenka Dóra, 11. ročník

Moja rodná krajina

*Krajina, kde som sa narodila,
krajina, kde sa moji predkovia narodili.
krajina, kde som prežila svoje detstvo,
moja rodná krajina je Slovensko.*

*Toľko krás, čo ty len skrývaš!
Od hôr k jazerám, od jazier k jedliam,
od jedlí ku kultúre, od kultúry k dedičstvu,
dedičstvu, čo mi starký zanechal.*

*Roky a roky si bol folkloristom,
spieval si, tancoval a ešte aj na husliach hral.
Nezdedila som len toto dedičstvo,
ale aj kultúru a srdce Slovenska!*

*Keď chodím po tvojej zemi
a myslím na tvoju históriu,
cítim tvoju vôňu, vôňu kvetov,
kvetov, ktoré moja starká sadila.*

*Kvety, ktoré moja starká sadila,
halušky, ktoré sama hádzala,
medzitým si ľudovky spievala,
toto je pre mňa Slovensko.*

*Si plné krás, nemôžeš to skrývať,
ukáž sa, nech si ťa svet môže užívať!
Aj keď ťa vidia, vnímajú, poznajú ťa,
Musia ťa aj cítiť, ako dýchaš.*

*A čo tvoj jazyk?
Krása pre moje uši!
A čo tvoj folklór?
Hm, krása pre moje oči!*

*Spája ma s tebou všetko,
či sa pozerám na môj pôvod
alebo na rodný list.
Všade si tam, všade ťa mám!*

Sofia Bernadeta Marková, 11. ročník

Láska nebeská

Vždy som mala fyzicky blízko k Slovensku, ale nikdy som sa necítila tak blízko k slovenskému národu ako teraz. Pochádzam z dediny Kestúc, tam som chodila aj do základnej školy. Od malička som spoznávala slovenskú kultúru a učila som sa slovenský jazyk.

Moja mama chcela, aby som s jazykom pokračovala aj ďalej, tak sme vybrali ako moju ďalšiu školu slovenské gymnázium v Budapešti. Tu sa niekde začína aj môj príbeh, ako som sa spoznala s mojím priateľom a ja vám ho teraz vyrozprávam.

Rada cestujem, tak som využila všelijaké možnosti, aby som mohla ísť do zahraničia. Veľakrát som bola na Slovensku v tábore, niekedy aj viac ako týždeň.

Raz nám rozprávali o škole v prírode na Slovensku. Tento tábor má jeden hlavný cieľ, aby sme spoznali svoje slovenské korene. Prihlásila som sa naň aj s mojou kamarátkou. Keď sme prišli na Slovensko, zistili sme, že tam nie sme len my z Maďarska, ale aj Slováci zo Srbska.

Veľmi sme si to užívali, skamarátili sme sa s nimi. Báli sme sa, že nebudeme vedieť medzi sebou dobre komunikovať, ale keď sme niečo nevedeli po slovensky, pomohli sme si angličtinou, robili sme si také malé jazykové kurzy.

Môj priateľ je Slovák, ale žije v Srbsku. Stretli sme sa v škole v prírode pred jeden a pol rokom a ... zaľúbili sme sa. Odvtedy denne komunikujeme, hovoríme spolu po slovensky a sme spolu vždy, keď máme možnosť, či cez víkend, alebo cez prázdniny.

Teraz plánujeme našu budúcnosť. On sa hlási na univerzitu a žiada o štipendium, aby mohol študovať v Budapešti. Druhá možnosť je, že pôjdeme spolu študovať na univerzitu na Slovensko. Chceli by sme na Slovensku žiť, lebo to je náš spoločný cieľ, poznáme jazyk a Slovensko je ako náš domov. Je to moja láska nebeská.

Wieszt Renáta, 11. ročník

Prečo mám rád slovenčinu, prečo mám rád Slovensko?

Volám sa Martin Béni, mám 9 rokov. Narodil som sa v Budapešti, kde aj doteraz bývam. Moja mamina pochádza zo Slovenska a od malička ma učila po slovensky. Chodím do Slovenskej základnej školy v Budapešti, a tak rozprávam po slovensky doma, aj v škole. Okrem slovenčiny viem aj dobre po maďarsky.

Slovenčinu mám rád, lebo sa môžem rozprávať nielen s mojou maminou, ale aj s celou rodinou na Slovensku. Po slovensky hovorím s babkou a dedkom, s tetou Emkou a strýcom Peťom, bratrancom Samkom a sesternicou Stelkou. Babka mi zvykne požičiavať slovenské knihy z knižnice, aby som sa učil nové slová a príbehy. Moja obľúbená kniha je Už ho vezú od Ľudmily Podjavorinskej. Páčia sa mi jej básne. Jednu báseň od nej som recitoval v druhej triede na recitačnej súťaži.

Na Slovensko chodím rád na návštevy k babke a dedkovi do Trenčína. Je tam pekný hrad, ktorý je hore na skale. Aj po ceste k starým rodičom vidíme starý hrad Beckov. Dedko ma zobral aj na Červený kameň a do jaskyne Driny. Zaujímajú ma kryštály a minerály, tak sme sa s mamou boli pozrieť aj do Ochtinskej aragonitovej jaskyne. Tam to bolo ako v rozprávke.

V zime sme zase boli lyžovať v Čičmanoch. Sú tam také pekne pomaľované drevené domčeky. Podobné sme robili v škole na hodine kreslenia.

Teta Emka so strýkom Peťom mi zase ukázali Bratislavu. Boli sme opäť na Železnej studničke a zobrali ma aj do kaviarne UFO, ktorá je hore na Novom moste. Odtiaľ som videl skoro celú Bratislavu, aj hrad, ten vyzerá ako obrátený stôl.

V Piešťanoch sme sa boli pozrieť s dedkom na staré tanky a lietadlá vo vojenskom historickom múzeu. Chcel som jazdiť na tanku, ale to sa nedalo,

tak som v Trenčíne s mojím kamarátom Teom jazdil na motokárach. To bolo super! A určite to bolo rýchlejšie ako na tanku.

Na Slovensku sa mi veľmi páči, len tie bryndzové halušky. Bríí! Tie nemám rád. Viac mi chutí sviečková s knedľou.

Teraz som tretiak. V septembri sme dostali novú triednu učiteľku, ktorá je Slovenka. Vôbec nevie po maďarsky. Moji spolužiaci sa báli, že jej nebudú vôbec rozumieť. Aj tak bolo. Ja som stále prekladal zo slovenčiny do maďarčiny a naopak.

Spolužiakom, keď nerozumeli, som prekladal, čo hovorila učiteľka. A jej zas niekedy bolo treba prekladať z maďarčiny do slovenčiny. Mamina mi povedala, že som ako tlmočník.

Ale to by som nechcel robiť. To je ťažké zamestnanie. Stále dávať pozor, kto, čo hovorí. Mňa viac zaujímajú tie vzácne kamene, plachetnice, tanky, lietadlá, rybačka, šach, folklórny tanec a spev.

Keď budem veľký, chcel by som byť geológom. V Miškolci je taká škola, kde by som sa chcel učiť všetko o kryštáloch a vzácnych kameňoch. Keď som bol menší, chcel som byť pilotom, ale to ma už prešlo.

Už sa teším na letné prázdniny. Zas pôjdem na Slovensko k babke a k dedkovi. Určite zažijeme kopec zábavy a ukážu mi niečo nové, zaujímavé, čo som ešte nevidel.

Slovensko mám rád, lebo Slovensko, to je pre mňa mamina, babka, dedko, teta, strýko, sesternica, bratranec, kamaráti, zábava a veľa zážitkov.

Nech už je leto!

Martin Béni, 3. ročník

Čo je mladosť? „Mladosť je túžba živá po kráse...” (Andrej Sládkovič)

Mladosť je radosť, búrlivosť, neskúsenosť, sviežosť, smelosť, pochabosť, hravosť, hlasitosť, zaľúbenosť, zasnenosť, ľahkosť, ľahkovážnosť, tajomnosť, duchaplnosť, citlivosť, nenásytosť, otvorenosť, vytrvalosť, cieľavedomosť, samostatnosť, aktívnosť, zvedavosť, pohyblivosť...

Hovorí sa aj, mladosť – pochabosť. Charakteristiky mladosti použité v mojom úvode mi naskakujú v hlave jedna za druhou. Áno, som mladá, som vo fáze, keď skúšam sama seba, moje ciele nie sú ešte celkom zreteľné, ale snažím sa zamýšľať nad svojou budúcnosťou, nad tým, čo všetko môžem v živote dosiahnuť. Odpovede na otázky, ktoré mi denne víria hlavou, skúšam hľadať

aj mimo mojich skúseností. A kde ich hľadám? Veľa čítam, pozorujem ľudí, zaujímam sa o umenie, o literatúru, o myšlienky slávnych.

V priebehu storočí sa menili pohľady na mladosť. Ako sa predlžuje ľudský život, tak sa automaticky predlžuje aj obdobie mladosti. Učíme sa, ako zaobchádzať s druhými, ako reagovať na životné situácie, zažívame svoje prvé úspechy, ale aj neúspechy. Nie všetko už dostávame darom, ale musíme o mnohé nové veci zabojovať sami.

Mama mi vždy hovorí: „Veď počkaj, keď ty budeš stará“ alebo „v tvojom veku ja som už...“. Pravdupovediac, po takýchto slovách sa bojím, že raz mladosť stratím. Získam však nové skúsenosti, nové životné názory, stretnem nových ľudí. Ale nie je mladosť len relatívna?

Keď sa povie mladosť, mnohí si spomenú na dielo Andreja Sládkoviča – *Marína*. Je to nádherný spev o láske, kráse a mladosti. Milan Pišút (1965) o Maríne napísal, že je to svieži zdroj ľúbostného lyrizmu a básnickej reči, že predstavuje mladosť slovenčiny. Hovorí o nej, že bola najkrajším a najsilnejším zážitkom Sládkovičovej mladosti, že nadchýnala mládež, ale ju aj mravne usmerňovala. Sládkovič ju napísal dva roky po uzákonení spisovnej slovenčiny. Podľa mňa znázorňuje mladosť slovenského jazyka.

Mnohí odborníci na literatúru porovnávajú Kollárovu *Slávy dceru* so Sládkovičovou *Marínou*, ja by som povedala, že *Slávy dcera* je akýmsi detstvom lásky v slovenskej literatúre, ale *Marína* predstavuje mladosť lásky. *Marína* svojou mladou štúrovčinou bola zrkadlom mladej, novej témy, zrkadlom štúrovskej generácie a zrkadlom mladých, nových myšlienok lásky k národu.

A čo je teda podľa Sládkoviča mladosť? Pokúšam sa pochopiť verše jeho najslávnejšej strofy o mladosti.

Dvadsať päť rokov? Nemyslím. Človek môže byť mladý aj vo veku štyridsať, päťdesiat rokov, ale aj sedemdesiat a osemdesiat. Dôležité je jeho mladické myslenie. Ja športujem, venujem sa šermu. Náš tréner má sedemdesiat tri rokov, celý život pracuje s mladými ľuďmi, vtipkuje s nami, mladosť má v sebe, neustále je v pohybe, nie je len trénerom šermu, hrá tenis, veľa cestuje. Vek je len číslo.

Ružových tvárí hľadá jará? Svieža plet' je síce dôkazom mladej tváre, ale dnes nie všetci mladí ľudia majú krásne ružové tváre a možno ani v minulosti to tak nebolo. K ružovým tváram totiž prispieva zdravý životný štýl, veľa smiechu, zdravá strava, radosť zo života, ktorá pramení zo srdca.

Či údov sila, či strmosť krokov? Rozmýšľam nad tým, že keď je niekto fyzicky aktívny, nemusí byť aj vnútorne mladý a naopak, niekomu stačí si

mladícky pohľad na svet trénovať čítaním, rozhovormi. Silné vystreté telo – *toto sa všetko zostará!*

Mladosť je túžba živá po kráse, je to hľadanie krajšieho, hľadanie dobra, odhodlanosť plniť si sny, otvorenosť novým veciam.

Je hlas nebeský v zemskom ohlase. Veď vyššie myšlienky sú tie, za ktoré sa oplatí postaviť sa, pamäť a myslenie sú v neustálom cviku. Nekonáme niečo len pre svoje dobro, ale mali by sme myslieť aj na druhých.

Je nepokoj duší svätý. Človek, mladý myslením, chce stále niečo robiť, niečo dosiahnuť, a keď treba, tak je schopný aj hory premiestniť. Nevidí žiadne prekážky, a ak ich aj vidí, pracuje na tom, aby ich prekonal.

Je tá mohutnosť, čo slávu hľadá. Hľadáme stále nové a nové možnosti v čom by sme sa stali najlepšími, v čom by sa dalo zdokonaľovať. To udržuje mladistvé myslenie až do vysokého veku. Byť stále užitočný, potrebný alebo alphavillovsko-gottovsky povedané „byť stále mladý“.

Je kvetín lásky rajská záhrada. Rodinné prostredie, šťastie v rodine, vzájomná láska a úcta, deti lásky, ako jej kvety sú predpokladom toho, že sa človek cíti ako v raji, je mu dobre, nič mu nechýba.

Je anjel v prachu zaviaty! Ideály z mladosti síce rokmi zakryjú ako prach životné problémy alebo životné situácie, ale prach sa dá ľahko sfúknuť a vždy je možnosť ideály znovu odkryť.

Čo dodať na záver? Na chápanie mladosti sa dá pozerat' z rôznych pohľadov. Nie je to len „fyzično“, ale aj „duchovno“. Nie sú to len mladistvé tváre, ale aj mladistvé myšlienky. Nie je to len sila svalov, ale aj sila životných nápadov, ktoré človeka udržiujú mladým pokiaľ na nich pracuje aj vo vyššom veku. Mladosť treba využiť, lebo vďaka nej sa naše sny stanú skutočnosťou.

*Mladosť vädnúť, mladosť je večná,
ona je v zvratoch časov bezpečná,
lebo z časov večnosť tvorí. (Sládkovič)*

Trenka Dóra, 11. ročník

FOTODOKUMENTÁCIA

Čo sme zažili v materskej škole
(205)

Čo sme zažili na nižšom stupni základnej školy
(214)

Čo sme zažili na vyššom stupni základnej školy
(223)

Čo sme zažili na gymnáziu
(232)

Čo sme zažili v internáte
(243)

Čo sme zažili v materskej škole

Čo sme zažili na nižšom stupni základnej školy

Čo sme zažili na vyššom stupni základnej školy

Čo sme zažili na gymnáziu

Čo sme zažili v internáte

Slovenské gymnázium v Budapešti

Štefánka Andrej

Gyöngyi Anna

Chladenov Kristina

Nagy Dávid

Sosa Ákos

Radványi György
gymnázium igazgatója

Mészáros Csengele
tanársegéd

Mészáros György
gymnázium igazgatója

Péter Ferenc
gymnázium igazgatója

Molnár Dániel

Kovács Zoltán

Molnár Zoltán

Kovács Zoltán

Kovács Zoltán

12. trefda

2020-2025

Fenyő Péter

Kovács Zoltán

Kovács Zoltán

Kovács Zoltán

Kovács Zoltán

Kovács Zoltán

Kovács Zoltán

Kovács Zoltán

Kovács Zoltán

Kovács Zoltán

Kovács Zoltán

Kovács Zoltán

Kovács Zoltán

Kovács Zoltán

Kovács Zoltán

Kovács Zoltán

Kovács Zoltán

Kovács Zoltán

Kovács Zoltán

Kovács Zoltán

Príprava do tlače,
typografia, zalamovanie a tlač:

Spoločnosť SLAVIO

MATERSKÁ ŠKOLA, VŠEOBECNÁ ŠKOLA, GYMNÁZIUM A KOLÉGIUM
S VYUČOVACÍM JAZYKOM SLOVENSKÝM

MATERSKÁ ŠKOLA, VŠEOBECNÁ ŠKOLA, GYMNÁZIUM A KOLÉGIUM
S VYUČOVACÍM JAZYKOM SLOVENSKÝM

2025

NAŠA 75-ROČNÁ ŠKOLA

Pamätnica k 75. výročiu Materskej školy,
všeobecnej školy, gymnázia a kolégia
s vyučovacím jazykom slovenským v Budapešti

